

Д О К Л А Д
НА
ГОРИТЕ С ВИСОКА КОНСЕРВАЦИОННА СТОЙНОСТ
НА ТЕРИТОРИЯТА НА ТП ДГС „ЦОНЕВО“

СЪДЪРЖАНИЕ:

ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ.	4
ВКС 1. РАЗНООБРАЗИЕ ОТ ВИДОВЕ. КОНЦЕНТРАЦИИ НА БИОЛОГИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ ВКЛ. ЕНДЕМИЧНИ, РЕДКИ, ЗАЩИТЕНИ И ЗАСТРАШЕНИ ОТ ИЗЧЕЗВАНЕ ВИДОВЕ, С ГЛОБАЛНО, РЕГИОНАЛНО ИЛИ НАЦИОНАЛНО ЗНАЧЕНИЕ.	6
ВКС 1.1. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И ЗАЩИТЕНИ ЗОНИ.	6
ВКС 1.2 ЗАСТРАШЕНИ, ИЗЧЕЗВАЩИ И ЕНДЕМИЧНИ ВИДОВЕ.	11
ВКС 1.3 КРИТИЧНИ КОНЦЕНТРАЦИИ НА ВИДОВЕ.	30
ВКС 2. ЕКОСИСТЕМИ И МОЗАЙКИ ОТ ЕКОСИСТЕМИ НА НИВО ЛАНДШАФТ. НЕПОКЪТНАТИ ГОРСКИ ЛАНДШАФТИ ГОЛЕМИ ЕКОСИСТЕМИ НА НИВО ЛАНДШАФТ И МОЗАЙКИ ОТ ЕКОСИСТЕМИ С ГЛОБАЛНО, РЕГИОНАЛНО ИЛИ НАЦИОНАЛНО ЗНАЧЕНИЕ, В КОИТО СЪЩЕСТВУВАТ ЖИЗНЕНИ ПОПУЛАЦИИ НА ПОВЕЧЕТО ЕСТЕСТВЕНО СРЕЩАЩИ СЕ ВИДОВЕ В ЕСТЕСТВЕНИТЕ ИМ МОДЕЛИ НА РАЗПРОСТРАНЕНИЕ И ОБИЛИЕ.	31
ВКС 3. ЕКОСИСТЕМИ И МЕСТООБИТАНИЯ. РЕДКИ, ЗАЩИТЕНИ ЗАСТРАШЕНИ ОТ ИЗЧЕЗВАНЕ ЕКОСИСТЕМИ ИЛИ РЕФУГИИ.	33
ВКС 4. ЕКОСИСТЕМНИ УСЛУГИ ОТ КРИТИЧНО ЗНАЧЕНИЕ. ОСНОВНИ ЕКОСИСТЕМНИ УСЛУГИ ОТ КРИТИЧНО (НЕЗАМЕНИМО) ЗНАЧЕНИЕ В ОПРЕДЕЛЕНИ СИТУАЦИИ ВКЛ. ОПАЗВАНЕ НА ВОДОСБОРИ И КОНТРОЛ НА ЕРОЗИЯТА НА УЯЗВИМИ ПОЧВИ И СКЛОНОВЕ.	48
ВКС 4.1 ГОРИ – ЕДИНСТВЕНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ПИТЕЙНА ВОДА.	48
ВКС 4.2. ГОРИ С РЕШАВАЩО ЗНАЧЕНИЕ ЗА РЕГУЛИРАНЕ НА ВОДНИЯ ОТТОК ВЪВ ВОДОСБОРИТЕ.	50
ВКС 4.3 ГОРИ С РЕШАВАЩО ПРОТИВОЕРОЗИОННО ЗНАЧЕНИЕ.	52
ВКС 4.4. ГОРИ, КОИТО ПРЕДСТАВЛЯВАТ БАРИЕРА ЗА РАЗПРОСТРАНЕНИЕТО НА ПОЖАРИ.	54
ВКС 4.5. ГОРИ С РЕШАВАЩО ЗНАЧЕНИЕ ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА СЕЛСКОСТОПАНСКИТЕ ДЕЙНОСТИ (ЗЕМЕДЕЛИЕ, РИБНИ ЗАПАСИ) И ЗА ЗАЩИТАТА НА ИНФРАСТРУКТУРНИТЕ ОБЕКТИ.	54
ВКС 5. ОСНОВНИ ПОТРЕБНОСТИ НА НАСЕЛЕНИЕТО. МЕСТА И РЕСУРСИ ОТ ФУНДАМЕНТАЛНО ЗНАЧЕНИЕ ЗА ЗАДОВОЛЯВАНЕ НА ОСНОВНИТЕ ПОТРЕБНОСТИ НА МЕСТНИТЕ ОБЩНОСТИ И КОРЕННОТО НАСЕЛЕНИЕ (ВКЛ. ПОМИНЪК, ЗДРАВЕ, ХРАНА, ВОДА), ИДЕНТИФИЦИРАНИ С ТЯХНО УЧАСТИЕ.	56
ВКС 6. КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ. МЕСТА, РЕСУРСИ, МЕСТООБИТАНИЯ И ЛАНДШАФТИ ОТ ГЛОБАЛНО ИЛИ НАЦИОНАЛНО КУЛТУРНО, АРХЕОЛОГИЧНО ИЛИ ИСТОРИЧЕСКО ЗНАЧЕНИЕ, И/ИЛИ КРИТИЧНО (НЕЗАМЕНИМО) ЗНАЧЕНИЕ ЗА ТРАДИЦИОННАТА КУЛТУРА НА МЕСТНИТЕ ОБНОСТИ И КОРЕННОТО НАСЕЛЕНИЕ, ИДЕНТИФИЦИРАНИ С ТЯХНО УЧАСТИЕ, ВКЛ. КУЛТУРНО, ЕКОЛОГИЧНО, ИКОНОМИЧЕСКО ИЛИ РЕЛИГИОЗНО/ДУХОВНО ЗНАЧЕНИЕ.	61

ГОРИ С ВИСОКА КОНСЕРВАЦИОННА СТОЙНОСТ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ТП ДГС "ЦОНЕВО"

Проучването се извършва във връзка с определяне на горите с висока консервационна стойност (ГВКС) за територията на ТП ДГС Цонево и в изпълнение на принцип 9 от Национален FSC стандарт на България FSC-STD-BGR-01-2016 V-1, „ВИСОКИ КОНСЕРВАЦИОННИ СТОЙНОСТИ“. Инвентаризацията и проучванията се извършват съгласно указанията на Националното ръководство за определяне, стопанисване и мониторинг на гори с висока консервационна стойност в България, актуализирана версия, октомври 2016 г.

В Националното ръководство е дадена дефиниция за ГВКС, включваща в себе си шест различни характеристики на гората или комбинации от тях, които определят нейната консервационна стойност. В общ план Ръководството дава и насоки за управление и стопанисване, които ще запазят или повишат тези консервационни стойности.

При разработката на настоящия документ, екипът се е ръководил изцяло от определенията, праговете и оценките посочени в Националното ръководство. Посочени са указания за стопанисване и мониторинг, които са разписани конкретно и съобразно спецификата на горите и начина на управление на проучваната територия.

При промени в ГСП (горскостопанския план) на ТП ДГС ЦОНЕВО да се интегрират резултатите от изследването и препоръчаните горскостопански мероприятия в него. Това ще допринесе за адекватно стопанисване на горските екосистеми в района и за изпълнение изискванията на стандартите за горска сертификация.

ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ТП ДГС "ЦОНЕВО"

Настоящото проучване е извършено в периода 2017-2018 година, във връзка с определяне на горите с висока консервационна стойност (ГВКС) за територията на Държавно горско стопанство (ДГС) Цонево и в изпълнение на принцип № 9 на Националния стандарт за сертификация и управлението на гори по схемата на FSC. Инвентаризацията и проучванията са направени съгласно указанията на Националното ръководство за определяне на гори с високи консервационни стойности.

В Националното ръководство е дадена дефиниция за ГВКС, включваща в себе си шест различни характеристики на гората или комбинации от тях, които определят нейната консервационна стойност. В общ план Ръководството дава и насоки за управление и стопанисване, които ще запазят или повишат тези консервационни стойности. При разработката на настоящия документ, екипът се е водил изцяло от определенията, праговете и оценките посочени в Националното ръководство. Съответните дефиниции са адаптирани конкретно за земите и горите от горския фонд, управлявани от ТП ДГС Цонево. Посочените указания за стопанисване и мониторинг са разписани конкретно и съобразно спецификата на горите и начина им на управление на проучваната територия. Разработени са всички консервационни стойности, установени на територията на горското стопанство. Инвентаризацията на ГВКС, свързани с наличието на редки, застрашени и изчезващи видове е продължителен процес излизащ извън рамките на един сезон. Препоръчва се базата данни за разпространението на тези ВКС да бъде постоянно актуализирана от персонала въз основа на периодични техни наблюдения.

ТП ДГС Цонево управлява 20 781 ха. Държавни горски територии (ДГТ). От общата площ са приспаднати 91,3 ха. представляващи дивечови ниви и разсадник описани по отдели и подотдели в писмо № 574/01.09.2017 г. до ЦУ на СИДП ДП - Шумен. След тяхното приспадане сертифицираната площ от ДГТ на територията на стопанството става на **20 690 ха**. Залесената сертифицирана площ в ДГТ не се променя и остава **20 130 ха**.

ТП ДГС „Цонево“, попада изцяло на територията на община Дългопол.

На север стопанството граничи с ТП „ДГС Провадия“, на изток с ТП „ДЛС Шерба“, на юг с ТП „ДГС Айтос“, и на запад с ТП „ДГС Смядово“,

Южната част на ТП „ДГС Цонево“, е разположена в Камчийска планина, която е неразделна част от Източна Стара планина, а северната част заема комплекси от Шуменско и Провадийските плата.

Районът има формата на неправилен многоъгълник с дължина по посока изток - запад 34 км. и север - юг 12 км. Най - голямото разстояние между две точки е 36 км., а най - малкото е 6 км.

В предвид малките различия в надморската височина няма голямо разнообразие в климатичните елементи, имащи значение за развитието на горскодървесната радтителност. Климата е относително еднообразен. Зимата в района е сравнително мека с валежи предимно от сняг 40-45 %, броят на дните с отрицателни температури варира между 35-40 дни. Пролитните мразове в ниските части продължават до средата на април. Лятото не е много горещо, а есента е топла. Средната годишна температура е между 11,4°C, а за по- високите части 11°C. Годишните валежи са 534 - 646 мм, като най- ниски са в края на лятото и началото на есента. Стопанството попада в Умерено-континентална климатична подобласт на Европейско- континенталната климатична област.

Според горскостопанското райониране горите в стопанството попадат в Мизийскат горско-растителна област, подобласт Шуменско- Провадийски плата и един пояс в Тракийската горско-растителна област, подобласт Източна Стара планина както следва:

- М-I – Долен равнинно- хълмист и хълмисто- предпланински пояс на дъбовите гори (0-600 м н.в.)
- М-I-2 – Подпояс на равнинно- хълмистите дъбови гори (0-400 м н.в.).
- Т-I – Долен равнинно- хълмист и хълмисто- предпланински пояс на дъбовите гори (0-700 м н.в.)
- Т-I-1 – Подпояс на крайречните и лонгозни гори (0-700 м н.в.)
- Т-I-2 – Подпояс на равнинно- хълмистите дъбови гори (0-500 м н.в.)

Релефът в района на ТП „ДГС Цонево“, се простира в две основни геоморфоложки структури. На юг това е източния район на главната старопланинска верига, която е част от старопланинската планинска верижна система. Релефа има преобладаващ хълмист характер, значително по-малка част

от площите са с низинен характер. Долините и низините са заети от чашките на язовирите „Елешница” и „Цонево”. Съвсем малка част от заетите горски площи са от земеделския фонд.

Разнообразието на релефа, почвените характеристики и климата обуславят значително биологично разнообразие. Горските екосистеми в района са много ценни в икономически, екологичен и социален аспект, тъй като поддържат богат растителен и животински свят и имат важни водорегулиращи, противоерозионни, рекреационни и естетически функции.

Основната част от горите на територията на ТП ДГС Цонево са включени в различните категории ВКС. В някои случаи един и същи подотдел попада в повече от една консервационна стойност. Това прави гората в тези подотдели особено значима за поддържане и повишаване на всички идентифицирани консервационни стойности. В такива случаи се прилагат препоръките и ограниченията за стопанисване и мониторинг, които имат най-строг режим по отношение на прилагането на горскостопанските дейности.

Растителността е предимно от чисти и смесени култури от черен бор, бял бор, благун, зимен дъб, цер, червен дъб, акация и др., както и чисти и смесени и издънкови насаждения от благун, цер, източен бук, обикновен габър, акация и др. На места със сенчести изложения се срещат зимен дъб, сребролистна липа. На сухи и плитки почви се срещат насаждения от космат дъб, келяв габър и мъждряк.

По време на процеса на идентификация на ГВКС за територията на ТП ДГС Цонево, екипът работи в тясно сътрудничество с ръководството на горскостопанската единица. Ръководният състав е преминал теоретично обучение за основните принципи по прилагането на методиката на Националното ръководство по определяне, управление и мониторинг на гори с висока консервационна стойност.

През периода на проучванията са проведени консултации с представители на местните власти и сдружения за определяне на значимите за местните общности горски територии и съгласуване на режимите за стопанисване. По време на срещите те са информирани за проучването и за основните принципи на горите с висока консервационна стойност и е потърсено тяхното мнение относно възможностите за прилагане.

Препоръчително е при промени в новия лесоустройствен проект на ТП ДГС Цонево, да се интегрират резултатите от изследването и препоръчаните горскостопански мероприятия в него. Това ще допринесе за по-добро и екологосъобразно стопанисване на горските екосистеми в района.

ВКС 1. РАЗНООБРАЗИЕ ОТ ВИДОВЕ. КОНЦЕНТРАЦИИ НА БИОЛОГИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ ВКЛ. ЕНДЕМИЧНИ, РЕДКИ, ЗАЩИТЕНИ И ЗАСТРАШЕНИ ОТ ИЗЧЕЗВАНЕ ВИДОВЕ, С ГЛОБАЛНО, РЕГИОНАЛНО ИЛИ НАЦИОНАЛНО ЗНАЧЕНИЕ.

При определянето на тази ВКС се прави оценка на управлението на ТП ДГС Цонево, свързано с опазването на биологичното разнообразие и защитените територии и зони. Извършва се инвентаризация на важните за района видове с природозащитна стойност, както и въздействието на лесовъдските дейности върху тях и техните местообитания.

На национално ниво в ръководството за страната са определени следните компоненти:

- Защитени територии и защитени зони
- Застрашени, изчезващи и ендемични видове
- Критични концентрации на видове

ВКС 1.1 ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И ЗАЩИТЕНИ ЗОНИ

В България за ГВКС се смятат всички защитени територии, както следва:

1. Горски територии в резервати, поддържани резервати, национални паркове, защитени местности и природни забележителности, обявени по ЗЗТ;
2. Горски територии в природни паркове, попадащи в зони предназначени за опазване на биологичното разнообразие, определени с планове за управление по реда на ЗЗТ или паркоустройствените проекти по реда на Закона за горите (ЗГ);
3. Горски територии, в природни паркове които нямат устройствени документи;
4. Горски територии попадащи в защитени зони обявени по реда на Закона за биологичното разнообразие (ЗБР) – Натура 2000 зони.

На територията на ТП ДГС Цонево има обявени десет защитени територии (ЗТ), които отговарят на т. 1 от ВКС 1.1. По смисъла на Закона за защитените територии, категориите ЗТ са както следва:), седем са обявени за защитени местности (ЗМ), а три са е обявени за природна забележителност (ПЗ). На територията на ТП ДГС Цонево има и два поддържани резервата (ПР), но те собственост на МОСВ и не са обект на настоящето лесоустройство и площта им не влиза в общата площ на стопанството. Подробни данни за защитените територии в стопанството са посочени в таблица № 1.

Таблица 1. Данни за защитените територии, попадащи в границите на ТП ДГС Цонево.

Защитена територия	Площ /ха/	Отдел/подотдел	Землище	Заповед за обявяване/ограничения	Заповед за прекатегоризация	Цел на обявяването
1. Защитени територии						
Защ. местност „Водениците”	51,4	258 в÷е; 2; 3; 259 д; к÷м;	Камен дял Сладка вода	№ 689/ 22.07.87 г. на КОПС	№ РД 815/ 23.08.02 г. на МОСВ	Запазване на гнездовите находища на дневни и нощни грабливи птици и 40 дървесни и храстови вида
Защ. местност „Тулумова пещера”	3,0	288 к; 4;	Арковна	№ 183/ 06.02.68 г. на МГТП	№ РД 812/ 23.08.02 г. на МОСВ	-
Защ. местност „Преградата”	1,5 (3,7 в т.ч.)	117 а; 145 и; к – намира се в санитарно охр. зона, пояс II в т.ч.	Дебелец	№ 108/ 07.02.51 г. на ПМС	№ РД 823/ 23.08.02 г. на МОСВ	-
Защ. местност «Рояшка скала»	5,0	92 д÷з;	Рояк	№ РД 1219/ 09.12.05 г. на МОСВ	-	-
Защ. местност „Козя река”	(133,8 в т.ч.)	150 в; и; 151 а÷г; к÷м; 1; 8; 179 ж÷к; р; 3 180 ж÷л; 1; 181 д; ж÷о; р; санитарно охр. зона, пояс II в т.ч.	Аспарухо-во	№ РД 337/ 30.06.06 г. на МОСВ	-	-
Защ. местност „Дебелец”	61,2	102 ж; з; 103 е; 104 а÷в; 1÷4; 106 а; б; е; 1;	Дебелец	№ 761/ 12.08.86 г. на КОПС	№ РД 532/ 12.07.07 г. на МОСВ	Прекат. буферна зона на резерват „Върбов дол”
Защ. местност „Дъбовец”	62,4	328 и; 329 г÷е; 331 д; з÷н;	Поляците	№ 423/ 18.05.87 г. на КОПС	№ РД 513/ 12.07.07 г. на МОСВ	Прекат. буферна зона на резерват „Калфата”

2. Природни забележителности						
Местност „Сини вир”	4,0	127 в; г; 128 з;	Дебелец	№ 37/ 11.01.68 г. на МГТП	-	Представява много красива гледка
Водопад „Куза-скока”	1,0	335 ж; 336 е;	Лопушна	№ 1801/26.07.61г. на МГТП	-	Представява много красива гледка
Местност „Чудните скали”	9,1	195 а; санитарно охр. зона, пояс II в т.ч.	Аспарухо- во	№1379/05.08.60 г. на МГТП	-	Представява много красива гледка
3. Поддържани резервати – тези резервати не са обект на настоящото лесоустройство						
„Върбов дол”	70,5	Целия отдел- 105	Аспарухо- во	Обявен № 508/ 28.03.68 г. на МГТП	Утвърден от ЗЗТ № 385/ 15.10.99 г.	Вековни гори от зимен дъб; чер; благуи; източен бук и други
Не е лесоустроен „Калфата”	38,4	Целия отдел- 330	Поляците	Обявен № 508/ 28.03.68 г. на МГТП	Утвърден от ЗЗТ № 387/ 15.10.99 г.	Вековни гори от зимен дъб; чер; благуи; източен бук и други
Не е лесоустроен						

Режим на дейности:

1. Забранява се голи сечи, както и отсичане на отделни стари и хралупести дървета;
2. Забранява се залесяване с неместни за района растителни видове;
3. Забранява се разселване на неместни за района животински видове;
4. Забраняват се корекции на речните корита и дейности, водещи до нарушаване на естественото състояние на водните течения, бреговете и прилежащите територии към реките, с изключение на такива, необходими в случай на бедствени ситуации.
5. Забранява се търсене, проучване и добив на подземни богатства;
6. Забранява се строителство на нови пътища с трайна настилка;
7. Забранява се строителство на сгради и съоръжения, с изключение на посетителски и информационни центрове, екопътеки и съпътстващата ги инфраструктура;
8. Забранява се строителство на водноелектрически централи;
9. Забранява се паленето на огън, освен на определените за това места;
10. Забранява се използване на неселективни средства за борба с вредители в горите.

Защитена местност „Чудните скали“ земл. сАспарухово, общ.Дългопол

Към момента на територията на ТП ДГС Цонево отпадат обявените със заповеди вековни дървета както следва: (2 бр. Черна тополя със Заповед № 2276/05.12.1967 г. в отдел 66, и Заповед № 1044/ 24.04.1974 г. в отдел 32, както и 1 бр. Бяла тополя със Заповед № 1301/ 05.05.1974 г. в отдел 64), същите са съборени от придошлата вода при настъпилия порой на река „Елешница” през пролетта на 2009 година.

Таблица 2. Списък на вековни дървета на територията на ТП ДГС Цонево.

Вековни дървета	Заповед за обявяване	Землище/Местност	Години	Височина (м)	Обиколка (м)
Цер (Quercus cerris)	№ 3365/12.10.1963 г. на КОПС	с. Лопушна в отдел 339 „а“	300	30	3,80
Цер (Quercus cerris)	№ РД-276/06.04.2007 г. на МОСВ	с. Поляците в отдел 327 „ф“	300	15	3,20
Цер (Quercus cerris)	№ РД-276/06.04.2007 г. на МОСВ	с. Поляците в отдел 327 „т“	350	20	3,70

Съгласно последните действия по изграждането на Национална екологична мрежа „Натура 2000“ на територията на страната, към ВКС 1.1. т. 4 има идентифицираните 5 бр. защитени зони по смисъла на Закона за биологичното разнообразие които общата площ без припокрите - 17 554 ха. представляващи 76,3 % от цялата площ на стопанството. Защитените зони изредени отдолу са следните:

1. Защитена зона: „Провадийско-Роякско плато“ – BG0000104 – обявена по Директива 92/43/ЕЕС, съгласно чл.8, ал.1, т.2 от ЗБР с РМС 611/ 16.10.2007 г. и представлява Защитена зона за хабитатите – с обща площ от 3596,6 ха., от която 3487,8 ха. (97%) е залесена и 108,8 ха. (3%) е незалесена. Разположена е в землищата на гр.Дългопол, с. Арковна, с. Боряна, с. Камен Дял, с.Комунари, с.Красимир, с.Партизани, с.Рояк, с.Сава и с.Сладка вода, намиращи се на територията на Община - гр.Дългопол. Зоната е разположена в следните отдели и подотдели на ТП ДГС „Цонево“:

13 н; ф-б1; г1; 92 а-в; д-з; 93 а-ж; л-а1; в1-к1; 5-7; 214 а-г; 1-4; 215 а-е; з; 216 а-д; 1-3; 217 а; б; 1; 218 а-и; 219 а-с; 220 а-д; 221 а-д; ж; 1; 222 а-ж; 223 а-ж; 1; 224 а-в; 1; 225 а-г; 1; 226 а-г; 227 а-д; 1; 228 а-е; 1; 232 в-р; т-ч; 1-5; 233 а-е; з-н; 1-2; 234 а-к; 1-8; 235 а-ж; 1-3; 236 в; ж-х; 1-3; 237 а-д; 238 а-д; 1-2; 239 а-д; 1; 240 а-г; 241 з; л-г1; 242 а-в; 1; 243 а-д; 244 а-в; 1; 245 а; 246 а-в; д; е; 1; 247 а-г; 248 а-г; 1; 249 а-ж; 1-2; 250 а-в; 251 а-м; 1; 252 в-к; 1-2; 253 в; з-к; 1; 254 а-з; 1-4; 255 а-г; 1-16; 256 а-г; 1; 257 а-в; 1; 258 а-к; н-р; 1-4; 259 а-д; и-ф; 1-2; 4-5; 260 а-ж; 1-2; 261 а-в; 262 а-д; 263 а-ж; 264 а-в; д; з-м; 1; 265 а-о; 1-2; 266 а-в; з-к; 1-7; 267 а-д; 1-4; 268 а-е; 1-4; 269 а-г; е; ж; 1-9; 270 д; е; 3; 271 е-и; 272 н; п-ц; 2; 273 а-е; 1; 274 а-д; 1; 275 а-г; 1-2; 276 а-д; 1-7; 277 а-к; 278 а-г; 1; 279 а-в; 1; 280 к; 286 б; в; 288 а-д; ж; и; 1-3; 289 а-д; 290 а; б; ж-у; ш; 1; В горепосочената площ са включени всички видове собственост.

2. Защитена зона: „Камчийска и Еменска планина“ – BG0000133 – обявена по Директива 92/43/ЕЕС, съгласно чл.8, ал.1, т.2 от ЗБР с РМС 611/ 16.10.2007 г. и представлява Защитена зона за хабитатите – с обща площ от 11200,5 ха., от която 10848,1 ха. (96,8%) е залесена и 352,4 ха. (3,2%) е незалесена. Разположена е в землищата на с.Аспарухово, с.Дебелец и с.Яворово, намиращи се на територията на Община - гр.Дългопол. Зоната е разположена в следните отдели и подотдели на ТП ДГС „Цонево“:

1 а-з; 1-4; 2 б-с; 1-6; 3 а-л; 1-3; 4 а-в; 5 а-г; 6 п; ф-в1; 8 б; г-у; 2-7; 10 а-и; 1-3; 11 а-д; 12 а-в; 1-2; 14 а-ж; 1-2; 15 а-ж; 1-2; 16 а-з; 1-8; 17 а-е; 1-2; 18 а-д; 1-2; 19 а-д; 1; 20 а-к; 1-6; 21 а-д; 1-2; 22 а-г; 1; 23 а-ж; 1; 24 а-г; 1-7; 25 а-л; 1-7; 26 а-и; 1-5; 27 а-з; 1; 28 а-р; 1-4; 29 а-н; 1; 30 а-ж; 31 а-м; 1; 32 а-е; 1; 33 а-г; 1; 34 а-л; 1-3; 35 а-л; 1-5; 36 а-д; 1-4; 37 а-к; 1; 38 а-с; 1-3; 39 а-к; 1-4; 40 а-р; 1-4; 41 а-з; 1; 42 а-г; 1-4; 43 а-з; 1-2; 44 а-м; 1; 45 а-н; 1-4; 46 а-н; 1-6; 47 а-л; 1-3; 48 а-з; 1-2; 49 а-м; 1-3; 50 а-л; 1-2; 51 а-д; 1-3; 52 а-е; 1-3; 53 а-з; 1-3; 54 а-ж; 1; 55 а-к; 56 а-е; 1; 57 а-и; 1-2; 58 а-о; 1; 59 а-з; 1; 60 а-з; 1-2; 61 а-д; 1; 62 а-е; 1-2; 63 а-г; 1-7; 64 а-ж1; 1-7; 65 а-л; 66 а-и; 1-4; 67 а-з; 1-3; 68 а-е; 1-3; 69 а-з; 1; 70 а-н; 1-2; 71 а-з; 1; 72 а-и; 1-4; 73 а-ж; 1-6; 74 а-о; 1-2; 75 а-ж; 1-3; 76 а-ж; 1; 77 а-ж; 1; 78 а-з; 1; 79 а-е; 1-6; 80 а-д; 1-2; 81 а-д; 82 а-в; 83 а-ж; 1-2; 84 а-з; 1-3; 85 а-к; 1-2; 86 а-в; 1; 87 а-л; 1-4; 88 а-е; 1; 89 а-к; 1-4; 96 а-и; 97 а-е; 98 а-з; 1-2; 99 а-к; 1; 100 а-к; 1; 101 а-в; 1-2; 102 а-л; 1-4; 103 а-з; 1-4; 104 а-в; 1-4; 106 а-е; 1; 107 а-з; 1; 108 а-ж; 109 а-ж; 1; 110 а-п; 1; 111 а-и; 1-2; 112 а-д; 1; 113 а-г; 1-2; 114 а-к; 1-2; 115 а-р; 1-3; 116 а-о; 1-5; 117 а-я; 1-4; 118 а-л; 1-3; 119 а-н; 1-3; 120 а-з; 1-5; 121 а-к; 1-4; 122 а-и; 1-4; 123 а-е; 1-5; 124 а-л; 1-5; 125 а-д; 1-2; 126 а-ж; 1-4; 127 а-н; 1-2; 128 а-р; 1-3; 129 а-ч; 1-4; 135 а; в; д-ш; я; 2-4; 136 е; и-у; я-б1; 4-6; 137 б-ж; м; н; 138 а-о; 1; 139 а-з; 1; 140 а-с; 1-2; 141 в-м; 1; 142 а-ж; 143 б-з; 2; 144 б-з; 145 а-у; 1-4; 146 а-л; 1-2; 147 а-л; 1-2; 148 а-е; з; и; 149 д-к; м; п; р; 1-2; 150 б-е; и; 1-2; 151 а-н; 1-8; 152 а-д; 1-3; 153 а-и; 1-4; 154 а-к; 1-3; 155 а-ж; 156 а-к; 157 а-д; 1; 158 а-к; 1-2; 159 а-м; 1-2; 160 а-д; 161 а-к; 1; 162 а-з; 1-2; 163 а-и; 1-2; 164 а-и; 1-2; 165 а-и; 1-3; 166 а-к; 1-5; 167 а-е; 1; 168 а-и; 1-3; 169 а; б; 1; 170 а-д; 171 а-и; 172 а-и; 1; 173 а-с; 174 а-н; 175 а-к; 1; 176 а-м; 1; 177 а-р; 178 а-т; 1-4; 179 а-р; 1-3; 180 а-л; 1; 181 к; м-п; 182 д-к; м-о; 183 а-з; л; 1-3; 184 а-з; 185 е; з-т; ф-а1; в1; л1; 2-3; 186 а-д; 1-3; 187 а-ш; 1; 188 а-е; 189 а-е; 190 а-д; 191 а-з; 192 а-г; 1; 193 а-г; 194 а-в; 1-2; 195 а; б; г; е-к; о-с; ч-я; 1; 196 а-з; 1; В горепосочената площ са включени всички видове собственост.

3. Защитена зона: „Екокоридор Камчия-Емине“ – BG0000393 – обявена по Директива 92/43/ЕЕС, съгласно чл.8, ал.1, т.2 от ЗБР с РМС 611/ 16.10.2007 г. и представлява Защитена зона за хабитатите – с обща площ от 554,6 ха., от която 528,6 ха. (95,3%) е залесена и 26,0 ха. (4,7%) е незалесена. Разположена е в землищата на с.Арковна и с.Медовец, намиращи се на територията на Община - гр.Дългопол. Зоната е разположена в следните отдели и подотдели на ТП ДГС „Цонево“:

94 а-м; о-ф; ц; 1-4; 297 а; в; 298 а; б; г; 299 а; 306 а-е; з-л; 2; 307 а-р; 1-2; 308 а-е; з; и; 309 а-и; 1-2; 310 а-в; к-с; 3; 311 а-к; н; о; 1-4; 312 а; б; В горепосочената площ са включени всички видове собственост.

4. Защитна зона: „Провадинско-Роякско Плато” – BG0002038 – обявена по Директива 79/409/ЕЕС, съгласно чл.8, ал.1, т.2 от ЗБР с РМС 802/ 04.12.2007 г. и представлява Защитна зона за птиците – с обща площ от 3560,4 ха., от която 3444,6 ха. (96,7%) е залесена и 115,8 ха. (3,3%) е незалесена. Разположена е в землищата на гр.Дългопол, с.Арковна, с.Аспарухово, с.Боряна, с.Велечково, с.Камен Дял, с.Комунари, с.Красимир, с.Медовец, с.Партизани, с.Рояк, и с.Сладка вода, намиращи се на територията на Община - гр.Дългопол. Зоната е разположена в следните отдели и подотдели на ТП ДГС „Цонево”:

9 а-о; 1; 91 а-л1; 1-4; 92 а-л1; 1-2; 93 а-к1; 1-7; 94 е-м; т-ф; ц; 1-3; 197 а; 207 а-з; к; 1-2; 208 а-е; 1-2; 209 а-о; 1-6; 210 а-л; 1; 3-7; 211 а-р; 1; 212 а-ж; 213 а-с; 1-4; 214 а-д; 1-4; 215 а-з; 216 а-д; 1-3; 217 а; б; 1; 218 а-и; 219 а-т; 1; 220 а-д; 221 а-ш; 1; 222 а-ж; 223 а-ж; 1; 224 а-х; 1-7; 225 а-г; 1; 226 а-г; 227 а-д; 1; 228 а-е; 1; 229 а-к; 1; 230 а-л; 1-4; 231 а-г; е; ж; 1-4; 243 а-д; 244 а-в; 1; 245 а; 246 а-х; 1; 247 а-ж; 248 а-д; 1; 249 а-ж; 1-2; 250 а-в; 251 а-м; 1; 252 а-к; 1-2; 253 а-к; 1; 254 а-з; 1-4; 255 а-т; 1-16; 256 а-г; 1; 257 а-в; 1; 258 а-р; 1-4; 259 а-ф; 1-5; 260 а-ж; 1-2; 261 а-в; 262 а-д; 263 а-ж; 265 а-г; з-о; 1-2; 266 а-е; з-к; 1-7; 267 а-в; д; 1-2; 4; 268 а-е; 1-4; 269 а-ж; 1-3; 5-9; 276 а-д; 1; 3-7; 277 а-к; 278 а-г; 1; 279 а-в; 1; 280 к; л; 288 а; и; 289 а; 290 а; б; 295 а-н; 1; 296 а-з; 297 а-в; 1; В горепосочената площ са включени всички видове собственост.

5. Защитна зона: „Камчийска планина” – BG0002044 – обявена по Директива 79/409/ЕЕС, съгласно чл.8, ал.1, т.2 от ЗБР с РМС 802/ 04.12.2007 г. и представлява Защитна зона за птиците – с обща площ от 12547,2 ха., от която 12085,9 ха. (96,4%) е залесена и 461,3 ха. (3,6%) е незалесена. Разположена е в землищата на с.Аспарухово, с.Сава, с.Цонево, с.Голямо Делчево, с.Дебелец и с.Яворово, намиращи се на територията на Община - гр.Дългопол. Зоната е разположена в следните отдели и подотдели на ТП ДГС „Цонево”:

1 а-з; 1-4; 2 а-с; 1-6; 3 а-л; 1-3; 4 а-в; 5 а-г; 6 а-в1; 7 а-н; 8 а-у; 1-7; 10 а-и; 1-3; 11 а-д; 12 а-в; 1-2; 13 а-н; 14 а-ж; 1-2; 15 а-ж; 1-2; 16 а-з; 1-8; 17 а-е; 1-2; 18 а-д; 1-2; 19 а-д; 1; 20 а-к; 1-6; 21 а-д; 1-2; 22 а-г; 1; 23 а-ж; 1; 24 а-г; 1-7; 25 а-л; 1-7; 26 а-и; 1-5; 27 а-з; 1; 28 а-р; 1-4; 29 а-н; 1; 30 а-ж; 31 а-м; 1; 32 а-е; 1; 33 а-г; 1; 34 а-л; 1-3; 35 а-л; 1-5; 36 а-д; 1-4; 37 а-к; 1; 38 а-с; 1-3; 39 а-к; 1-4; 40 а-р; 1-4; 41 а-з; 1; 42 а-г; 1-4; 43 а-з; 1-2; 44 а-м; 1; 45 а-н; 1-4; 46 а-н; 1-6; 47 а-л; 1-3; 48 а-з; 1-2; 49 а-м; 1-3; 50 а-л; 1-2; 51 а-д; 1-3; 52 а-е; 1-3; 53 а-з; 1-3; 54 а-ж; 1; 55 а-к; 56 а-е; 1; 57 а-и; 1-2; 58 а-о; 1; 59 а-з; 1; 60 а-з; 1-2; 61 а-д; 1; 62 а-е; 1-2; 63 а-г; 1-7; 64 а-ж1; 1-7; 64 а-л; 66 а-и; 1-4; 67 а-з; 1-3; 68 а-е; 1-3; 69 а-з; 1; 70 а-н; 1-2; 71 а-з; 1; 72 а-и; 1-4; 73 а-ж; 1-6; 74 а-о; 1-2; 75 а-ж; 1-3; 76 а-ж; 1; 77 а-ж; 1; 78 а-ж; 1; 79 а-е; 1-6; 80 а-д; 1-2; 81 а-д; 82 а-в; 83 а-ж; 1-2; 84 а-з; 1-3; 85 а-к; 1-2; 86 а-в; 1; 87 а-л; 1-4; 88 а-е; 1; 89 а-к; 1-4; 90 и-о; р-х; 2-6; 96 а-и; 97 а-е; 98 а-з; 1-2; 99 а-к; 1; 100 а-к; 1; 101 а-в; 1-2; 102 а-л; 1-4; 103 а-з; 1-4; 104 а-в; 1-4; 106 а-е; 1; 107 а-з; 1; 108 а-ж; 109 а-ж; 1; 110 а-п; 1; 111 а-и; 1-2; 112 а-д; 1; 113 а-г; 1-2; 114 а-к; 1-2; 115 а-р; 1-3; 116 а-о; 1-5; 117 а-я; 1-4; 118 а-л; 1-3; 119 а-н; 1-3; 120 а-з; 1-5; 121 а-к; 1-4; 122 а-и; 1-4; 123 а-е; 1-5; 124 а-л; 1-5; 125 а-д; 1-2; 126 а-ж; 1-4; 127 а-н; 1-2; 128 а-р; 1-3; 129 а-ч; 1-4; 130 а-ж; 1-2; 131 а-к; 1-2; 132 а; ж; к; о-е1; з1; 1-3; 133 а-о; 1; 134 а-н; 1-10; 135 а-я; 1-4; 136 а-б1; 1-6; 137 а-н; 138 а-о; 1; 139 а-з; 1; 140 а-с; 1-2; 141 а-м; 1; 142 а-ж; 143 а-з; 1-2; 144 а-з; 1; 145 а-у; 1-4; 146 а-л; 1-2; 147 а-л; 1-2; 148 а-и; 149 а-р; 1-2; 150 а-и; 1-2; 151 а-н; 1-8; 152 а-д; 1-3; 153 а-и; 1-4; 154 а-к; 1-3; 155 а-ж; 156 а-к; 157 а-д; 1; 158 а-к; 1-2; 159 а-м; 1-2; 160 а-д; 161 а-к; 1; 162 а-з; 1-2; 163 а-и; 1-2; 164 а-и; 1-2; 165 а-и; 1-3; 166 а-к; 1-5; 167 а-е; 1; 168 а-и; 1-3; 169 а; б; 1; 170 а-д; 171 а-и; 172 а-и; 1; 173 а-с; 174 а-н; 175 а-к; 1; 176 а-м; 1; 177 а-р; 178 а-т. 1-4; 179 а-р; 1-3; 180 а-л; 1; 181 а-р; 182 а-р; 183 а-л 1-3; 184 а-з; 185 а-л1; 1-3; 186 а-д; 1-3; 187 а-ш; 1; 188 а-е; 189 а-е; 190 а-д; 191 а-з; 192 а-г; 1; 193 а-г; 194 а-в; 1-2; 195 а-я; 1; 196 а-з; 1; 198 к; 199 а-у; 1-12; 200 а-о; 1-3; 201 а-я; 1-2; 202 в-п; 1; 203 о-р; 6; 204 б-е; з; 1; 4; 205 а-ж; и; к; 1; 206 б-н; 232 е-л; с-ч; 1-5; 233 а-н; 1-2; 234 б-з; 2; 4-5; 7-8; 235 а-ж; 1-3; 281 д1-к1; 10-12; 18; 356 м; м1-п1; д2; 357 а-о1; 1-4; В горепосочената площ са включени всички видове собственост.

Поетите ангажменти на Р България по изпълнението на Директива 409/79 и Директива 92/43 и съгласно прякото действие на двете директиви, посочените по-горе защитени зони подлежат на превантивни мерки на опазване и защита. Предвидените лесовъдски дейности на териториите на защитените зони трябва стриктно да следват изискванията на Закона за биологичното разнообразие за превенция и поддържане на благоприятно природозащитно състояние на видове и местообитания.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

1. За защитените територии в границите на ДГС Цонево няма изготвени и приети планове за управление. До тяхното изготвяне, стопанисването да се извършва съгласно Закона за защитените територии (ЗЗТ), заповедта за обявяване и заповедите за прекатегоризация, като са в сила следните допълнителни ограничения:

- ✓ Забрана на голите сечи и подмяна на основния дървесен вид.
- ✓ Санитарни сечи и изваждане на мъртва дървесина и стари дървета, се водят само в случаите когато има големи природни нарушения (ветровали, снеговали, пожари) или каламитети.

2. За защитените зони също няма изготвени и приети планове за управление. До изготвянето на такива, стопанисването да се извършва съгласно Закона за биологичното разнообразие (ЗБР) и заповедта за обявяване. За защитените зони в обхвата на ТП ДГС Цонево са в сила следните следните норми и ограничения:

- ✓ За природните горски местообитания, включени в Приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие, се прилагат нормите и режимите за горскостопанските мероприятия, дефинирани в наръчника "Режими за устойчиво управление на горите в Натура 2000", издаден от Изпълнителна агенция по горите.
- ✓ Да се извърши оценка на благоприятното природозащитно състояние за горските екосистеми на територията на ДГС, включени в границите на защитените зони. По линия на превенцията, прилаганите горскостопански дейности да бъдат изцяло съобразени с поддържането и подобряването на благоприятното природозащитно състояние на горските видове и местообитания.
- ✓ Санитарни сечи и изваждане на мъртва дървесина и стари дървета, се водят само в случаите когато има големи природни нарушения (ветровали, снеговали, пожари) или каламитети. Санитарни сечи при каламитети се провеждат само при наличие на повреди и съхнене на дървета, съставляващи не по-малко от 20% от запаса на насаждението, при спазване нормите за запазване на количествата мъртва дървесина посочени по-долу.
- ✓ При провеждане на сечи се запазват стояща и лежаща мъртва дървесина и загиващи дървета, които са не по-малко от 10% от запаса на насаждението преди сечта, като не помалко от 5% е стояща мъртва дървесина. Мъртви дървета, застрашаващи безопасността на хора и съоръжения в гората, се повалят и оставят като лежаща мъртва дървесина.
- ✓ Прилаганите лесовъдски мероприятия да се съобразяват с естествената динамика на горските екосистеми и сукцесионните процеси.
- ✓ В горите в които се планира провеждане на отгледни сечи са в сила следните ограничения и норми:
 - не се допуска еднократно отсичане на повече от 20% от запаса на насаждението;
 - прилага се само комбиниран метод с преобладаване на върхов метод;
 - склопеността и пълнотата на насаждението след провеждане на отгледни сечи не се допуска да бъде по-малка от 0,8;
 - за осигуряване на акумулация на мъртва дървесина при отгледните сечи се запазват подтиснати и част от некачествените, повредените и особено загиващи дървета, които не конкурират директно качествени дървета.
- ✓ Приоритет имат възобновителните сечи с дълъг възобновителен период.
- ✓ В насажденията с изведени подготвителни и осеменителни и осветителни фази на постепенна сеч, следващите фази на сечта да се изведат в съответствие с принципите на дългосрочните възобновителни сечи.
- ✓ При провеждане на възобновителни сечи не се допуска еднократно отсичане на повече от 25 % от запаса на насаждението.
- ✓ Площта на първоначално отворените при възобновителните сечи прозорци е не по-голяма от 0,05 ха.
- ✓ Клоните и остатъците от сечта се оставят равномерно разпръснати в местата на падане на дърветата извън местата с подраст.
- ✓ Извозът на отсечената дървесина се извършва само на секции.
- ✓ Използват се техника и технологии, с които в минимална степен се нарушава растителната и почвената покривка и пътната инфраструктура.
- ✓ След прекратяване на горскостопанските дейности се извършва рехабилитация на нарушените терени (например: извозни горски пътища).

3. До окончателното произнасяне на Европейската комисия за защитените зони и респективно изготвянето на Плановите им за управление да се прилагат горскостопански практики, които не водят до промяна на естествените местообитания и горски екосистеми.

4. Да се извърши оценка на благоприятното природозащитно състояние за горските екосистеми на територията на ТП ДГС Цонево, включени в границите защитените зони. По линия на превенцията, прилаганите горскостопански дейности да бъдат изцяло съобразени с поддържането и подобряването на благоприятното природозащитно състояние на горските видове и местообитания.

5. Да се проверява периодично за създаването на нови защитени територии или зони, или за предложения за създаването им, които потенциално могат да бъдат повлияни от горскостопанските дейности.

6. При защитените територии и защитените зони, в които преобладават горските екосистеми, е препоръчително най-малко 5 % от горите да се определят като “гори във фаза на старост”, както границите и местоположението на тези площи не се променят. Прилагането на тази практика повишава стойността на защитената територия и ВКС 1.1.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

1. Поради липсата на изготвени и приети планове за управление на представените защитени територии и защитените зони, стопанисващите гората трябва да влязат във връзка с РИОСВ - Варна, както и с ръководствата на ДГС Цонево, и съвместно да следят за неблагоприятни въздействия върху ВКС. Съвместно с РИОСВ - Варна трябва да се определи режима на мониторинг на стандартните процедури и индикаторите, с цел предотвратяване на отрицателните въздействия от дейностите върху ВКС на защитените територии и зони. За пример могат да се вземат въздействия на дейностите върху горските екосистеми, нарушаване на миграционни пътища на дивите животни, повишаване на риска от пожари, влошаване на благоприятното природозащитно състояние и др.

2. Препоръчително е да се използват мониторинговите схеми и формуляри на Националната система за мониторинг на биологичното разнообразие за отразяване на основните индикатори касаещи ВКС 1.1.

ВКС 1.2 ЗАСТРАШЕНИ, ИЗЧЕЗВАЩИ И ЕНДЕМИЧНИ ВИДОВЕ

ВКС притежават териториите от горскостопанските единици, в които се среща всеки вид от Приложение 1А и 1Б, към ръководството. Това са видове с толкова голяма консервационна значимост, че е достатъчно наличието на един такъв вид, постоянно обитаващ горскостопанската единица, за да представлява тя ГВКС. Всяка ГТ, включваща местообитания на видовете, включени в Приложение 1А и 1Б, към ръководството е ГВКС.

В тази консервационна стойност попадат както гори – находища на застрашени и изчезващи видове, така и гори с естествени характеристики, представляващи потенциално такова местообитание. Това се налага поради рядкостта на видовете, както и заради нуждата от опазване на местообитания от критично значение за тези и други видове. Видовете са посочени в Приложение 1А и 1Б, към Националното ръководство. Приложението е разработено въз основа на Червения списък на IUCN (1997) с използвани категории “критично застрашен” и “уязвим”, Червената книга на НРБ, том I и II, Атлас на ендемичните растения в България.

При теренните проучвания на територията на ТП ДГС Цонево бяха открити находища на видове, включени в Приложение 1А и 1Б. Дадени са конкретни за всеки вид указания за стопанисване и мониторинг.

Растителни видове с разпространение на територията на ТП ДГС Цонево, включени в Приложение 1А, към Националното ръководство

1. Източен лопох (*Trachystemon frientalis* (L.) G Don f.)

Многогодишното тревисто растение обикновено достига височина от 20 до 60 см.

На места сред шумата ясно се открояват едрите му зелени листа. Дребните синьо-виолетови цветчетата, със стърчащи навън тичинки се разполагат на високи разклонени стъбла.

Източният лопох предпочита сенките на влаголюбивите широколистните гори. Въпреки твърдите власинки по тях, явно вкусът им допада на горските обитатели, защото често листата на лопоха биват с наядени ръбове. Много рядък вид. Срещат се единични растения, като процента на цъфтящите индивиди е под 1 %.

Видът е в списъка на защитените растения съгласно Закона за биологичното разнообразие.

Много рядък вид. Среща в различни части на ТП ДГС Цонево в изключително малки количества предимно върху залесени горски територии.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

1.Необходимо е да се извършват периодични консултации със специалисти по отношение установяване потенциалното присъствие на застрашените видове.

2.За всеки вид с висока консервационна стойност да се определи ключова информация, която да включва:

- ✓ сегашно състояние на популацията и разпространение на вида в локален мащаб и в страната;
- ✓ основни тенденции и заплахи;
- ✓ въздействие на стопанисването и извършването на лесовъдски мероприятия в близост до местата на разпространение на вида.

3.Да се следи за спазването на следните ограничения:

- ✓ Забранява се промяна на предназначението и начина на трайно ползване на земята;
- ✓ Забранява се търсене, проучване и добив на подземни богатства;
- ✓ Забранява се строителство, с изключение на дейности, свързани с ремонт и реконструкция на съществуващи съоръжения;
- ✓ Забранява се поставяне на временно преместваеми обекти;
- ✓ Забранява се внасяне на неместни видове;
- ✓ Забранява се паша на домашни животни в периода от 1 март до 31 юли;
- ✓ Забранява се разораване, разкопаване и залесяване на нови площи;
- ✓ Забранява се бивакуване и палене на огън.

4.Планираните и извършвани мероприятия трябва да са съобразени с изготвените и одобрени от МОСВ планова за действие за опазване на застрашените видове.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

1.Извършване на периодични наблюдения за състоянието на находището на вида от специалисти и служители на стопанството за определяне общото здравословно състояние на популациите и наличието на защитените индивиди,

2.Да се извършва предварително планиране и оценка на лесовъдските мероприятия, преди началото на дейностите в близост до находищата на вида, с цел да не се нарушат условията на средата.

**Други растителни видове с локална природозащитна стойност установени на територията на
ТП ДГСЦонево**

1. Лудо биле (*Atropa bella-donna* L.)

Многогодишно тревисто растение, хемикриптофит. Стъблото е високо 0,5-1,5 до 2 m. Листата са прости, целокрайни. Цветовете са единични, по-рядко по два на влакнести дръжки. Чашката е 5-делна. Венчето при отвората на венечната тръбица е звънчевидно или тръбесто-звънчевидно, кафяво-виолетово или зеленикаво. Плодът е лъскава, черна, кръгла ягода. Месестата част обикновено е червеникавопурпурна. Цъфти от май до юли, плодоноси август-септември. Среща се из сенчести гори, сечища и храсталаци главно в букови, дъбови и габърови съобщества.

Видът е включен в Червена книга на Н.Р. България с категория „рядък“ (Велчев и др. 1984).

Среща се в различни части на ТП ДГС „Цонево“.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Инвентаризиране и картиране на находищата на вида на територията на ДГС. При провеждане на лесовъдските мероприятия да се внимава да не се нанасят механични повреди на индивидите на Беладоната. При установяването на наличие на вида, дърветата в съседство се запазват и не подлежат на сеч. Склопеността да не пада под 0,5.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Проверка състоянието на находищата на вида (ежегодно) – брой индивиди, определяне на възрастовата структура на ценопопулацията (брой цъфтящи или плодоносещи индивиди), здравословно състояние (наличие на повреди или вредители).

2. Българско енъовче (*Galium bulgaricum* Valen., 1891)

Многогодишно тревисто растение, хемикриптофит. Расте в смесени широколистни гори и храсталаци от 0 до 700 м.н.в. Размножава се със семена. Цъфти юни-юли, плодоноси август-септември.

Видът е включен в Червена книга на Н.Р. България т.1, 2011.

Среща на цялата площ на ТП ДГС „Цонево“.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Да се внимава при провеждане на горскостопански дейности да не се нанасят механични повреди на вида.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

При установяване на находището на вида, проверка състоянието на състоянието му, като се определят брой индивиди и здравословно състояние на популацията, брой цъфтящи и плодоносещи индивиди за всяка горскостопанска единица.

**Животински видове включени в Приложение 1Б, към Националното ръководство,
установени на територията на ДГС „Цонево”**

1. Видра (*Lutra lutra*)

Природозащитен статус: в България: ЧК-уязвим VU, ЗБР-II,III; международен: IUCN-NT; БeK-II; CITES-I; ДХ-II, IV.

Обитава предимно реки, богати на риба, с незамръзващи бистри и незастояли води, с обрасли с растителност брегове. Също езера, блатата, изкуствени водоеми. Леговището обикновено се намира в стръмен бряг и има вход под водата. Застрашен вид, включен в „Червена книга на България, том 2.

На територията на ТП ДГС “Цонево” е изключително рядък вид. Среща се предимно по река „Елешница“ и язовир “Цонево“, забелязани са единични екземпляри в отдели: Заличено, на основание Принцип 9, Критерий 9.1, Индикатор 9.1.4 от Национален FSC стандарт за България.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

Опазване на крайречната дървесна растителност по реките в района, включително недопускане на мероприятия по така нареченото “прочистване“ и “коригиране“ на речните корита, добив на инертни материали и строителство в непосредствена близост до реките. Опазване на рибните ресурси. При наличие на известни обитаеми леговища да се осигури спокойствие в съответния речен участък, като на по-малко от 100 м. от леговището да не се провеждат никакви мероприятия. На места където е необходимо да се възстанови крайречната растителност.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Да се установят броя на наличните размножаващи се семейни групи от вида и да се мониторира числеността им. Могат да се ползват и следите, видровите пътечки и екскременти, като указание за присъствие на вида.

2. Черен щъркел (*Ciconia nigra* L.)

Природозащитен статус: в България: уязвим VU, ЗБР-II,III; международен: IUCN-LC; БeK-II; CITES-II; БoK-II.

Обитава обширни широколистни, смесени и иглолистни гори или скални комплекси, предимно в ниските части на планините и в равнините. Гнезди на дървета с височина 6-30 м, но често в скални ниши, козирки, и цепнатини. Храни се с дребна риба, земноводни, змии и др, главно покрай чисти и богати на риба реки, както и около рибарници, язовири и др.

Застрашен вид, включен в „Червена книга на България, том 2,

На територията на ТП ДГС ”Цонево” видът е установен през гнездовия период в отдели: Заличено, на основание Принцип 9, Критерий 9.1, Индикатор 9.1.4 от Национален FSC стандарт за България.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

Опазване чистотата на реките и рибните ресурси. Установяване на местонахождения на гнездата. Осигуряване на зони на спокойствие около гнездата и местата за хранене. След установяване на отделите, където гнезди видът през гнездовия период да не се извеждат сечи с интензивност над 10%. В случаите на установени гнезда да не се провеждат сечи или други горскостопански мероприятия в радиус - 500 м около гнездото през гнездовия период (1.02 -31.08) и 250 м. извън този период.

Да не се допускат сечи на естествена крайречна дървесна растителност.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Установяване на точните координати на всяко сигурно гнездово находище. Мониторинг на популацията през 5 години. След това е необходимо е да се записват всички наблюдения на вида през гнездовия период и да се следи за евентуални концентрации на вида по течението на р. Елешница и в други райони по време на миграционния период.

3. Гълъб хралупар (*Columba oenas* L.)

Природозащитен статус: в България: ЧК-застрашен EN, ЗБР-III; международен: ECS-spec 3, рядък; IUCN-LC;

Обитава разнообразни по видов състав стари широколистни, а също смесени буково-иглолистни гори, понякога и скалисти места. Гнезди в хралупи на дървета, много рядко и в скални дупки. **Застрашен вид**, включен в „Червена книга на България, том 2, стр. 121”. **У нас е пред прага на изчезване като гнездящ, с катастрофално намаляваща численост! Силно зависим от наличието на стари гори с големи хралупести дървета.**

На територията на ТП ДГС Цонево се среща върху цялата площ в широколистни и смесени гори, като вида е предимно прелитащ и се среща в малки количества. Не са установени налични гнезда през гнездовия период.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

Да не се провеждат горскостопански дейности в отделите,където е установен вида /с изключение на сечи в горските култури/. За периода от 01.01 до 30.06, зоната на спокойствие около гнездовището следва да бъде от 500 м, а от 01.07 до 31.12, зоната – 250 м. Да се опазват старите хралупести дървета, дори и в горски участъци с по-млада гора. Да се обособяват допълнителни гори в фаза на старост.

В съседните отделите/подотделите/, граничещи с тези, където е установен вида не се провеждат сечи в периода 1 март- 31 юли. Турнусът на сеч на тези насаждения се увеличава поне с един клас на възраст. Лесовъдската намеса трябва да цели създаване на разновъзрастна структура на гората, което предполага използване на дългосрочни сечи (групово-постепенна, групово-изборна).

Интензивността на намесата е не повече от 10% от запаса, като площта на отваряните възобновителни пространства е не по-голяма от един път височината на дървостоя. Задължително се запазват всички стоящи и паднали мъртви дървета, дърветата с хралупи, както и дървета с видими признаци на заболяване и гнилото. Задължително части от насажденията се запазват като острови на старостта (без никакви лесовъдски мероприятия). В отделите не се допуска провеждането на санитарни сечи и събиране на суха и паднала маса с изключение на големи природни нарушения (ветровали, снеголоми). Определен брой съхнещи, хралупести дървета дори се оставят и извън картираните отдели!

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Да се установи евентуалната численост и разпространение на вида на територията на ТП ДГС Цонево през гнездовия период и евентуалните места на концентрация през есенно-зимния период.

4. Скален орел (*Aquila chrysaetos*)

Природозащитен статус: в България: ЧК-уязвим VU [B1a + b(V) + D1 + E]; ЗБР-II, III; международен: ECS-спес 3, рядък; ДП-I; БеК-II; CITES-II; БоК-II.

Много рядък вид у нас, включен в Приложение 1А, на Директивата за птиците на ЕС и в Червената книга на България /застрашен/. Гнезди на скали и на стари дървета - най-често дъбове или борове.

На територията на ТП ДГС Цонево през размножителния период е наблюдаван в отдели и подотдели: Заличено, на основание Принцип 9, Критерий 9.1, Индикатор 9.1.4 от Национален FSC стандарт за България.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

В отделите, където са видяни да летят птици от този вид през гнездовия период, да не се извеждат никакви сечи с интензивност над 10% от насаждението. За отделите, в които са идентифицирани гнезда да не се провеждат никакви сечи в радиус не по-малък от 1000 м около гнездото през гнездовия период от 1.02. до 31.07, независимо дали гнездото е на дърво или на скала. Извън този период зоната около гнездото в която не се водят сечи е с радиус не по-малък от 500 м. При окончателни фази на възобновителни сечи да се оставят единични или групи дървета от предходното насаждения.

Да не се разорават ливадите и пасищата в района.

Гнездовите находища на вида трябва да се пазят в тайна.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Картиране на гнездящите в ТП ДГС Цонево двойки и мониторинг за установяване присъствието на вида. Наблюденията на гнездата следва да се провеждат с мощна зрителна тръба от разстояние на по-малко от 800-1000 м.

5. Малък креслив орел (*Aquila pomarina*)

Природозащитен статус: в България: ЧК-уязвим VU B(1a)+C, ЗБР-III; международен: ECS-спес 3, рядък; ДП-I; БеК-II; БоК-I, II, CITES-II.

Малочислен гнездящ вид у нас, най-разпространен из равнинните и нископланински широколистни гори в Източна България. Включен в Червената книга на България и в Приложение 1А на Директивата за птиците. Гнезди винаги на дървета, обикновено в непристъпни долове. Гнездото му е с диаметър над 1 м. Храни се в прилежащите открити местообитания - ниви, пасища и степи. Ловува най-вече на различни дребни гризачи и насекомоядни. Прелетен, долита във втората половина на март и отлита през октомври.

На територията на ТП ДГС Цонево видът се среща в отдели: Заличено, на основание Принцип 9, Критерий 9.1, Индикатор 9.1.4 от Национален FSC стандарт за България.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

1. В отделите, където са наблюдавани птици от този вид през гнездовия период, да не се извеждат сечи с интензивност над 10% от насаждението.

2. Установяване местонахождение на гнездата.

3. За отделите, в които са идентифицирани гнезда да не се провеждат никакви сечи в радиус от 700 м около гнездото през гнездовия период на вида - от 1.03. до 31.07. Извън този период зоната около гнездото в която не се водят сечи е в радиус от 350 м. около гнездото. При окончателни фази на възобновителни сечи да се оставят единични или групи дървета от предходното насаждение.

4. Да не се разорават наличните ливади и пасища в района.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Картиране на гнездящите в ДГС двойки /в периода 10.05 - 31.07/ и ежегоден мониторинг на съответните отдели за присъствието на вида.

6. Орел змияр (*Circus gallicus*)

Природозащитен статус: в България: ЧК-уязвим VU D[1], ЗБР-II; международен: ECS-spec 3, рядък; ДП-I; Бек-II, CITES-II; БоК-II.

Рядък вид, включен в Приложение 1А, на Директивата за птиците на ЕС и в Червената книга на България. Гнезди на стари дървета в малко посещавани горски участъци. Прелетен. Храни се с влечуги, дребни бозайници и птици.

На територията на ТП ДГС Цонево видът се среща в отдели: Заличено, на основание Принцип 9, Критерий 9.1, Индикатор 9.1.4 от Национален FSC стандарт за България.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

1. Установяване местонахождение на гнездата.

2. В отделите, в които са е установени двойки да не се извършват сечи. Зоните забранени за човешки дейности около гнездата са регламентирани както следва: за периода от 01.01 до 30.06 зоната е от 700 м, а от 01.07 до 31.12 зоната е 350 м. Опазване на старите дървета в широколистните и смесени гори, които предоставят гнездова база на вида.

3. За опазване хранителната база на вида да не се допуска палене на стърнища и храсти, да не се разорават, залесяват или застрояват наличните ливади, пасища и степи в района.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Картиране на гнездещите двойки и мониторинг на съответните отдели за установяване присъствието на вида.

7. Бухал (*Bubo bubo*)

Природозащитен статус: в България: застрашен вид EN [B-1], ЗБР-II, III; международен: ECS-спес 3, BeK-II, ДП-I, CITES-II.

Защитен по ЗБР. Включен в ЧКБ (1985). Около половината от гнездовите находища попадат в пределите на защитени природни територии. Постоянен вид. Обитава слабо посещавани от човека труднодостъпни места, главно в скални масиви и сипеи, пещери, крайнини на гори, разредени стари гори, често в речни долини, близо до реката.

На територията на ТП ДГС Цонево видът е наблюдаван в отдели: Заличено, на основание Принцип 9, Критерий 9.1, Индикатор 9.1.4 от Национален FSC стандарт за България.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

1. Установяване местонахождение на гнездата.

2. В зоните с установено гнездене на вида да се осигури зона на спокойствие без сечи според указанията в Ръководството (от 01.01 до 30.06 - зона 500 м около гнездото) и (от 01.07 до 31.12 - зона 250-350 м). Под скали с установено гнездене на вида да не се извеждат сечи в радиус от 500 м от скалите. Да не се провеждат санитарни сечи в подотелите, в които е установен вида, освен в случаите на големи природни нарушения. Санитарните сечи лишават вида от дървета за гнездене и затова в гората трябва да се оставят определен брой съхнещи, хралупести дървета дори и извън картираните отдели!

3. Да не се допуска застрояване, изграждане на спортни съоръжения и фрагментиране на горските местообитания в тези отдели и близост до тях.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

1. Да се картират гнездовите находища вида и да се следи за тяхното ежегодно състояние. Видът е постоянен. Пее активно от януари до май и през есента месеците септември-октомври, като в тези периоди и най-лесно да бъде регистриран.

8. Белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*)

Природозащитен статус: в България: уязвим VU B(1a)+C, ЗБР-II, III; международен: IUCN-VU; ECS-spec 3, застрашен; ДП-I; CITES-II; BeK-II; BoK-II.

Защитен по ЗБР. Някои гнездови находища са включени в границите на защитени територии. Постоянен, гнездещо-прелетен, преминаващ и зимуващ вид. Гнезди на скални площадки, по-рядко на широколистни и иглолистни дървета. Обитава скали в проломи и ждрела на реки, отделни скални комплекси, каменни кариери с открити пространства около тях (орни земи, пасища), които птиците изпозват за ловуване, открити хълмисти терени в предпланините близо до дефилета, проломи и ждрела на реки.

На територията на ТП ДГС Цонево видът се среща в отдели: Заличено, на основание Принцип 9, Критерий 9.1, Индикатор 9.1.4 от Национален FSC стандарт за България.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

1. Установяване местонахождение на гнездата.

2. За опазване хранителната база на вида да не се допуска палене на стърнища и храсти, да не се разорават, залесяват или застрояват наличните ливади, пасища и степи в района.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

1. Картиране на гнездящите в ДГС двойки и мониторинг на съответните отдели за присъствието на вида.

2. Изработване на Планове за управление на защитените територии, в които се среща.

9. Осояд (*Pernis apivorus*)

Природозащитен статус: в България: уязвим VU [A4c,e+D1], ЗБР-II, III; международен: ДП-I, BeK-II, CITES-II, BoK-II.

Защитен по ЗБР. Включен в ЧКБ (1985). Около 15% от двойките гнездят в защитени територии. Гнездещо-прелетен. Предпочита високостъблени широколистни гори, но гнезди и в смесени и иглолистни гори до 1600–1700 m н. в. в близост до открити пространства. Гнезди само по дървета, на височина 10–22 m, или използва гнезда на други грабливи птици.

На територията на ТП ДГС Цонево е забелязано присъствие на вида в отдели: Заличено, на основание Принцип 9, Критерий 9.1, Индикатор 9.1.4 от Национален FSC стандарт за България.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

1. Установяване местонахождение на гнездата.
2. Ограничаване на дейностите и браконьерството, които причиняват безпокойството на вида. Ограничаване използването на пестициди в земеделското стопанство.
3. Да не се използват инсектициди в горското стопанство в отделите, в които попадат гнездовите и ловни територии на вида.
4. Опазване на старите клонести дървета, които предоставят гнездова база на вида. Да се оставят повече гори в фаза на старост.
5. Да не се допуска унищожаване на пасища и ливади. Да се прекрати непрестанното палене на стърнища и да се провеждат мероприятия за превенция на горските пожари.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

1. Картиране на гнездещите двойки и мониторинг на съответните отдели за присъствието на вида.

10. Малък ястреб (*Acipiter nisus*)

Природозащитен статус: в България: застрашен вид EN [C2ai]; международен: БеК-II, CITES-II, БоК-II, ЗБР-III.

Защитен по ЗБР. Включен в ЧКБ (1985). Около 1/3 от гнездовите находища се намират в защитени природни територии. Моногамен вид. Гнезди по единични високи дървета в открити места или по крайнини на гори. Обитава гори и крайнините им в равнините, предпланините и планините до алпийския пояс. През гнездовия период по-чест в планините и в широколистните гори.

На територията на ТП ДГС Цонево видът се среща в отдели: Заличено, на основание Принцип 9, Критерий 9.1, Индикатор 9.1.4 от Национален FSC стандарт за България.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

1. Установяване местонахождение на гнездата.
2. Намаляване на безпокойството през гнездовия сезон в райони в съседство с гнездови находища, засилване контрола срещу браконьерството, охраняване на отделни гнезда през размножителния сезон.
3. В отдели, където е установено гнездене на вида да се не се извеждат сечи с интензивност над 15%. При окончателни фази на възобновителни сечи в съседните отдели да се оставят единични или групи дървета от предходното насаждения. При установяване на гнездо да се остави буфер от 250 м около него, в който да не се извеждат сечи.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

1. Картиране на гнездещите двойки и мониторинг на съответните отдели за присъствието на вида.

11. Среден пълстър кълвач (*Dendrocoptes medius*)

Природозащитен статус: в България: ЗБР-II ; международен: IUCN-LC

Рядък и бързо намаляващ вид у нас, включен в Приложение 1А, на Директивата за птиците на ЕС. Обитава стари дъбови, букови, габрови, липови и крайречни гори.

На територията на ТП ДГСЦонево се среща повсеместно в широколистни и смесени естествени гори и култури.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

1. След уточняване на отделите и подотделите където видът гнезди да не се допускат никакви сечи с интензивност над 10%. При провеждане на лесовъдски мероприятия да се осигури запазването на старите дървета/”баби”/, на дървета с хралупи, острови на старостта, мъртва дървесина и умиращи дървета.

2. Отделите в които се установи неговото наличие да се отделят като гори във фаза на старост.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

1. Да се картират гнездовите находища на вида и да се следи за тяхното ежегодно състояние.

12. Шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*)

Природозащитен статус: в България: ЧК-застрашени EN; ЗБР-II; III международен: IUCN-VU

Гръбният панцер (карпаксът) е жълтеникав с черни петна, коремният (пластронът) – жълтеникав до светломаслиненозелен. Главата, шията и краиците са мътнозеленикави и жълтокафяви. На задната страна на бедрата ма по една конична рогова брадавица. На дължина достига до 30 cm. Обитава най-често сухи припечни карстови терени. Зимата прекарва в сън, като се заравя в дупки. Размножава се през март-април. През юни-юли женската изравя с краиците си трапчинки и снася 2-8 яйца. В един сезон женската снася яйца три пъти, така че една женска снася средно по 16 яйца. Инкубацията им продължава около 2-3 месеца. Храни се с треви, листа, плодове, понякога със земни червеи, охлюви и др.

Среща изключително рядко предимно в дъбовите и буковите гори на ТП ДГС Цонево.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

1. Опазване на високостъблените дъбови и букови гори главно с южни изложения и на храсталаци е от ключово значение за вида.
2. По възможност да се оставят подотдели с подлес в периферията на горските масиви, а зоните между гората и откритите пространства да не се почистват от храсти.
3. При откриване на находища да не си събират, местят или убиват индивиди от вида.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

1. Случаите на браконьерски улов на костенурки нарушителите да се наказват строго, както е предвидено по ЗБР.
2. Да не се допуска палене на стърнищата.
3. След горски пожар да не се разорава опожарената територия.
4. Да не се разширява съществено съществуващата асфалтирана пътна инфраструктура, защото много често животни от този вид загиват по пътищата.
5. Забранява се употребата на химически средства за защита в селското/ горското стопанство.

13. Пъстър смок (*Elaphe sauromate*)

Природозащитен статус: в България: ЧК-застрашени EN; ЗБР-II, III; международен: IUCN-NT; Бек-II; ДХ-II, IV

У нас е твърде рядък и изчезващ вид, разпространен основно в източна България, но съвсем локално и разпокъсано. Включен в Червената книга на България, том 2. Обитава крайнини на стари гори /главно дъбови, храсталаци и др.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

1. В подотделите, където е установен вида и съседните на тях да се оставя подлес за да се опази местообитанието на този вид .
2. Да не се разрушават синури и каменни огради по границите на нивите и пасищата.
3. Да не се разорават, превръщат в лозя, застрояват или залесяват ливадите и пасищата в района.
4. Не трябва да се употребяват химически средства за защита в селското и горското стопанство.
5. Да не се допуска палене на стърнищата.
6. Не се препоръчва разширяване на съществуващата пътна инфраструктура, в близост до местообитанията на вида, защото много често животни от този вид загиват по пътищата и самите местообитания се фрагментират.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Необходимо е да се проведе специализирано изследване за числеността разпространението и хабитатните предпочитания на вида в района. Всички данни за присъствие на вида задължително да се верифицират и картират с GPS.

Безгръбначни видове включени в *Приложение 1Б* към Практическото ръководство за ГВКС, установени на територията на ТП ДГС Цонево.

14. Еленов рогоч - *Lucanus cervus*; Семейство - *Linnaeus* (Рогочи)

Природозащитен статус: в България: ЗБР-II, III; международен:
HD-II; IUCN European Red List of Saproxylic Beetles-NT; BC-III;

Широко разпространен в широколистните гори на цяла България, от 0 до 1500-1700 m. Най-едрият български бръмбар (4,5-9,0 cm) с чернокафяви до червенокафяви надкрилия (Фиг. 1).

(фиг.1)

(фиг.2)

Налице е изразен полов диморфизъм – мъжките имат по-големи размери, които са силно вариабилни (Фиг. 2), по-широка глава, силно развити и удължени челюсти, докато при женските такива белези липсват. Ларвата се развива нормално 5-6 (максимално до 8) години в гнила дървесина на дънери, пънове и корени на дъб (*Quercus* sp.), липа (*Tilia* sp.), бук (*Fagus* sp.), върба (*Salix* sp.), топола (*Populus* sp.) и други видове широколистни дървета. Сезонното развитие на вида

зависи от височината, географската ширина и климатичните условия. Възрастните обикновено се появяват в края на май, като мъжките завършват развитието си около седмица преди женските. Срещат се до края на септември. Възрастното насекомо най-често се наблюдава през ранното лято. През деня възрастните стоят най-често неподвижно на стволите на дървета, пълнове и клони. Мъжките летят по здрач и в първите часове на нощта, докато женските се пълзят по земята или по дърветата. Няма близки видове в България. Женската на еленовия рогоч би могла да бъде сбъркана с *Dorcus parallelipedus*, но последният е значително по-дребен и с тъмно кафяв до черен цвят.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

1. Идентификация и запазване на гори във фаза на старост и на острови на старостта и тяхното опазване и изключване от лесовъдски мероприятия.
2. Забрана за сеч на биотопни дървета, макиране и опазване на бъдещи такива.
3. Забрана за изкореняване на пълнове.
4. Изготвяне на планове за противопожарна защита и предотвратяване на пожари.
5. Забрана за използване на инсектициди (освен при крайна необходимост и то само биологични и видовоспецифични).

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Спада към видовете за първа оценка. Мониторингът се извършва по трансектен метод, като се проверяват подходящите микроместообитания, в същото време се отичат и летящите и пълзящи екземпляри. Подходящите микроместообитания са големи стоящи отмиращи или мъртви дървета, отсечени или паднали дървета или големи клони, купчини с отрязани дърва, хралупи на големи живи отмиращи дървета, дървета с гъби. Отчитането на екземплярите се осъществява като се огледат добре и внимателно микроробитатите, например в случая с хралупите се разравя внимателно гниещата материя на дъното на хралупата на дълбочина не повече от 5-6 см в дълбочина. Отчита се броят на индивидите в рамките на един трансект.

15. Голям сичко – *Cerambyx cerbo Linnaeus*; Семейство – *Cerambycidae* (Сечковци)

Природозащитен статус: в България: ЗБР-II, III; международен:

HD-II, IV; IUCN-VU; IUCN European Red List of Saproxylic Beetles-NT; BC-II; CORINE

Широко разпространен вид в цялата страна, но основно в Източна и Южна България.

Възрастните индивиди на *Cerambyx cerdo* са с размери между 2,4-5,3 см. Тялото и краката са черни, с червеникавокафяви върхове на надкрилията. Надкрилията са ясно стеснени от основата към върха. При мъжките антените са два пъти по-дълги от тялото, при женските достигат до върха на елитрите.

Обитава стари широколистни гори. Развива се предимно по дъбове (*Quercus*), по-рядко се среща по кестен (*Castanea*), бреза (*Betula*) и други широколистни дървета. Ларвите живеят вътре в гниеца дървесина на стари или мъртви дървета и се хранят с нея. Възрастното лети през май-август като най-често се наблюдава през юни-юли. Активно е привечер или през ранните часове на нощта, когато лети или пълзи по стволите на дърветата. Яйцата се отлагат в цепнатини на кората на дървета. Цикълът на развитие продължава 3-4 години.

В България се срещат 6 вида от род *Cerambyx* - *Cerambyx cerdo*, *Cerambyx dux*, *Cerambyx nodulosus*, *Cerambyx miles*, *Cerambyx scopoli* и *Cerambyx welensii*. *Cerambyx cerdo* се отличава най-лесно от останалите по наличието на шипче на върха на надкрилията.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

1. Идентификация и запазване на гори във фаза на старост и на острови на старостта и тяхното опазване и изключване от лесовъдски мероприятия.
2. Забрана за сеч на биотопни дървета, макриране и опазване на бъдещи такива.
3. Забрана за изкореняване на пънове.
4. Изготвяне на планове за противопожарна защита и предотвратяване на пожари.
5. Забрана за използване на инсектициди (освен при крайна необходимост и то само биологични и видовоспецифични).

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Спада към видовете за първа оценка. Мониторингът се извършва по трансектен метод, като се проверяват подходящите микроместообитания, в същото време се отичат и летящите и пълзящи екземпляри. Подходящите микроместообитания са големи стоящи отмиращи или мъртви дървета, отсечени или паднали дървета. Отчитането на екземплярите се осъществява като се огледат добре и внимателно микроразобитатите. Отчита се броят на индивидите в рамките на един трансект.

16. Голям буков сечко - (*Morimus asper funereus*); Семейство - *Cerambycidae* (Сечковци)

Природозащитен статус: в България: ЗБР-II; международен: HD-II; IUCN Red List of Threatened Species-VU; CORINE

Широко разпространен вид в цялата страна, от 0 до 2000 m.

Възрастните бръмбари могат да достигнат до 4 cm, но има и по-дребни екземпляри.

Надкрилията им са покрити плътно със сиви власинки, които придават сивия им цвят, както и с черни власинки, които образуват черни кръгли петна. Антените на мъжките са добре развити и надвишават дължината на тялото. При женските антените не достигат до върха на надкрилията. Бръмбарите са безкрили и не могат да летят, което обуславя слабите им разселителни възможности. Обитава широколистни, смесени гори и иглолистни гори. Развива се в гниеща, влажна дървесина (стволове, трупи, дънери, пънове, кори от дървета), лежаща на земната повърхност, най-често на дъб, бук, тополя, кестен, ела. Възрастните бръмбари се срещат през април – септември в купчини от отсечени трупи. Женските снасят яйцата си в мъртва дървесина с кора, с предпочитание към по-големи дънери или трупи. Ларвите се развиват под кората, където се хранят със сърцевината на дървесината. Пиковите в числеността на големия бук сечко през първата половина на май и втората половина на юни предполагат развитие на 2 поколения през годината. Бръмбарите са активни привечер и през ранните часове на нощта (между 20 ч. вечер и 3 ч. сутрин), но много често могат да се наблюдават и през деня на сенчести и относително хладни места. Цикълът на развитие е 2-3 годишен. Показва много широка способност адаптация към различни надморски височини, типове гора и климатични условия.

Може да бъде сбъркан с близкия до него вид от род *Lamia* – *Lamia textor* (Linnaeus), но при нея напълно липсват типичните тъмни петна на надкрилията.

В България се срещат няколко подвида от род *Morimus*, според някои автори вида- *M. asper asper*, *M. asper funereus* и *M. asper verecundus* (Faldermann), както и още един близък вид - *Morimus orientalis* (Reitter). Поради изключително практичната насоченост на определителя, близката екология и природозащитно значение, няма да бъдат описвани разликите между посочените подвидове и видове.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

1. Идентификация и запазване на гори във фаза на старост и на острови на старостта и тяхното опазване и изключване от лесовъдски мероприятия.
2. Забрана за сеч на биотопни дървета, макриране и опазване на бъдещи такива.
3. Забрана за изкореняване на пънове.
4. Изготвяне на планове за противопожарна защита и предотвратяване на пожари.
5. Забрана за използване на инсектициди (освен при крайна необходимост и то само биологични и видовоспецифични).

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Спада към видовете за първа оценка. Мониторингът се извършва по трансектен метод, като се проверяват подходящите микроместообитания, в същото време се отичат и пълзящите екземпляри.

Подходящите микроместообитания са големи стоящи отмиращи или мъртви дървета, отсечени или паднали дървета.

Отчитането на екземплярите се осъществява като се огледат добре и внимателно микроробитатите.

Отчита се броят на индивидите в рамките на един трансект.

17. *Алпийска розалия* - (*Rosalia alpina*); Семейство - *Cerambycidae* (Сечковци)

Природозащитен статус: в България: ЗБР-II, III; международен: HD-II, IV; IUCN-VU; IUCN European Red List of Saproxylic Beetles-LC; BC-II; CORINE

Широко разпространен вид в цялата страна, от 0 до 1500 m. Среща се предимно в планинските райони, но може да се срещне и по Черноморското крайбрежие.

Възрастното е с размери 1,5-3,8 cm (Фиг. 33). Главата е удължена, преднегръба закръглен, с чифт насочени нагоре шипове на страните, надкрилията са удължени с паралелни страни. Основният цвят на окраската е светлосин. На предният край на преднегръда има черно петно, а на надкрилията

черна напречна препаска през средата и два чифта петна – едно в основата и едно на върха на елитрите. Антените са 11-членести като членчета 3-8 имат на върха снопче от черни четинки. Полов диморфизъм: антените на мъжките 1,5-2,0 пъти по-дълги от дължината на тялото, при женските те едва надминават дължината на елитрите.

Обитава стари широколистни гори. Развива се предимно по бук (*Fagus*), но също по *Carpinus*, *Fraxinus*, *Ulmus*, *Acer*, *Alnus*, *Castanea*, *Crataegus*, *Juglans*, *Larix*, *Quercus*, *Salix* и *Tilia*. Предпочита места с просвети, огрени от слънцето. Ларвите са ксилофаги, живеят в гниещата дървесина на стари живи или мъртви дървета като се хранят с нея. Възрастното лети през юли-август. Активно е през деня като през слънчевите часове на деня се наблюдава върху кората на дървета. Яйцата се отлагат в цепнатините на кората. Цикълът на развитие е 3-4 години. Няма близки видове.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

1. Идентификация и запазване на гори във фаза на старост и на острови на старостта и тяхното опазване и изключване от лесовъдски мероприятия.
2. Забрана за сеч на биотопни дървета, макиране и опазване на бъдещи такива. Забрана за изкореняване на пънове.
3. Изготвяне на планове за противопожарна защита и предотвратяване на пожари.
4. Забрана за използване на инсектициди (освен при крайна необходимост и то само биологични и видовоспецифични).

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Спада към видовете за първа оценка. Мониторингът се извършва по трансектен метод, като се проверяват подходящите микроместообитания, в същото време се отичат и летящите и пълзящи екземпляри.

Подходящите микроместообитания са големи стоящи отмиращи или мъртви дървета, отсечени или паднали дървета.

Отчитането на екземплярите се осъществява като се огледат добре и внимателно михрохабитатите.

Отчита се броят на индивидите в рамките на един трансект.

Други животински видове неприсъстващи в *Приложение 1Б* към Практическото ръководство за ГВКС, но с важно природозащитно значение които са установени на територията на ТП ДГСЦонево

18. Дива свиня (*Sus scrofa*)

Вид със стабилна популация в ТПДГС Цонево. Среща се повсеместно в горите на стопанството, като отбягва скалистите местообитания.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Да се контролира строго браконьерството в района. Да не се допуска безразборно застрояване.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Провеждане на ежегодно преброяване на дивата свиня в района и определяне на половото съотношение на животните. Ако се налага да се води зооветеринарна профилактика.

19. Сърна (*Capreolus capreolus*)

Вид със запас под нормалния за стопанството. Обитава местообитанията свързани с равнино – хълмисти гори и горските комплекси до обработваемите площи, пасища и необработваеми селскостопански площи.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Да се контролира строго браконьерството в района. Да не се допуска завишено безпокойство от страна на човека.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Провеждане на ежегодно преброяване на сърната в района и определяне на половото съотношение на животните.

20. Благороден елен (*Cervus elaphus*)

Вид със запас под нормалния за стопанството. Обитаваните местообитания на благородния елен са от недостъпните хълмисти горски комплекси до равнинно-хълмистите гори и площи.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Да се контролира строго браконьерството в района.

Да не се допуска безразборно застрояване.

Да се ограничат горскостопанските работи в периода 01-30.09, около сватбовищата на благородния елен.

В подотделите, представляващи сватбовища да не се допуска извеждане на механизирани дърводобивни дейности през размножителния период.

Допускат се единствено дейности свързани с предотвратяване на нарушения от всякакъв произход, противопожарни и лесозащитни мероприятия или мероприятия свързани със защитата на важни инфраструктурни обекти.

Лесовъдските мероприятия през останалото време трябва да осигуряват запазване на природната стойност на насажденията като сватбовища, т.е:

- Да не се допуска замърсяване на горските територии с битови отпадъци и вредни химически вещества;
- На местата, където има калища да не се извършва сеч на дървета в радиус от 15 м, а извозните трасета да се проектират и залагат, така че да не разрушават калищата;
- Прилагат се възобновителни сечи с по-дълъг възобновителен период (постепенно-котловинни).

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Провеждане на ежегодно преброяване на елените в района и определяне на възрастовото и половото съотношение на животните.

Установяване на броя и местонахожденията на съществуващите сватбовища от благороден елен и провеждане на дългосрочен мониторинг за вида.

ВКС 1.3. КРИТИЧНИ КОНЦЕНТРАЦИИ НА ВИДОВЕ

Списък на индикаторните видове за тази ВКС с техните минимални концентрации в България са посочени в Приложение 2 към ръководството, като там са посочени и праговите им стойности поотделно за всеки вид. Когато в една гора има значимо постоянно или временно съсредоточаване на видове или е убежище от критична важност, съгласно изискванията на Приложение 2 към ръководството, тогава гората е ГВКС.

Целта на този елемент е да осигури запазването на гори с важни концентрации на видове, използващи дадена горска територия постоянно, през определено време или в отделни фази от жизнения си цикъл. Тук се включват критични места за размножаване и миграции, миграционни маршрути и коридори (по отношение на географската ширина или надморската височина).

В тази ВКС могат да бъдат използвани съществуващите системи за определяне на територии с високи концентрации на видове, като например Орнитологично важни места, Ботаническо важни места, Херпетологично важни места и т.н.

Примери за важни временни концентрации са:

- Концентрации на мигриращи птици
- Концентрации на зимуващи птици (нощувки и др.)
- Гнездовища (колонии на птици)
- Токовища на глухари
- Присъствие и колонии от прилети в горски територии
- **Сватбовища на елени**
- Струпвания на земноводни и/или техните малки във водоеми или места за зимуване
- Концентрации на мигриращи земноводни
- Зимовища на влечуги
- Струпвания по границата гори-открити територии и пространства
- Концентрации на безгръбначни в стари хралупести дървета, стоящи мъртви и покрити с гъби дървета и гниеща дървесина.

От видовете, включени в Приложение 2 на Националното ръководство по територията на ТП ДГС Цонево се среща само „Сватбовища на елени“.

Указанията свързани с препоръки за стопанисване и мониторинг на Благородния елен са посочени в ВКС 1.2 (стр.29 от настоящия доклад). В тази част от доклада той се разглежда като вид с критична концентрация на територията на стопанството.

Трайно установените места за сватбуване на Благороден елен в ТП ДГС Цонево включва отдели/подотдели: Заличено, на основание Принцип 9, Критерий 9.1, Индикатор 9.1.4 от Национален FSC стандарт за България. всичките те са с обща площ от 6,2 ха. и се считат за територии, отговарящи на консервационна стойност 1.3.

Горепосочените площи представляват поляни и попадат в Държавните горски територии.

ВКС 2. ЕКОСИСТЕМИ И МОЗАЙКИ ОТ ЕКОСИСТЕМИ НА НИВО ЛАНДШАФТ. НЕПОКЪТНАТИ ГОРСКИ ЛАНДШАФТИ, ГОЛЕМИ ЕКОСИСТЕМИ НА НИВО ЛАНДШАФТ И МОЗАЙКИ ОТ ЕКОСИСТЕМИ С ГЛОБОЛНО, РЕГИОНОЛНО ИЛИ НАЦИОНАЛНО ЗНАЧЕНИЕ, В КОИТО СЪЩАСТВУВАТ ЖИЗНЕНИ ПОПУЛАЦИИ НА ПОВЕЧЕТО ИСТЕСТВЕНО СРЕЩАНИ ВИДОВЕ В ЕСТЕСТВЕНИТЕ ИМ МОДЕЛИ НА РАЗПРОСТРАНЕНИЕ И ОБИЛИЕ.

Гори, които съдържат жизнеспособни популации на повечето или всички местни видове, трябва да имат голяма площ и да са сравнително неповлияни от човешка дейност и с ниско ниво на фрагментация (% незалесени територии). Целта на определяне на тази консервационна стойност е да бъдат включени типични ландшафти и тяхното биологично многообразие от съответния горско-растителен район.

ВКС 2 представляват значими горски територии, формиращи ландшафт от регионално и национално значение, в които всички естествено срещащи се видове съществуват при естествени условия на разпространение и обилие.

С регионално значение са тези горски територии, които в рамките на региона са единствени по отношение на естествеността, фрагментарността и подсигуряване на оптимални жизненни популации от всички естествено срещащи се видове.

С национално значение са тези горски територии, които са единствени в страната по отношение на естествеността, фрагментарността и подсигуряване на оптимални жизненни популации от всички естествено срещащи се видове.

Съгласно критериите: географско местоположение; естествено разпространение на дървесните видове; фрагментираност на съобществата и минимална площ е разработена цялостна оценка на горите в България, като са определени горскостопанските единици, попадащи в тази консервационна стойност.

Причислените към тази категория гори отговарящи на ВСК 2 съгласно Приложение № 3 на Националното ръководство за определяне на ГВКС, на територията на ТП ДГС Цонево са идентифицирани 322 бр. отдели, а именно: 1-5; 8; 10-90; 94-104; 106-129; 135-206; 221-228; 232-263; 265-329; 331-352 и 356. Общата площ на горепосочените отдели отговарящи на категорията ВКС 2 за Държавните горски територии е 19 191 ха. и представлява 93 % от общата сертифицирана площ на стопанството.

Отделите обхващат големи горски масиви и формират красив ландшафт в които попадат гори, отговарящи на тази консервационна стойност и са обособени по следните критерии – естественост, фрагментираност и площно покритие и обхващат популации от всички естествено разпространени и срещащи се видове за района на ТП ДГС Цонево.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 2

1. Планираните лесовъдски и стопански мероприятия не трябва да водят до намаляване на процента на лесистост на ТП ДГС Цонево.

2. Да се използват лесовъдски системи, които да поддържат видовото, възрастовото и структурното разнообразие в насажденията и на ниво ландшафт, както и да се прилагат природосъобразни и разнообразни лесовъдски практики и системи в съответствие с особеностите на конкретното насаждение.

3. Най-малко 5% от територията на ТП ДГС Цонево да бъдат отделени за осигуряване на гори от основно представените горскодървесни видове, които са във фаза на старост (Old-growth forests).

4. Да се спазват екологични принципи и практики при планиране и извеждане на лесовъдските мероприятия. При провеждане на лесовъдски дейности да се поддържат определено количество мъртва дървесина в насаждението, дървета с хралупи, единични и групи стари дървета.

5. Да се дава приоритет на естественото възобновяване. Да се прилагат лесовъдски системи, които осигуряват естествено възобновяване.

6. Не се допуска смяна на коренния дървесен състав.

7. При възстановителни дейности (залесяване) да се използват само местни видове и произходи. Да не се внасят чуждоземни дървесни видове и произходи с изключение на дендрариумите и географските култури, както и животински видове извън естественият им ареал на разпространение на територията на ТП ДГС Цонево.

8. Да не се допуска изкуствено залесяване на естествени открити пространства в горските масиви, с изключение на мероприятия за контрол на ерозионни процеси.

9. Да не се допускат дейности (в това число и лесовъдски), които да увеличават антропогенната фрагментираност на територията. При планиране на пътищата и инфраструктурата, трябва максимално да се запази целостта на ландшафта. Необходимо е да се осигурят подходящи елементи, намаляващи влиянието на фрагментираността на територията, които да подпомагат движението на организмите – например да се предвиждат коридори за придвижване, връзки и зони на спокойствие на животните и т.н.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 2

1. При провеждане на мониторинга се следят и количествените показатели на трите критерия – естественост, фрагментираност и лесистост.

2. Мониторирането се извършва всяка година по документи и снимки. Да се използват действащите лесоустройствени проекти, планове за управление, териториално устройствени планове, процедури, свързани с промяна на предназначението на земи и гори от горския фонд, стопански планове и т.н.

3. Да се осъществява контрол върху изпълнение на дърводобивните дейности.

4. На всеки 5 години да се прави ревизия на теренни обекти, в които са проведени дейности, касаещи някой от критериите. Да се провеждат консултации със заинтересованите групи, обществеността и съответните власти, за да се осигури информираността на всяка от страните за дейностите на другата страна и работа за смекчаване на потенциалните бъдещи заплахи, като незаконна сеч, разработване на мини, неустойчиво земеделие и др.

5. Да се извършва мониторинг на въздействието на външни заплахи от антропогенен характер, например пожари, както и мониторинг на условията за възникване на екстремни събития, например нападения на вредители и др. и прилагане на превантивни мерки когато е възможно.

ВКС 3. ЕКОСИСТЕМИ И МЕСТООБИТАНИЯ. РЕДКИ, ЗАЩИТЕНИ ИЛИ ЗАСТРАШЕНИ ОТ ИЗЧЕЗВАНЕ ЕКОСИСТЕМИ, МЕСТООБИТАНИЯ ИЛИ РЕФУГИИ.

За България ГВКС представляват всички горски територии, включващи екосистеми от списъка на *Приложение 4* към ръководството. За ВКС се считат и гори, притежаващи характеристики, отличаващи ги като гори във фаза на старост (ГФС, Old-growth forests), които със своята възрастова структура и степен на естественост представляват местообитание на комплекс видове от специфични екологични и таксономични групи.

I. Тидове екосистеми съществуващи или застрашени от изчезване в района на ТП ДГС Цонево. За определяне на горите, отговарящи на критериите на ВКС 3, са използвани данни от ГСП на ТП ДГС „Цонево. Извършено е и теренно обследване на идентифицираните за тази консервационна стойност типове екосистеми. Съгласно списъка към *Приложение 4* на Националното ръководство за определяне на ГВКС, за територията на ТП ДГС ДГС Цонево са идентифицирани описаните 10 броя редки, застрашени или изчезващи екосистеми въз основа на Европейската класификация EUNIS и съпоставени с директива за хабитатите 92/43/ЕЕС, която се явява извадка от директива на съвета 92/43/ЕИО за запазването на природните местообитания и на дивата флора и фауна от 21.05.1992 г. (Натура 2000).

Границите на отделните гори, представляващи ВКС 3, не са отбелязани на терена тъй като съвпадат с границите на насаждението. Списък на отделите и подотделите, на чиято територия са разположени съответните съобщества, са представени в таблица № 3.

Таблица 3. Застрашени, изчезващи или ендемични екосистеми на територията на ТП ДГСЦонево.

№	EUNIS	Наименование	Кратка характеристика	Директива 92/43/ЕЕС	Отдели/ подотдели в ТП ДГС Цонево
1	G1.1112	Eastern European poplar - willow forests	Крайречни най-често смесени върбово-тополови или чисти върбови гори в низините и равнините, в условията на континентален климат в Северна България.	91EO	124 ж; Обща площ – 0,6 ха.
2	G1.2232 (0)	Helleno-Balkan ashlder forests (Lfngos forests)	Заливни лонгозни гори с участие на (<i>Quercus robur</i>), полски ясен (<i>Fraxinus angustifolia</i> subsp. <i>oxycarpa</i>) и полски бряст (<i>Ulmus minor</i>). Наличие на лиани – <i>Smilax excelsa</i> , <i>Clematis vitalba</i> , <i>Hedera helix</i> , <i>Tamus vinifera</i> subsp. <i>sylvestris</i> .	91FO	32 а; 122 з; 125 в, г; 126 г; Обща площ – 5,2 ха.
3	G1.7A1	Euro-Siberian steppe [Quercus] woods	Гори доминирани от цер (<i>Quercus cerris</i>) върху льос в Дунавската равнина, Лудогорието и Добруджа.	91IO	259 к Обща площ – 3,9 ха.
4	G1.6E11	Eastern Balkan Range oriental beech forests	Гори с доминиране на източен бук (<i>Fagus orientalis</i>) в Източна Стара планина. Характеризират се с липса на подлес от вечнозелени евксински елементи и с по-беден на евксински елементи тревен етаж. Характерни растителни видове: <i>Primula vulgaris</i> ssp. <i>sibthorpii</i> , <i>Trachystemon orientalis</i> u <i>Scilla bithynica</i> .	91SO	1 г, е, ж; 5 в; 12 в; 19 а; 20 а; 23 в, е, ж; 28 п, р; 29 а, д, ж, н; 30 д; 31 а, в, д, м; 32 г; 34 е; 35 в; 37 б, з; 38 а, б, д, з, и, о, п; 41 б, в; 44 л; 45 а, г, е, к, л, н; 46 а, ж, и, л, м; 47 ж, з, к, л; 49 з, к, л, м; 50 е, ж, з; 51 б, в, д; 52 а, в, г, д; 54 а; 55 а, б; 57 б; 58 а; 59 б; 61 а; 63 а, е; 64 а1 65 г; 68 б; 70 а, н; 79 д, е; 80 б, в, г, д; 81 а, д; 82 б, в; 83 а, б, г, е; 84 а, в, г, ж; 85 г, е, и; 88 г, е; 89 ж, к; 97 б; 102 д; 111 а; 114 д; 124 а, б; 127 б, в; 129 а, о, ч; 135 с ф; 141 д; 143 в, г; 144 б, д; 145 с; 146 б; 147 а, г, е, л; 148 б, е, и; 149 з, к, л; 151 л; 154 б; 162 а; 164 е; 166 в 167 в; 168 г, з; 169 б; 175 б, з; 176 а; 178 б, е, о; 179 а, е, ж; 182 и, н; 183 б, ж; 184 ж; 185 ю, я; 187 ж, и, о; 188 г, д, е; 189 а, б, г; 190 б, г; 191 б, з; 192 б, г; 193 а, в; 194 а, б; 195 п; 196 а; 249 д; 263 б, е; 289 в; 290 с, т, у; 307 в; 309 в; 310 б; 311 е, о; 312 б; Обща площ – 1504,0 ха.

5	G1.737	Eastern sub-Mediterranean white oak woods	Гори от космат дъб (<i>Quercus pubescens</i>) – чисти или смесени с други термофилни видове.	91HO	266 и; 267 б; Обща площ – 14,3 ха.
6	G1.76A41	Stranja [<i>Primula rosea</i>] - [<i>Quercus polycarpa</i>] forests	Чисти и смесени гори на източен горун [благун]; (<i>Quercus polycarpa</i>) в Странджа и Източна Стара планина.	91MO	1 з; 2 б, ж, о, п; 8 е, п; 10 е, и; 14 б; 16 в; 24 б, в; 25 в, г, д, е, и, к, л; 26 в; 27 б, г, 29 к; 30 в; 34 в, ж, з; 35 ж; 37 а, ж, и; 39 б, г, д, и; 40 а, б, г, е, ж, з, и, к, л, м, о, п, р; 41 е, ж, з; 42 а, б, в, г; 43 а, б, в, г, д, е, ж, з; 44 б, в, г, д, е, з, и; 45 б, в; 46 б; 47 г, д; 48 з; 49 б, г; 50 а; 53 б, в; 54 в; 54 г, е, ж; 55 г, д, е; 56 д; 57 е; 58 г; 60 б, в, г, д, е, з; 61 д; 62 а, б, в, д, е; 63 ж, и, к, л, м, н; 64 а, в, р, у, ч, щ, я, б1, в1, д1; 65 в, л; 66 ж; 67 е, ж; 69 в; 70 е, к, л; 71 е; 73 б, г, д, е; 74 в, г, ж, з, и, м, н, о; 75 а, б, в, г, е; 76 а, б, в, г, д, ж; 77 а, б, в, г, д, ж; 78 а, б, в, г, д, е; 79 а, в, г; 84 з; 85 а; 86 а, б, в, г, д; 88 б, в; 89 е, и; 93 б, в, г, д, е, м, н, ф, я, в1, г1; 94 д, м, ф; 96 а, б, г, 97 г, д; 98 а, б, г, д, е, ж, з; 99 а, б, в, г, д, з, к; 100 б, е, ж, з, и, к; 102 к, л; 106 а, б, в, г, д, е; 107 а, б, в, е, з; 108 в, г, д, е, ж; 109 а, б, в, д, ж; 110 а, б, г, ж, з, и, к, л, о; 111 б; 114 а, б, в; 115 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р; 116 а, в, г, д, е, к, л, н, о; 117 а, б, в, г, д, е, ж, з, к, л, н, р, с, т, у, ф, ч, ш, щ, ю, я; 118 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к; 119 в, г, д, е, з, и, м, н; 120 в, г, д, е, ж; 121 г, д, е, ж, к; 122 в, г; 123 г, д; 124 к; 126 а, б; 127 а, ж, з, и, к, л, м, н; 128 д, ж, к, л, м, н; 136 л, м, р, т, а1, б1; 137 в, г, д, е, ж, н; 138 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, н, о; 139 а; 140 а, б, л, н; 141 г, м; 142 б, ж; 143 б, е; 144 в, ж; 145 в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, т, у; 146 а, в, д, е, ж, з, и, к, л; 147 д, ж, з, и; 148 а, в, г; 149 и, п; 150 а; 151 е, м, н; 152 г, д; 153 а, б, в, е, ж, з, и; 154 а, д, е; 155 а, б, в, г; 156 а, б, г, д, е, ж, з, и, к; 157 а, б; 158 е; 159 в, г, д, е, ж, з, и; 161 г, д; 163 а, д; 164 ж; 166 а, з; 167 г; 168 а; 169 а; 170 а, б, г; 171 а, б, в, г, д, е, ж, з; 172 а, б, в, г, д, ж, з, и; 173 а, г, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с; 174 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н; 175 г, д, е, ж, и, к; 176 б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м; 177 а, б, в, г, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р; 178 а, з, и, л, м, н, п, р, с; 179 г, к, н, о; 180 а, г, д, к, л; 181 к, м, н; 182 ж, к, м; 183 в, г, е; 184 б; 185 ш, а1, л1; 187 д, е, к, м, п; 188 б, в; 190 в; 195 ж; 214 а; 215 а, б, в, г, з; 216 а, б, в; 217 а, б; 218 а, б, в, и; 219 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, р; 220 а, в, г, д; 221 в, г, ж; 222 б, в, г, д, ж; 223 а, д; 224 а, б, в; 225 а, б, в, г; 226 а, б, в, г; 227 а, б, в, г, д; 228 а, б, д; 232 д, е, ж, з, и, т, у, ф, х, ц, ч; 233 а, б, в, д, к, н; 234 а, в, г, д, е, ж, з; 235 а, б, г, д, ж; 236 ж, к, л, н, о, п; 237 а, в, г; 238 а, б, в, д; 239 а, б, д; 240 а, б, е, м, п; 241 м, о, т, ч, ш; 242 б; 243 а, б, в, г, д; 244 а, б, в; 245 а; 246 а, б, в, д, е; 247 а, б, в, г; 248 а, б, в, г; 249 а, б, в, г; 251 л; 252 в; 255 б, г, е, ж, т; 256 б, в, г; 257 б, в; 258 в, е, ж, з, и, к, н, о, п, р; 259 л, н, о, р, с, т, у; 260 г, д, е, ж; 261 б, в; 262 б; 263 ж; 264 а, б, в, д, з; 267 а, г, д; 268 г, д, е; 269 а, б, в, г, е; 270 д; 271 ж, з, и; 272 н, с, у, х, ц; 273 б, в, г, д, е; 274 а, б, в, г, д; 275 а, б, в, г; 276 а, б, г, д; 277 д, з, и; 278 б, в, г; 279 а, б, в; 286 в; 288 ж; 290 з, п, ш; 297 а; 298 а, г; 306 а, б, з, л; 307 а, г, е, и, к, м, н, п, р; 308 б, в, г, и; 309 а, б, г, д, е, ж, з; 310 а, в, к, м, н, о, п; 311 б, д, з, и; Обща площ – 6001,2 ха.
7	G1.7C41	Silver lime woods	Гори с доминиране на сребролистна липа (<i>Tilia tomentosa</i>)	91ZO	3 е, з, к; 17 д; 20 в, и; 21 в, д; 22 г; 28 г, к, н; 29 г; 34 б; 38 г, е, н, с; 48 г, д; 50 б; 53 г, е, ж; 62 г; 70 б, ж; 86 в; 96 з; 112 г, д; 113 а; 129 н; 158 в; 167 а; 311 в; Обща площ – 304,8 ха.
8	G1.A4	Ravine and slope woodland	Смесени широколистни гори, разположени на стръмни и урвести места. Характерни растителни видове: <i>Fraxinus excelsior</i> , <i>Acer pseudoplatanus</i> , <i>Tilia cordata</i> , <i>Tilia platyphyllos</i>	9180	184 д; Обща площ – 13,1 ха.

9	G1.A322	Dacio-Moesian hornbeam forests	Панонски габъррови гори (<i>Carpinus betulus</i>) смесени с горун (<i>Quercus petraea</i>) и източен бук (<i>Fagus orientalis</i>)	91GO	1 д; 2 д, м; 3 в, д; 4 а, б; 5 а, б; 10 з; 11 б, в; 12 а, б; 14 г, д, е, ж; 15 д, ж; 16 г, д, е, ж; 17 а, б, в, г, е; 18 а, б, в, г, д; 19 б, в, г, д; 20 б, г, е, з, к; 21 а; 22 а, б; 23 а, б; 25 б, г, д; 26 е, ж, и; 27 а, в, д, е, з; 28 а, б, в, д, е, ж, з, и, л, м, о; 29 б, в, е, и, м; 30 а, б, г; 31 б, г, е, ж, з, и, к; 32 б, в, д, е; 33 а, б, г; 35 з, и, л; 38 л, м, р; 39 а, в, е, ж, з, к; 40 д, н; 41 а, г, д; 44 а, ж; 45 з, и; 46 в, д, е, з, к, н; 47 а, б, и; 48 а, б, в, ж; 49 а, е, ж, и; 50 в, г, д, и, к, л; 51 а; 52 б, е; 53 а, д, з; 54 б, в, ж, и, к; 56 а, е; 57 а, в, г, ж, з, и; 58 в, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о; 59 в, г, е, з, ж; 60 ж; 61 б, в, г; 63 в; 64 б; 65 а, б, д, е, ж, и; 66 в, г, е, з, и, 67 в, г, з; 68 а, в, г, е; 69 а, б, г, е, ж, з; 70 в, г, д, и, м; 71 а, б, в, г, ж, з; 72 д, е, ж; 73 а, в; 74 д, к, л; 75 ж; 80 а; 81 б, г; 82 а; 83 в, д, ж; 84 б, е, ж, з; 87 е; 88 а; 89 б; 96 д, ж, и; 97 а, е; 98 в; 99 е, ж; 100 в, г; 101 а, б, в; 102 а, б, в, г, е, ж, з, и; 103 а, б, в, г, д, е, ж, з; 104 а, б, в; 107 ж; 108 а, б; 109 е; 110 в, м, н; 111 в, д, е, ж, з, и; 112 б, в; 113 б, в, г; 114 г, е, ж, з; 116 з; 117 и, п; 119 к, л; 122 д; 123 в; 124 д; 125 а; 126 е, ж; 127 е; 128 п, р; 129 п, р, т; 135 п, ц, ч; 139 б, в, г, д, е, з; 140 в, г, д, е, ж, р, с; 141 з; 142 в, д, е; 143 з; 144 г; 149 м; 153 г; 154 в, г, и; 155 д, е; 158 а, б, г, д, з, к; 159 л, м; 160 а, б, в, г, д; 161 а, в, е, ж, з, и, к; 162 б, в, г, д, е, ж, з; 163 б, в, г, е, ж, з, и; 164 г, д, з; 165 а, б, в, г, д, е, ж, з, и; 166 б, г, д, е, ж, к; 167 д, е; 168 б, в, д, е, ж, и; 170 в, д; 171 и; 177 д; 187 з; 189 д; 190 д; 191 в, г, д, е; 192 а; 193 б, г; 194 в; 235 е; 236 и, т, х; 237 б; 239 в, г; 240 д, з; 242 а, в; 251 а; 262 а; 263 а, в; 268 а; 273 а; 277 а, е, ж; 290 р; 307 д; 308 а; 311 а, г, ж; 312 а; Обща площ – 3537,3 ха.
10	G1.7C22	Helleno-Balkanic oriental hornbeam woods	Термофилни гори от келяв габър с участие в основния етаж ≥7 (<i>Carpinus orientalis</i>)	-	1 а; 2 в, к, р, с; 3 а, б, ж, л; 4 в; 5 г; 8 а; 10 а, б, в, д, ж; 11 г, д; 14 а, в; 15 а, б, в, г, е; 16 а, б, з; 26 а, б, з; 31 л; 34 г, д, и, к; 35 а, б, г, д, е, к; 36 б, г; 37 г, д, е, к; 38 в; 44 к, м; 45 д, ж; 56 г; 63 б, п; 64 г1; 67 д; 68 д; 69 д; 74 е; 75 д; 76 е; 78 з; 81 в; 85 б; 89 з; 92 ж, з, к; 95 т; 100 д; 107 д; 109 г; 110 д, е, п; 112 и; 114 и; 119 а, б; 120 а, б, з; 121 а, б, в, и; 122 а, б, и; 123 а; 124 и, л; 127 г; 128 а, в, г, и, о; 129 в, е; 132 х; 134 г, ж, к, м; 135 о, р, х; 136 ж, з, и, к, п, с, у, ч, ц, я; 137 а; 139 ж; 140 з, и, к, м, о, п; 141 е, и, к, л; 142 г; 143 д; 144 е, з; 145 а, б; 147 б, в, к; 148 з; 149 ж; о; р; 150 б, в, д, е, и; 151 а, б, в, г, к; 152 а; 153 д; 154 ж; 156 в; 157 в, г; 158 и; 161 б; 164 б, и; 173 б; 175 а; 178 в, к; 179 б, в, д, з, л, м, р; 180 б, в, е, ж, з, и; 182 о; 183 з; 184 в, г, е, з; 185 щ; 186 а, б, г; 187 б, в; 188 а; 189 в, е; 190 а; 191 а, ж; 195 а, о; 196 г, д, е; 203 в; 205 б, г, д, е; 206 в, г, з, и; 212 в; 213 г, ж; 214 б, г; 216 д; 220 б; 222 а; 228 е; 232 с; 233 е, ж, з, и; 235 в; 236 у; 240 т; 249 ж; 250 а, б, в; 251 б, в, е, ж, и, к, м; 252 г, з, и, к; 253 з, и; 254 б; 255 а, в, з, о; 256 а; 257 а; 258 д, м; 259 б, в, д, м, п, ф; 260 а, б, в; 261 а; 262 в, г, д; 263 д; 264 е, л, м; 265 а, и, л, н; 266 а, б, в, д; 268 в, е; 270 е; 276 в; 277 б, в, к; 280 г; 281 а, ж, з, к, л, м, р, у, д1, ж1, з1, к1, л1, о1, п1; 282 б, г, д, ж, к, л; 283 л, м, п, р; 284 б, д, ж, к, м; 285 з; 286 н; 287 г, д; 288 в, д, к, л; 289 б; 294 б1; 320 в; 327 у, х; 328 б, в, д; 333 з, м, о, щ, т1; 335 ж; 336 д, е; 343 з, и, к, л, м, н, о, р; 344 а, н; 347 н, о; 351 д; Обща площ – 2400,0 ха.
Естествени горски екосистеми съществували, на деградирани в резултата на нарушения или антропогенно въздействие					
1	-	-	Недървопроизводителна площ, включваща нелесопригодни голини, нелесопригодни площи, скали	-	1- 1;4; 2- 3; 3- 2; 10- 1; 14- 1; 15- 1;2; 16- 1;2;4; 23- 1; 24- 1;5;а;в;г; 25- з; 26- 1;2; 46- 4; 63- 4; т; 64- 2; 73- 2;4;5; 74- а; 89- 3; 110- 1; 117- 1; 122- 3; 123- 1; 128- б;е; 129- 3; 134-1;3;4;8; 136- 4;5;6;н;о; 149- 1;2; 150- 1;2; 151- 1;8; 152- 1; 178- 2; 180- 1; 183- 2;3; 186- 3; 199- 1;2; 200- 1;2;3; 201- 2; 206-к;н; 213- 4; 151- 1; 255- 1;2;3;5;13;14; 256- 1; 257- 1; 258- 3; 259- 1; 260- 2; 268- 1; 281- 2;6;12;13;14;15;17; 282- 2;с; 285- 4; 288- 4; 333- 1; 335- 1;2; 343- 1;2;5;7;8; 343- п; 344- 3; Обща площ – 128,3 ха.

2	-	-	Тревисти съобщества, съществуващи върху поляни	-	1- 2; 2- 2;4;5;6; 3- 6; 16- 3;8; 25- 6; 28- 1; 35- 1;3;4;5; 36- 1;2;3;4; 38- 2; 1;2;4; 40- 1;3; 42- 1;4; 43- 1; 44- 1; 45- 3;4; 46- 2;3;5;6; 47- 2;3; 48- 1; 49- 2;3; 50- 1;2; 51- 1;2; 52- 2; 54- 1; 60- 1; 63- 3; 64- 3; 68- 1;3; 70- 2; 73- 6; 74- 1; 79- 6; 80- 1;2; 83- 1;2; 84- 1;2;3; 85- 2; 89- 1;4; 91- 4; 93- 4;5;7; 94- 1; 109- 1; 111- 2; 113- 2; 117- 4; 119- 3; 121- 1; 122- 1;2; 123- 2;4; 124- 2; 128- 1; 131- 1; 133- 1; 134- 5;6;7;9;10; 135- 1; 136- 1;2; 145- 3; 146- 1; 147- 2; 151- 2;3;4;6; 159- 1;2; 162- 1; 163- 2; 164- 1;2; 165- 1;2; 175- 1; 178- 4; 179- 1;2; 183- 1; 185- 1; 186- 2; 187- 1; 201- 1; 209- 1;4;5;6; 210- 1;3;4;5; 6;7; 214- 2; 216- 2; 219- 1; 221- 1; 227- 1; 231- 1; 233- 1; 2; 234- 7; 236- 3; 244- 1; 249- 2; 252- 1;2; 253- 1; 258- 1; 260- 1; 265- 2; 266- 4;5;6; 267- 1; 268- 2;3; 269- 1;8; 270- 1;3; 272- 1;2; 276- 4; 279- 1; 280- 1; 281- 1;3;4; 282- 1; 284- 3; 286- 1; 287- 3; 290- 1; 292- 1;2; 293- 1; 294- 1; 295- 1; 297- 1; 301- 1;2; 306- 1; 307- 1; 309- 1;2; 310- 1; 311- 1;3;4; 319- 3; 320- 4; 326- 2;6;7;8;9;10;11; 327- 2;3;4; 328- 1; 333- 2; 334- 3; 336- 1; 337- 1; 344- 5; 6;8; 347- 1;3; 351- 2; Обща площ – 120,6 ха.
					Общо за ТП ДГС Цонево – 14033,3 ха.

За всяка от екосистемите, посочени в таблицата са представени някои основни характеристики и препоръчителни горскостопански практики за тяхното стопанисване.

1. G1.1112. Eastem European poplan - willow forests/ Крайречни заливни гори най-често смесени върбово-тополови с доминиране основно от бяла върба (*Salix alba*) или чисти върбови гори в низините и равнините, в условията на континентален климат в Северна България.

Крайречни растителни съобщества, формиращи тесни ивици от дървета по поречията на реките или гори върху стари заливни тераси на реките. Значението им е преди всичко защитно. Площите им са силно редуцирани, като последица от корекцията на реките и черпенето на инертни материали.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

В тези гори или ивици растителност не се препоръчва да се водят горско стопански мероприятия, с изключение на сечи за подържане на проводимостта на речните корита. Тъй като попадат в системи за предпазване от вредното въздействие на водите, тези гори имат преди всичко защитно значение.

2. G1.2232(0). Helleno-Ldlkanic ashlder forests (Lfnos forests)/ Заливни лонгозни гори с участие на летен дъб (*Quercus robur*), полски ясен (*Fraxinus angustifolia* subsp. *oxycarpa*) и полски бряст (*Ulmus minor*), наличие на лиани - *Clematis vitalba*, *Hedera helix*, *Tamus vinifera* subsp. *sylvestris*.

Това са горски екосистеми със сложна структура, богато биологично разнообразие и висока продуктивност. Те зависят в голяма степен от хидрологичния режим на територията и особено от достъпа до подпочвените води (ППВ). Не трябва да се допускат мероприятия, водещи до спадане на нивото на ППВ, като дрениране, корекции на водните течения и др. В случаите на използване на подпочвените води за напояване и битови нужди е необходимо да се прави периодичен мониторинг за нивото на ППВ, като не се допуска понижаването му до критични стойности.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

За да бъдат запазени се препоръчва в тези гори да се преустанови всякаква стопанска дейност. Не се допуска трансформация на тези гори в интензивни култури. Необходимо е да се намери баланс между площите, заети от интензивни тополови култури и естествените крайречни екосистеми, доминирани от естествената крайречна растителност.

На местата където тези горски екосистеми са изчезнали или деградирали е необходимо да се приложат възстановителни мерки, които могат да включват възстановяване на нарушен хидрологичен режим, регулиране на инвазивните видове, подпомагане естественото възобновяване на местните видове (върби, елши) и изкуствено залесяване с местни видове.

При необходимост от прилагане на мероприятиято “почистване на речните корита” да се дефинират конкретни параметри на намесата. Допустимо е да се премахват само дървета в рамките на речното легло, които при екстремни нива на водите има реална опасност да бъдат изкоренени или пречупени, както и част от сухите дървета. При това мероприятие все пак трябва да се осигури и запазването на ключови елементи на биоразнообразието – мъртва дървесина, дървета с хралупи и т.н.

Необходимо е да се предприемат мерки за подобряване охраната на горите и преустановяване на незаконните сечи на крайречни дървета.

Въвеждане на забрани за редуциране на площите на този тип местообитания с цел инфраструктурни и други проекти, увеличаване на земеделските земи и т.н.

Основна цел на управление на тези уникални горски екосистеми е тяхното запазване и възстановяване. В миналото площта им на територията на ТП ДГС Цонево е била значително по-голяма. Днес на малко места все още съществуват условия и потенциал за възстановяването им.

В тези гори се наблюдава тенденция на изместване на дъба и бряста от ясена. За да се запази смесения състав на насажденията, е необходимо при провеждане на лесовъдски мероприятия да се толерират в дъбовите екземпляри, което означава осигуряване на достатъчно растежно пространство и/или възобновителни участъци. Възобновителни сечи да се извеждат с предимство в семеносни години за дъба. По възможност се извършва подпомагане на възобновяването чрез засяване на дъбов жълъд. При извеждане на сечи се запазват в максимална степен лианите и дърветата с лиани.

Да не се допуска паша на домашни животни в насажденията.

3. G1.7A1 Euro-Siberian steppe [*Quercus*] woods/ Гори доминирани от цер (*Quercus cerris*) върху лъсови възвишения на северните части в Дунавската равнина, Лудогорието и Добруджа, от 100 до около 400 m надморска височина.

Церовите гори заемат билната, заравнена част на тези хълмове или склоновете предимно с южно, югозападно и югоизточно изложение. Обикновено по източните и северните склонове те прехождат в ценози на сребролистна липа (*Tilia tomentosa*), а в Лудогорието - и на обикновен габър (*Carpinus betulus*) и планински ясен (*Fraxinus excelsior*). На най-ерозирани места, тези гори преминават в гори и храсталаци на келяв габър (*Carpinus orientalis*). Лъсовите седименти, върху които се развиват съобществата на цера, са предимно глинести, което се отразява на почвената покривка, която също е по-тежка и глинеста в сравнение с местата, където се срещат термофилните смесени церово-благунови гори. Почвите са основно черноземи (*Chernozems*) и файоземи (*Phaeozems*), а по-рядко - лесивирани (*Luvissols*). Те са сравнително богати и дълбоки, но са сухи, като засушаването се задълбочава през летните месеци. В този район климатът се отличава с изразена континенталност - големи температурни годишни амплитуди, лятно засушаване и сравнително малка годишна сума на валежите (между 500 и 600 mm).

Този тип церови гори са били подложени на дългогодишно и силно антропогенно влияние - сечи, паша на селскостопански животни, опожаряване. Често (особено в Дунавската равнина и по-ограничено в Лудогорието) те имат много трудно възобновяване. На много места тези гори са заменени от производни дървесни, храстови и тревни ценози - например на *Bothriochloa ischaetum* (*Dichanthium ischaetum*), *Carpinus orientalis*, *Chrysopogon gryllus*, *Fraxinus ornus*.

Те са включени в Червена книга на България том. III Местообитания с категория “застрашено местообитание”.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Това са устойчиви за условията горски формации, които са в съответствие с условията на средата. При тяхното стопанисване е необходимо да се прилагат лесовъдски системи, които да осигурят тяхното структурно и видово разнообразие, както и разнообразието от фази на развитие. Основна цел на стопанисването на издънковите гори, трябва да бъде тяхното превръщане в семенни. Приоритет трябва да имат сечите с дълъг възобновителен период, а именно групово-постепенната и неравномерно-постепенната. Те ще спомогнат за формиране на неравномерна пространствена структура, осигуряваща по-голямо разнообразие от местообитания и ще спомогнат за запазването на дендрологичното разнообразие. Препоръчително е да се ограничи прилагане на краткосрочни постепенни сечи на големи територии, тъй като това води до формиране на едновъзрастни млади насаждения с хомогенна структура. Да не се извършват голи сечи. Отгледните мероприятия в стопанисването на млади насаждения трябва да се извършват навреме за да се подобри тяхната устойчивостта и качествените им параметри. Да се ограничи пашата на домашни животни в насажденията.

При възникване на едроплощни природни нарушения /ветровали, каламитети и пожари/ е препоръчително част от засегнатата площ да не се залесява, а да се остави на естествената сукцесия. Това ще допринесе за повишаване на структурното и видовото разнообразие на територията.

При планирането и извеждането на лесовъдските мероприятия да се осигури пространственото представяне на различните сукцесионни фази и етапи в развитието на дъбовите съобщества. Особено внимание трябва да се обърне за запазването на насаждения, които са достигнали “фаза на старост” (old growth forests).

Да се осигури запазването на ключови елементи на биоразнообразието – мъртва дървесина, острови на старостта, дървета с хралупи и т.н.

Забрана за намаляването на площта на насажденията с цел инфраструктурни и други проекти.

4. G1.6E11. Eastern Balkan Range oriental beech forests/ Гори с доминиране на източен бук (*Fagus orientalis*) в Източна Стара планина.

Горите доминирани от източен бук на територията на ТП ДГС Цонево са разположени в долните части на полегати и стръмни склонове със северна компонента. Условието в тях позволяват прилагане разнообразие от лесовъдски системи, които трябва да осигурят тяхното структурно разнообразие и разнообразието на фази на развитие. Все пак приоритет трябва да имат сечите с дълъг възобновителен период, а именно групово-постепенната, неравномерно-постепенната и групово-изборната. Те ще спомогнат за формиране на неравномерна пространствена структура, която ще осигури по-голямо разнообразие от местообитания и ще спомогнат за запазването на дендрологичното разнообразие. Да не се прилагат краткосрочни постепенни сечи, тъй като това води до формиране на едновъзрастни млади насаждения с хомогенна структура. Отгледните мероприятия в стопанисваните млади насаждения трябва да се извършват навреме за да се подобри тяхната устойчивост и качествени им параметри.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

В старите букови гори, които са разположени в дълбоките долове, е препоръчително да не се водят стопански мероприятия, тъй като това са местообитания на редица редки и застрашени животински видове.

При възникване на едроплощни природни нарушения /ветровали, каламитети и пожари/ е препоръчително част от засегнатата площ да не се залесява, а да се остави на естествената сукцесия. Това ще допринесе за повишаване на структурното и видовото разнообразие на територията.

Приоритет при стопанисването на издънковите букови гори, трябва да бъде тяхното превръщане в семенни.

При планирането и извеждането на лесовъдските мероприятия да се осигури пространственото представяне на различните сукцесионни фази, както и отделните етапи в развитието на буковите съобщества. Особено внимание трябва да се обърне за запазването на насаждения, които са достигнали “фаза на старост” (old growth forests).

Да се осигури запазването на ключови елементи на биоразнообразието – мъртва дървесина, острови на старостта, дървета с хралупи и т.н.

Забрана за намаляването на площта на насажденията с цел инфраструктурни и други проекти.

5. G1.737. Eastern sub-Mediterranean white oak woods/ Сухи и светли гори, доминирани основно от космат дъб (*Quercus pubescens*) с примес от други сухоустойчиви (термофилни) дървесни видове.

Това са горски екосистеми, които в повечето случаи растат при екстремни условия по отношение на влажност и богатство на почвата. Видовият им състав е богат и често включва топлолюбиви понтийски елементи. Пресиленото им ползване в миналото и сега е довело до деградацията на първичните гори и почвата, негативна промяна на видовия състав и качеството на дървостоя, рязко намаляване на устойчивостта и продуктивността им.

На територията на стопанството са представени две насаждения от този тип, които са с издънков характер.

Очакваното бъдещо засушаване на климата ще усложни още повече ситуацията в тези екосистеми, тъй като намалената им устойчивост е предпоставка за задълбочаване на деградацията им.

Този тип гори са силно уязвими от антропогенна намеса.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Приоритет при стопанисването на семенните гори с преобладание на космат дъб трябва да бъде поддържането и подобряването на устойчивостта и продуктивността им, а на издънковите гори превръщането им в семенни. Този тип гори са силно уязвими от антропогенна намеса и за всяко отделно насаждения трябва се прецени дали да се поставят дървопроизводителни цели. Постигането на тези цели обаче трябва да се осъществи чрез прилагане на адекватни лесовъдски системи.

За да спре процеса на деградация в тези гори е необходимо незабавно спиране на голите сечи и максимално ограничаване пашата на домашни животни в тях. Да се даде предимство на естественото възобновяване, а при нужда от залесяване да се използват местни видове и произходи. Трябва да се увеличи делът на сечите с дълъг възобновителен период, с оглед формиране на неравномерна пространствена структура и разнообразен видов състав. Да се ограничи прилагането на краткосрочно-постепенни възобновителни сечи. Отгледните мероприятия трябва да се извършват навреме, за да се подобри устойчивостта и качествените показатели на младите насаждения. При планирането и извеждането на лесовъдските мероприятия да се осигури представянето на различните сукцесионни фази, както и отделните етапи в развитието на дъбовите съобщества.

Да се осигури запазването на ключови елементи на биоразнообразието – мъртва дървесина, острови на старостта, дървета с хралупи, зони на спокойствие и т.н. Особено внимание трябва да се обърне за запазването на насаждения, които са достигнали “фаза на старост” (old growth forests).

Не се препоръчва намаляването на териториите с цел инфраструктурни и други проекти, увеличаване на земеделските земи и т.н.

6. G1.76A41. Stranja [Primula rosea] - [Quercus polycarpa] forests/ Гори на източния горун (Quercus polycarpa) – чисти или смесени, най-често с благуна (Quercus frainetto) в Странджа и Източна Стара планина.

Това са устойчиви за условията на ТП ДГС Цонево горски формации, които са в съответствие с условията на средата и най-разпространената екосистема на територията на стопанството.

При тяхното стопанисване е необходимо да се прилагат лесовъдски системи, които да осигурят тяхното структурно разнообразие и разнообразието от фази на развитие. Приоритет трябва да имат сечите с дълъг възобновителен период, а именно постепенно-котловинната и неравномерно-постепенната сеч. Те ще спомогнат за формиране на неравномерна пространствена структура, осигуряваща по-голямо разнообразие от местообитания и ще спомогнат за запазването на дендрологичното разнообразие.

Препоръчително е да се ограничи прилагане на краткосрочни постепенни сечи на големи територии, тъй като това води до формиране на едновъзрастни млади насаждения с хомогенна структура. Да не се извършват голи сечи.

Отгледните мероприятия в стопанисваните млади насаждения трябва да се извършват навреме за да се подобри тяхната устойчивостта и качествените им параметри.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Приоритет при стопанисването на издънковите гори, трябва да бъде тяхното превръщане в семенни.

При възникване на едроплощни природни нарушения /ветровали, каламитети и пожари/ е препоръчително част от засегнатата площ да не се залесява, а да се остави на естествената сукцесия. Това ще допринесе за повишаване на структурното и видовото разнообразие на територията.

При планирането и извеждането на лесовъдските мероприятия да се осигури пространственото представяне на различните сукцесионни фази и етапи в развитието на дъбовите съобщества. Особено внимание трябва да се обърне за запазването на насаждения, които са достигнали “фаза на старост” (old growth forests).

Да се осигури запазването на ключови елементи на биоразнообразието – мъртва дървесина, острови на старостта, дървета с хралупи и т.н.

Забрана за намаляването на площта на насажденията с цел инфраструктурни и други проекти.

Да се ограничи пашата на домашни животни в насажденията.

7. G1.7C4. Silver lime woods/ Гори с ясно изразено доминиране на сребролистна липа (*Tilia tomentosa*).

Разпространени в континенталните региони на Северна България. Срещат се главно в хълмистите равнини и в предпланините, най-големи са масивите в Лудогорието, на северни и източни склонове върху разнообразна основа: лъос, варовик и др. На места липата вторично е разширила разпространението си основно в резултат на избиращото изсичане на дъбовете - *Quercus cerris*, *Q. petraea*, с които често образуват смесени широколистни гори.

На територията на стопанството този вид екосистеми са често срещани в резултат на проведените залесителни дейности в миналото довели до увеличение на участието на сребролистната липа в семенните насажденията с участие на различни видове дъб.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

В насажденията в добро състояние да се удължи турнуса на сечта и да се провеждат подходящи отгледни мероприятия.

Упражняване на по-строг контрол от страна на служителите на стопанството при събиране на цветовете за стопанска цел и недопускане сеч на клони и/или цели дървета.

8. G1.A4. Ravine and slope woodland/ Смесени широколистни гори, разположени на стръмни и урвести места с участие на планински ясен (*Fraxinus excelsior*), обикновен явор (*Acer pseudoplatanus*), дребнолистна липа (*Tilia cordata*), едролистна липа (*Tilia platyphyllos*), и други.

Условията на месторастене позволяват да се поддържа уникален смесен състав в тези гори. На територията на ТП ДГС Цонево се срещат едно насаждение, поради което този вид екосистема е класифицирана като изключително рядка. Приоритет в тази екосистема трябва да имат сечите с дълъг възобновителен период, а именно групово-постепенната, неравномерно-постепенната и групово-изборната. Те ще спомогнат за формиране на неравномерна пространствена структура и запазване на дендрологичното разнообразие. Да не се прилагат краткосрочно-постепенни сечи. Да не се извършват голи сечи и реконструкции. Не се препоръчва изкуствено възобновяване, особено с нетипични за района и/или езотични видове. Отгледните мероприятия в стопанисваните млади насаждения трябва да се извършват навреме за да се подобри тяхната устойчивост и качествените им параметри. Да се ограничи пашата на домашни животни в насажденията.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Приоритет при стопанисването на издънковите гори, трябва да бъде тяхното превръщане в семенни.

Да се ограничи пашата на домашни животни в насажденията.

Забрана за намаляването на площта на насажденията с цел инфраструктурни и други проекти.

9. G1.A322 Dacio-Moesian hornbeam forest/ Панонски габарови гори с *Carpinus betulus* смесени с горун *Quercus petraea* и източен бук *Fagus frorientalis*.

Разпространени са в Северна България - Предбалкана, южните части на Дунавската равнина и в Лудогорието, по-рядко на други места в страната.

Мезофилни гори с доминиране на *Carpinus betulus* и/или *Quercus petraea* agg. Върху колувиални – свлечени от горната част на хълмовете, свежи, плитки почви, на варовикова основа. Те се срещат на сенчести, влажни склонове и долове, в суходолиятаи каньоните на Северна България. Имат характер на интразонална растителност в пояса на ксеротермните дъбови гори, защото са силно фрагментирани и са на малка надморска височина (150-500 м н.в.).

В състава им участват, както типични мезофилни видове от съюза Carpinion, така и поксерофитни видове от околните дъбови гори. Растения: *Carpinus betulus*, *Quercus petraea* agg. (вкл. *Quercus daleschampii*), *Quercus robur*, *Quercus cerris*, *Tilia cordata*, *Acer campestre*, *Ruscus aculeatus*, *R. hypoglossum*, *Carex pilosa*, *Euphorbia amygdaloides*, *Symphytum tuberosum*, *Dentaria bulbifera*, *Glechoma hirsuta*, *Festuca heterophylla*, *Evonymus verrucosus*, *Sorbus torminalis*, *Galium pseudaristatum*, *Viola mirabilis*, *V. reichenbachiana*, *Convallaria majalis*, *Hedera helix*, *Galanthus elwesii*, *Lathyrus vernus*, *Doronicum orientale*, *Corydalis* spp, *Anemone ranunculoides*.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Приоритет при стопанисването на издънковите гори, трябва да бъде тяхното превръщане в семенни.

Препоръчително е да се ограничи прилагане на краткосрочни постепенни сечи на големи територии, тъй като това води до формиране на едновъзрастни млади насаждения с хомогенна структура. Да не се извършват голи сечи.

При възникване на едроплощни природни нарушения /ветровали, каламитети и пожари/ е препоръчително част от засегнатата площ да не се залесява, а да се остави на естествената сукцесия. Това ще допринесе за повишаване на структурното и видовото разнообразие на територията.

Да се осигури запазването на ключови елементи на биоразнообразието – мъртва дървесина, острови на старостта, дървета с хралупи и т.н.

Забрана за намаляването на площта на насажденията с цел инфраструктурни и други проекти.

Да се ограничи пашата на домашни животни в насажденията.

Отгледните мероприятия в стопанисваните млади насаждения трябва да се извършват навреме за да се подобрят тяхната устойчивостта и качествените им параметри.

10. G1.7C22 Helleno-Balkanic oriental hornbeam woods/ термофилни гори от келяв габър с участие в основния етаж ≥ 7 (*Carpinus orientalis*).

На територията на ТП ДГС Цонево горите от келяв габър са в сравнително добро състояние и се срещат повсеместно на цялата площ на бедни и месторастения.

Характеризират се със следния видов състав - *Carpinus orientalis*, *Fraxinus ornus*, *Cornus mas*, *Acer hyrcanum*, *Tamus communis*, *Hedera helix*, *Clematis vitalba*, *Melica uniflora*, *Viola odorata*, *Sedum maxima*, *Mycelis muralis*, *Brachytecium velutinum*, *Geun urbanum*, *Arabis turita*, *Asplenium trichomanes*, *Hypericum perforatum*, *Torillia japonica*, *Poa nemoralis*, *Carda mine impatiens*, *Galium aparine* и други.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Провеждането на възобновителна гола сеч в нискостъблени гори с последвало издънково възобновяване от келяв габър да се провежда на площни сечища до 2 ха. Неизсечената ивица между площните сечища е с ширина не по-малка от 20 м. Сливането на площните сечища да се извършва след склопяване на младия дървостой и достигане на средна височина не по-малка от 3 м.

При възникване на едроплощни природни нарушения /ветровали, каламитети и пожари/ е препоръчително част от засегнатата площ да не се залесява, а да се остави на естествената сукцесия. Това ще допринесе за повишаване на структурното и видовото разнообразие на територията.

Да се осигури запазването на ключови елементи на биоразнообразието – мъртва дървесина, острови на старостта, дървета с хралупи и т.н.

Забрана за намаляването на площта на насажденията с цел инфраструктурни и други проекти.

Да се ограничи пашата на домашни животни в насажденията.

Отгледните мероприятия в стопанисваните млади насаждения трябва да се извършват навреме за да се подобрят тяхната устойчивостта и качествените им параметри.

II. Насаждения определени като представителни образци на площ от 10 % от площта на горските екосистеми в Държавните горски територии в които няма да се извършват мероприятия в района на ТП ДГС Цонево.

В горите които попадат в застрашени, изчезващи или ендемични екосистеми на територията на стопанството от Държавните горски територии (ДГТ) са определени отдели и подотдели на обща площ **2079,0 ха.** в които няма да се извършват дърводобивни, лесокulturни и всякакви други видове мероприятия със Заповед на Директора на ТП ДГС Цонево, посочени в таблица № 4.

Таблица 4. гори в ДГТ попадащи в редки и застрашени екосистеми без предвидени мероприятия
в т.ч. гори във фаза на старост на територията на ТП ДГСЦонево.

Приложение към Заповед № 76/16.04.2018 г. 10 % в държавните горски територии без ползвания в ТП ДГС Цонево		
10 % от общата площ на държавните горски територии в стопанството – отдел/подотдел	Площ ха	Обща площ ха
1/ 1; 4	1,5; 0,5	2,0
2/ 3	0,2	0,2
3/ 2	0,5	0,5
10/ 1	0,5	0,5
12/ в	9,9	9,9
14/ 1	1,3	1,3
15/ 1; 2	0,8; 2,1	2,9
16/ 1; 2; 4	0,5; 0,4; 2,6	3,5
34/ г; д; е; ж; к	25,5; 21,7; 4,9; 11,2; 8,8	72,1
35/ в	2,3	2,3
38/ г	6,1	6,1
44/ з; м;	7,5; 9,6	17,1
45/ а; д; и; л; н	1,5; 6,9; 0,2; 5,1; 4,6	18,3
46/ а; б; в; д; е; 4	1,2; 18,1; 3,7; 0,2; 0,1; 0,3	23,6
47/ а; б; г; д; з; и; к	7,1; 0,6; 11,3; 2,4; 4,4; 4,6; 1,1	31,5
51/ а	25,3	25,3
53/ г	8,2	8,2
55/ и; к	13,1; 8,3	21,4
56/ д; е	12,3; 3,6	15,9
63/ а; т; 1	19,3; 1,8; 0,1	21,2
64/ в; 2	3,3; 0,1	3,4
70/ в; г	2,7; 2,7	5,4
73/ 2; 4; 5	1,1; 0,3; 1,0	2,4
74/ а	0,1	0,1
80/ а; б; в; г; д	15,8; 7,8; 1,4; 5,9; 22,0	52,9
81/ а; б; г	6,8; 11,2; 13,3	31,3
82/ а	23,4	23,4
83/ а; б; в; д; ж	4,1; 5,4; 22,1; 16,1; 14,9	62,6
84/ е	2,9	2,9
85/ а; г; е; ж; з; и	21,1; 1,1; 0,5; 26,3; 3,7; 1,0	53,7
86/ а; б	24,8; 5,4	30,2
87/ в; г; е	23,3; 13,8; 9,8	46,9
88/ в; г	15,5; 14,5	30,0
89/ 3	0,2	0,2
96/ а; б; ж; з; и	8,7; 4,1; 4,0; 17,6; 10,1	44,5
97/ а; б; е	8,1; 24,1; 2,7	34,9
98/ б; в; г	4,7; 1,7; 2,2	8,6
99/ е; ж; з	1,5; 0,7; 2,2	4,4
100/ г	12,0	12,0
101/ а; в	15,5; 11,7	27,2
102/ ж	1,3	1,3
103/ з	2,7	2,7

106/ в	14,4	14,4
110/ 1	0,3	0,3
117/ 1	0,4	0,4
121/ е	0,5	0,5
122/ а; б; в; г; 3	18,1; 16,1; 3,2; 3,8; 2,0	43,2
123/ а; г; 1	17,0; 8,2; 1,7	26,9
124/ ж; и; к; л	0,6; 7,2; 0,6; 14,3	22,7
126/ г	0,7	0,7
128/ б; е	0,6; 0,9	1,5
129/ 3	0,2	0,2
134/ 1; 3; 4; 8	2,1; 1,7; 0,1; 0,1	4,0
135/ п	8,9	8,9
136/ н; о; ц; 4; 5; 6	0,3; 0,6; 4,0; 2,3; 0,7; 1,1	9,0
144/ з	9,8	9,8
147/ а	3,7	3,7
148/ а; в; г; д; е; з; и	6,7; 17,0; 16,1; 8,2; 3,2; 3,7; 4,3	59,2
149/ ж; з; и; к; л; м; о; п; р; 1; 2	22,5; 9,7; 10,4; 13,2; 5,1; 2,0; 1,5; 1,9; 0,9; 0,2; 0,2	67,6
150/ а; б; в; д; и; 1; 2	7,5; 11,4; 14,2; 1,9; 2,8; 1,3; 0,5	39,6
151/ а; в; г; д; е; к; л; м; н; 1; 8	1,1; 7,2; 12,3; 9,0; 12,9; 13,1; 1,1; 2,6; 10,7; 1,7; 0,1	71,8
152/ 1	0,7	0,7
153/ в	7,4	7,4
156/ б	2,5	2,5
158/ е	8,4	8,4
161/ г; д	7,6; 14,0	21,6
168/ а	1,8	1,8
176/ д	22,9	22,9
178/ а; е; з; и; л; о; 2	6,5; 13,1; 12,2; 0,7; 18,7; 2,4; 0,1	53,7
179/ е; ж; з; к	3,6; 1,3; 1,5; 5,4	11,8
180/ а; г; д; е; к; л; 1	0,5; 8,5; 14,7; 23,8; 4,0; 1,9; 0,2	53,6
181/ к; н	2,0; 3,9	5,9
182/ а; ж; м	9,9; 2,8; 2,0	14,7
183/ е; з; 2; 3	3,9; 15,9; 0,1; 0,2	20,1
184/ в; г; д	16,6; 1,0; 13,1	30,7
185/ ш; а1	11,5; 3,7	15,2
186/ 3	1,6	1,6
187/ д; к; м; п	7,9; 3,5; 6,2; 2,8	20,4
188/ а; б; в; д; е	15,9; 23,8; 1,1; 15,3; 2,3	58,4
189/ а; б; в; г	21,8; 19,0; 1,2; 21,3; 7,9	71,2
190/ а; б; в; г	1,9; 25,4; 12,0; 2,9; 1,9	44,1
191/ а; г; д	1,9; 1,1; 3,7	6,7
192/ а; г	3,4; 17,1	20,5
193/ б; г	23,6; 7,1	30,7
195/ о	24,0	24,0
196/ г; д	13,6; 17,2	30,8
199/ 1; 2	0,4; 10,3	10,7

200/ 1; 2; 3	1,4; 0,2; 0,1	1,7
201/ 2	1,0	1,0
205/ б; г; д; е	8,2; 4,5; 5,4; 3,4	21,5
206/ г; з; и; к; н	9,7; 3,0; 4,3; 1,2; 1,8	20,0
213/ 4	0,2	0,2
214/ г	14,1	14,1
219/ 1	5,3	5,3
222/ а; ж	4,6; 2,1	6,7
224/ б	6,7	6,7
228/ е	5,9	5,9
232/ и; у	0,5; 6,6	7,1
233/ а; б; 1	0,5; 7,8; 1,3	9,6
235/ в	5,2	5,2
236/ 3	1,7	1,7
240/ е	4,0	4,0
250/ а	16,6	16,6
251/ 1	0,6	0,6
255/ 1; 2; 3; 5; 13; 14	4,8; 0,5; 1,0; 0,4; 0,7; 1,8	9,2
256/ 1	2,1	2,1
257/ 1	1,7	1,7
258/ 3	2,7	2,7
259/ д; к; п; 1	7,6; 3,9; 13,6; 1,6	26,7
260/ 2	2,7	2,7
263/ д	14,8	14,8
264/ з	1,3	1,3
266/ а; б; в	2,4; 7,7; 16,4	26,5
268/ 1	2,8	2,8
269/ 1; 8	2,5; 0,9	3,4
272/ у	5,9	5,9
274/ б	12,0	12,0
278/ в	14,8	14,8
280/ 1	0,2	0,2
281/ 1; 2; 3; 4; 6; 12; 13;14; 15; 17	3,7; 1,3; 1,0; 3,8; 5,3; 0,3; 0,2; 2,3; 1,5; 1,6	21,0
282/ 2	0,5	0,5
283/ с	2,3	2,3
284/ д	11,3	11,3
285/ 4	0,3	0,3
288/ в; 4	4,0; 0,1	4,1
307/ в; м	7,9; 3,9	11,8
310/ б	2,4	2,4
312/ б	16,1	16,1
333/ 1	0,4	0,4
335/ 1; 2	0,2; 0,2	0,4
336/ 2	4,0	4,0
343/ п	8,6	8,6
344/ 3	1,8	1,8
Всичко:		2079,0

III. Гори във фаза на старост (Old growth forests).

Гора във фаза на старост (Old growth forests) е територия, в която гората е достигнала значителна възраст, не е била обект на големи природни и антропогенни нарушения и са представени следните характеристики:

1. Големи живи дървета с диаметри близки до максималните за съответния дървесен вид;
2. Дървета с изсъхнали, деформирани или счупени върхове и клони;
3. Дървета с масивни живи клони (често с диаметър по-голям от 25 см);
4. Дървета с хралупи;
5. Големи мъртви дървета, които са все още на корен;
6. Паднали големи мъртви дървета, които са в различни фази на разлагане;
7. Неравномерна пространствена структура.

Горите във фаза на старост (ГФС), със своята специфична структура и функционалност, са местообитание на комплекс от видове от различни екологични и таксономични групи. Поради ограничените знания за тях все още не може да се определи колко от проучените видове са свързани единствено с тези гори, но определено може да се каже, че много видове намират в тях оптимални условия за съществуване. Нещо повече, при сравняване на ГФС и по-млади гори са отчетени съществени разлики във видовия състав и обилието, което е показател за уникалността на тези екосистеми.

На територията на ТП ДГС Цонево има гори във фаза на старост които представляват 5% от общата площ на стопанството. Тези гори изцяло са припокриват горите в които няма да се извършват никакви мероприятия в ДГТ.

В определените от стопанството гори във фаза на старост попадат следните отдели и подотдели с обща площ **1067,0 ха.**, посочени в таблица № 5.

Таблица 5. Гори в ДГТ във фаза на старост на територията на ТП ДГС Цонево.

Приложение към Заповед № 76/16.04.2018 г.		
5 % Гори във фаза на старост в държавни горски територии в ТП ДГС Цонево		
5 % от общата площ на държавните горски територии в стопанството – отдел/подотдел	Площ ха	Обща площ ха
34/ ж	11,2	11,2
35/ в	2,3	2,3
45/ а; л; н	1,5; 5,1; 4,6	11,2
46/ а; б; в;	1,2; 18,1; 3,7;	23,0
47/ а; г; з; и; к	7,1; 11,3; 4,4; 4,6; 1,1	28,5
63/ а	19,3	19,3
80/ а; б; в; г; д	15,8; 7,8; 1,4; 5,9; 22,0	52,9
81/ а	6,8	6,8
83/ а; б; в; д	4,1; 5,4; 22,1; 16,1	47,7
85/ а; г; е; з; и	21,1; 1,1; 0,5; 3,7; 1,0	27,4
86/ а; б	24,8; 5,4	30,2
87/ в; г	23,3; 13,8	37,1
88/ в; г	15,5; 14,5	30,0
96/ а; з; и	8,7; 17,6; 10,1	36,4
97/ б; е	24,1; 2,7	26,8
98/ б; в; г	4,7; 1,7; 2,2	8,6
99/ з	2,2	2,2
100/ г	12,0	12,0
101/ а; в	15,5; 11,7	27,2
102/ ж	1,3	1,3
103/ з	2,7	2,7
122/ а; в; г	18,1; 3,2; 3,8	25,1

124/ ж; и; к; л	0,6; 7,2; 0,6; 14,3	22,7
126/ г	0,7	0,7
136/ ц	4,0	4,0
147/ а	3,7	3,7
148/ д; е; з; и	8,2; 3,2; 3,7; 4,3	19,4
149/ ж; з; и; к; л; м; о; п; р;	22,5; 9,7; 10,4; 13,2; 5,1; 2,0; 1,5; 1,9; 0,9	67,2
150/ а; б; в; д; и	7,5; 11,4; 14,2; 1,9; 2,8	37,8
151/ а; в; г; д; е; к; л; н	1,1; 7,2; 12,3; 9,0; 12,9; 13,1; 1,1; 10,7	67,4
176/ д	22,9	22,9
178/ а; е; з; л; о	6,5; 13,1; 12,2; 18,7; 2,4	52,9
179/ е; ж; з; к	3,6; 1,3; 1,5; 5,4	11,8
184/ д	13,1	13,1
188/ а; б; в; д; е	15,9; 23,8; 1,1; 15,3; 2,3	58,4
189/ а; б; в; г	21,8; 19,0; 1,2; 21,3; 7,9	71,2
190/ а; б; в; г	1,9; 25,4; 12,0; 2,9; 1,9	44,1
191/ а; г; д	1,9; 1,1; 3,7	6,7
192/ а; г	3,4; 17,1	20,5
193/ б; г	23,6; 7,1	30,7
259/ к	3,9	3,9
266/ б	7,7	7,7
307/ в; м	7,9; 3,9	11,8
310/ б	2,4	2,4
312/ б	16,1	16,1
Всичко:		1067,0

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 3

Необходимо е на най-малко 5 % от територията на горскостопанската единица да бъдат отделени насаждения за осигуряване на гори във фаза на старост. Особено подходящи за тази цел са естествени насаждения с възраст над 100 години, които не са били обект на стопанска дейност. Препоръчително е горите във фаза на старост да бъдат относително равномерно разпределени на територията, като площта на един комплекс от стари гори да бъде не по-малко от 40 ха. По възможност трябва да се осигури и свързаността на тези комплекси с коридори, които също са съставени от ГФС.

За да може да достигнат характеристиките на горите във фаза на старост, определените насаждения трябва да се остави на естествената им динамика. В тях се не се допуска лесовъдска намеса и извличане на дървесина, освен в случаите на големи природни нарушения /ветровали и каламитети на площи заемащи над 50% от съответната ГФС/.

Приблизително 160 до 230 години са нужни за да се формира гора със характеристики на гора във фаза на старост. Трансформацията от зрели гори към гори във фаза на старост е постепенна и продължителността ѝ зависи много от дървесния състав (видовете достигат за различно време пределна физиологична възраст), условията на месторастене (периодът е по-кратък на добри месторастения, отколкото на бедни) и първоначалната структура на насажденията (при хомогенна структура е по-бавно в сравнение с хетерогенната).

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 3

Мониторингът на тези ГВКС включва извършване на периодични наблюдения и анализ на състоянието на вида гора, чрез теренни наблюдения и разработване и прилагане на отделна програма за всеки вид гора.

1. Програмата за мониторинг трябва да бъде разработена със стандартни оперативни процедури, които да включват ясни индикатори, подходящи за целите на стопанисване. Тя се провежда поне веднъж годишно. Ако е необходимо сезонно отчитане мониторинга може да се прилага по-често, т.е. ако в горскостопанската единица настъпват значими събития само през определени месеци.
2. При теренната работа да се извършва наблюдение на показатели като жизненост на отделните дървета, структура на насаждението, здравословно състояние, наличие на дегенеративни процеси, честотата, размери и разположение на празните пространства, нивата на фрагментация, базовата територия, наличието на сукцесия и нейната посока и т.н. и/или интерпретация на дистанционно получени данни.
3. Трябва да се установят заплахите за видовете гори с ВКС 3 и доколко сериозни са те, и да се определят мерките, които трябва да се вземат за намаляването им.
4. За успешно прилагане на процедурите по мониторинг е необходимо обучение на персонала, участващ в горскостопанските мероприятия, което трябва да запознае всички с ограниченията предизвикани от наличието на ВКС и мерките за неговото опазване.
5. При извършване на мониторинга може да се окаже, че плановете за управление не отразяват реалното състояние на горите, заплахите и тенденциите. В такъв случай трябва да се потърси съвет от специалисти, които да определят дали има пропуски в плановете и дали досегашния модел на стопанисване е критичен за опазването на вида екосистема. При установяване необходимост от промяна към по-строг режим на стопанисване, териториите с наличие на ВКС 3 могат да бъдат включени в План за действие за опазване на биоразнообразието в рамките на по-голям ландшафтен обект или могат да бъдат включени в защитени територии.

ВКС 4. ЕКОСИСТЕМИНИ УСЛУГИ ОТ КРИТИЧНО ЗНАЧЕНИЕ, ОСНОВНИ ЕКОСИСТЕМИНИ УСЛУГИ ОТ КРИТИЧНО (НЕЗЕМЕНИМО) ЗНАЧЕНИЕ В ОПРЕДЕЛЕНИ СИТУАЦИИ ВКЛ. ОПАЗВАНЕ НА ВОДОСБОРИ И КОНТРОЛ НА ЕРОЗИЯТА НА УЯЗВИМИ ПОЧВИ И СКЛОНОВЕ.

Тази ВКС се отнася до важните екологични функции на стопанисваната гора. Определени са следните групи гори съгласно основните им функции:

- Гори представляващи единствени източници на питейна вода
- Гори от решаващо значение за водосбора
- Гори с решаващо противоерозионно значение
- Гори с пожарозащитни функции
- Гори с решаващо значение за земеделието и рибарството

На територията на ТП ДГС Цонево са представени някои типове гори от определението за ГВК 4. Определянето на тези консервационни стойности е извършено по данни от горскостопанския план на стопанството от 2008 г. В площите са включени всички видове собственост. За всяка една от идентифицираните ВКС-та за територията на ТП ДГС Цонево са разписани конкретни мерки за стопанисване и мониторинг.

ВКС 4.1 ГОРИ – ЕДИНСТВЕНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ПИТЕЙНА ВОДА

В България за ГВКС се считат всички ГТ попадащи в рамките на санитарноохранителните зони 1 и 2 на източници за питейно-битово водоснабдяване, определени по реда на Наредба 3 от 2002 г. За ВКС се считат също и ГТ около и/или в близост в близост до източници за питейно-битово водоснабдяване, но без определени официални санитарно-охранителни зони (СОЗ). Когато те са територии, включващи реката и крайбрежните заливаеми ивици на разстояние от 3500 м над водовземането и 50 м под него с ширина не по-малка от 1500 м от двете страни на реката.

За територията на ТП ДГС Цонево в тази консервационна стойност попадат следните отдели и подотдели, определени като вододайната зона, обособени с цел снабдяване на населените места с вода за питейно-битови нужди. Включените горскостопански единици са определени въз основа на интервюта с персонала на Държавното горско стопанство.

Санитарно-охранителна зона 1- е най- вътрешния пояс за строга охрана непосредствено около водоизточника, които могат да увредят ползваната вода. Включва тялото на язовирната стена на язовир „Цонево” и част от язовирното огледало в югозападна посока. Тези площи не са обект на настоящото лесоустройство, не са устроени и в тях няма проектирани лесовъдски мероприятия.

Санитарно-охранителна зона 2- е среден пояс за охрана на водоизточника от замърсяване с химични, биологични и други асорбируеми вещества, водещи да намаляване на ресурсите на водоизточника или прекия дебит, водещи до влошаване качеството на добитата вода. Обхваща зоната около язовир „Цонево“ на разстояние до 500 м. Общата площ на отделите които попадат в нея е 1675,9 ха., от която 1569.0 ха. залесена и 106,9 ха незалесена. Списък на отделите по землища и площ е даден по-долу в приложената таблица. В горепосочената площ са включени всички видове собственост.

За територията на ТП ДГС Цонево в тази консервационна стойност попадат и отдели и подотдели, определени като вододайната зона на р.Голяма Камчия (защитена ивица край река) с обща залесена площ 25,5 ха. и вододайна зона 200 м. покрай яз. „Елешница“ с обща площ 161,7 ха. от която 148,5 ха. е залесена и 13,2 ха. е незалесена.

Посочени отделите в които се намират каптажите и чешмите около различните селища на територията на ТП ДГС Цонево попадат в ДГТ или се намират на границата на ДГТ.

Отделите и подотделите са определени като вододайната зона, обособени с цел снабдяване на населените места с вода за питейно-битови нужди. Площа на отделите и подотделите е съответно: за Чешмите - 199,4 ха., а за Каптажите - 81,3 ха.

Таблица 6. Списък на отдели и подотдели, определени като вододайни зони за ТП ДГС Цонево.

ТП ДГС Цонево	Отдели	Площи на отделите
Вододайни зони пояс 2 на с.Аспарухово.	90 и-н; 2-6; 148 а-в; ж-и; 149 а-е; л-р; 150 а; б; г-и; 2; 151 а-г; ж-н; 1; 5-8; 179 ж-л; р; 3; 180 и-л; 1; 181 а-р; 182 а-г; р; 183 а-е; и; к; 1; 184 а; 185 а-х; а1-л1; 1; 3; 195 а-я; 1; 198 к; 199 а-у; 1-12; 281 ф-р1; у1; х1; ц1; 62-н2; ц2; 7-16; 18; 356 н-ю; к1; м1-р1; х1-щ1; д2; 357 а-о; 1-4;	<u>814,9</u> ха; от която: 739,9 ха. залесена и 75,0 ха. незалесена.
Вододайни зони пояс 2 на с.Г.Делчово	200 а-о; 1-3; 201 а-я; 1; 2; 202 а-п; 1; 203 о-р; 205 в-ж; к; 206 б-н;	<u>212,1</u> ха; от която: 205,3 ха. залесена и 6,8 ха. незалесена.
Вододайни зони пояс 2 на с.Дебелец	133 а-о; 1; 134 а-д; и-н; 1; 2; 9; 10; 135 а-г; м; н; ш; 1; 2; 136 а-и; ф-б1; 1-4 6; 137 а; б; е-л; н; 138 о; 139 а; б; з; 140 а-в; с; 141 а-г; 142 а; б; 143 а; б; 1; 144 а-д; з; 1;	<u>369,5</u> ха; от която: 349,3 ха. залесена и 20,2 ха. незалесена.
Вододайни зони пояс 2 на с.Сава	13 а-х; в1-ж1; 1; 232 з-ц; 2-4; 233 б-л; 1; 2;	<u>161,3</u> ха. от която: 157,5 ха. залесена и 3,8 ха. незалесена.
Вододайни зони пояс 2 на с.Цонево	132 а-ж; и; к; о-е; 1-3;	<u>61,2</u> ха. от която: 60,4 ха. залесена и 0,8 ха. незалесена.
Вододайни зони пояс 2 на с.Яворово	131 а-к; 1; 2;	<u>56,9</u> ха. от която: 56,6 ха. залесена и 0,3 ха. незалесена.
Вододайна зона на река Голяма Камчия /защитена ивица край река/.	264 а; 264 г; 264 м; 265 в; 288 а; 288 и; 289 д; 290 а; 295 а;	<u>25,5</u> ха; залес. площ
Вододайна зона 200 м. покрай язовир „Елешница”	1 ж; з; 4; 2 и-л; 3 а; 1; 2; 8 н-п; 10 а; 1; 11 а; д; 15 а; б; е; ж; 1; 16 а; е-з; 1; 2; 6-8; 17 а; 1; 2; 22 а; 1; 23 а; ж; 129 с; т; ф; х; 1; 2;	<u>161,7</u> ха. от която: 148,5 ха. залесена и 13,2 ха. незалесена.
Каптажи по Землища: с.Цонево 3 бр. с.Дебелец 2 бр. с.Аспарухово 5 бр. с.Камен Дял 1 бр. с.Сладка вода 2 бр. с.Арковна 1 бр. Всичко: 14 бр.	Отдел: 3 „к”; „2”; „3”. Отдел: 34 „в”; 35 „к”; Отдел: 151 „в”; 179 „к”; 281 „ж”; „с”; „1”. Отдел: 258 „д”. Отдел: 259 „д”; „ф”. Отдел: 297 „а”.	3,7 ха. 13,4 ха. 29,7 ха. 12,3 ха. 8,7 ха. <u>13,5 ха.</u> 81,3 ха.
Горски чешми и кладенци по Землища: с.Цонево 1 бр. с.Дебелец 6 бр. с.Аспарухово 4 бр. с.Боряна 1 бр. с.Рояк 1 бр. с.Партизани 2 бр. с.Лопушна 1 бр. Всичко: 16 бр.	Отдел: 3 „г”. Отдел: 33 „а”; 35 „ж”; 52 „г”; 64 „а”; 74 „к”; 103 „2”; Отдел: 151 „б”; 178 „л”; 179 „к”; 194 „б”. Отдел: 252 „в”. Отдел: 215 „г”. Отдел: 284 „з”; 285 „д”. Отдел: 339 „б”.	2,5 ха. 56,5 ха. 110,1 ха. 2,1 ха. 4,5 ха. 10,9 ха. <u>12,8 ха.</u> 199,4 ха.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 4.1

1. Горският стопанин е длъжен да се съобразява с режимите на стопанисване и опазване, съгласно Наредба 3 от 2002 г. за санитарно-охранителните зони около водоемите за питейно и битово водоснабдяване.

2. Да се разработят специфични мерки за стопанисване и опазване, съответстващи на изискванията на Наредба 3 от 2002 г. Като общи препоръки за лесовъдска могат да се посочат:

- ✓ Да се подпомага създаването и поддържането на смесени насаждения с неравномерна пространствена структура;
- ✓ Да се използват лесовъдски системи, осигуряващи постоянно покритие на горските територии във водосбора с гора;
- ✓ Пълнотата на насажденията във водосбора да не намалява под 0.5, но и да не е по-висока от 0.8, тъй като се увеличава процента на евапотранспирация;
- ✓ Забрана за използване на голи сечи;
- ✓ Зоните в непосредствена близост до водоизточниците изискват повече внимание, минимално нарушаване на земната повърхност при извоз на дървесина, дърводобив с много ниска интензивност или липса на такъв. В случаите, когато водоизточника е каптаж или извор, поръчителна добра практика е зоната около него да се остави без лесовъдска намеса като остров на старостта;

3. Трябва да се извършва обучение на персонала, който участва в горскостопанските мероприятия. Обучението трябва да запознае персонала с ограниченията предизвикани от наличието на ВКС и мерките за опазване на тези стойности.

4. В процеса на учредяване на СОЗ, стопаните трябва да търсят компенсиране на пропуснатите ползи или увеличени разходи при стопанисването на горите.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 4.1

Горските стопани трябва да използват мониторинга на водите, извършван от компетентните органи – РИОСВ, басейновите дирекции или водностопанските фирми.

ВКС 4.2. ГОРИ С РЕШАВАЩО ЗНАЧЕНИЕ ЗА РЕГУЛИРАНЕ НА ВОДНИЯ ОТТОК ВЪВ ВОДОСБОРИТЕ

В България за ГВКС се приемат всички ЗГГФ, които представляват:

1. Горски територии във водосборите на поройни водни течения, чиято лесистост надхвърля 40%;
2. Съобщества на клек (*Pinus mugo*);
3. Горски територии, представляващи горна граница на гората (ГГГ), определени по реда на ЗГ или попадащи в 200 метровата ивица под ГГГ;
4. Крайречни естествени гори от *Q. pedunculiflora*, *Q. robur*, *Fr. oxycarpa*, *Ulmus minor*, *U. laevis*, *Salix alba*, *Alnus glutinosa*, *Populus alba*, *P. nigra*, *Platanus orientalis* в заливаемата тераса на речното течение;
5. Горите между дигата и десния бряг на р. Дунав, горите на островите и 200 метровата ивица от високия бряг на реката;
6. Гори в 100 метровата ивица на реките Марица, Тунджа, Места, Струма, Арда, Лом, Цибрица, Огоста, Скът, Искър, Янтра, Вит, Съзлийка, Стряма, Осъм, Русенски Лом, Камчия, Велека, Резовска (Българския бряг);
7. Горски територии, включени в санитарно-охранителна зона 3 на язовирите, чието основно предназначение е за питейни нужди, определени по реда на Наредба 3 от 2002 г.

За територията на ТП ДГС Цонево са определени ГВКС, покриващи изискванията на т.7 от определението, съгласно практическото ръководство за определяне на ГВКС.

Посочени са отделите по ГСП от 2008 год. Те представляват санитарно-охранителна зона 3, външен пояс за охрана на водоизточника от замърсяване с химични, биологични и други асорбируеми вещества, водещи до намаляване ресурсите на водоизточника или прекия дебит, и влошаване качеството на добитата вода. Обхваща водосбора на язовир „Цонево“. Общата площ на отделите попадащи в нея е 3851,6 ха., от която 3786.5 ха. залесена и 65,1 ха незалесена.

Списък на отделите по землища, и площ е даден по-долу в приложената таблица.

Таблица 7. Списък на отдели и подотдели, определени като санитарно-охранителна зона 3 за ТП ДГС Цонево.

ТП ДГС Цонево	Отдели	Площи на отделите
Санитарно-охранителна зона 3 на с.Аспарухово.	90 а-з;ч;ш;1; 146 а-л;1;2; 147 а-л;1;2; 148 г-е; 149 ж-к;1;2; 150 в; 1; 151 д; е;2-4; 152 а-д;1-3; 153 а-и;1-3; 154 а-к;1-3; 155 а-ж; 156 а-к; 157 а-д;1; 158 а-к;1;2; 159 а-м;1;2; 160 а-д; 161 а-к;1; 162 а-з;1;2; 163 а-и;1;2; 164 а-и;1;2; 165 а-и;1-3; 166 а-к;1-5; 167 а-е;1; 168 а-и; 1-3; 169 а;б;1; 170 а-д; 171 а-и; 172 а-и;1; 173 а-с; 174 а-н; 175 а-к;1; 176 а-м;1; 177 а-р; 178 а-т;1-4; 179 а-е; м-л;1;2; 180 а-з; 182 д-п; 183 ж;з;л;2;3; 184 б-з; 185 ц-я;2; 186 а-д;1-3; 187 а-ш;1; 188 а-е; 189 а-е; 190 а-д; 191 а-з; 192 а-г;1; 193 а-г; 194 а-в;1;2; 196 а-з;1; 197 а-и;1;2; 198 а-и;л-п; 281 а-у;с1;т1;ф1;ч1-а2;о2-х2;1-6;17; 356 а-м; а1-и1; л1; с1-у1; ю1;я1; а2-г2;	<u>3209,1</u> ха; от която: 3165,6 ха. залесена и 43,5 ха. незалесена.
Санитарно-охранителна зона 3 на с. Г.Делчово	203 а-н;1-6; 204 а-и;1-4; 205 а;б;з;и;1; 206 а;1;	<u>159,0</u> ха; от която: 154,5 ха. залесена и 4,5 ха. незалесена.
Санитарно-охранителна зона 3 на с.Дебелец	134 е-з;3-8; 135 д-л;о-ч;ш-я;3;4; 136 к-у;5; 137 в-д;м; 138 а-н; 1; 139 в-ж;1; 140 г-р;1;2; 141 д-м;1; 142 в-ж; 143 в-з; 144 е;ж; 145 а-у;1;3;4;	<u>432,1</u> ха; от която: 418,4 ха. залесена и 13,7 ха. незалесена.
Санитарно-охранителна зона 3 на с.Сава	233 а;м;н; 235 а;б;г-е;1-3;	<u>39,4</u> ха. от която: 36,0 ха. залесена и 3,4 ха незалесена.
Санитарно-охранителна зона 3 на с.Цонево	132 з1;	<u>12,0</u> ха. от която: 12,0 ха. залесена.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 4.2

1. Планирането и стопанските дейности в ГВКС се съобразяват с поддържане и подобряване на ВКС 4.2.

2. За насажденията с ВКС 4.2.4 са в сила всички мерки, които са посочени за съответните насаждения, посочени във ВКС 3 за типа Крайречни заливни гори, доминирани от бяла върба.

3. В насажденията, формиращи 100 метровата ивица около реките, могат да се посочат следните общи препоръки за лесовъдска намеса:

✓ За намаляване повърхностния воден отток да се използват лесовъдски системи, осигуряващи постоянно покритие на горските територии с гора;

✓ При нужда се провеждат залесителни мероприятия за увеличаване лесистостта на водосбора;

✓ В насаждения с влошени структурни параметри и устойчивост да се планират и прилагат възстановителни мероприятия;

✓ Подпомага се създаването и поддържането на смесени насаждения с неравномерна пространствена структура;

✓ Пълнотата на насажденията във водосбора да не намалява под 0.5;

✓ Забрана за прилагане на голи сечи в горите с изключение на културите за интензивно производство на дървесина;

4. Да се осигури запазването на ключови елементи на биоразнообразието – мъртва дървесина, острови на старостта, дървета с хралупи, зони на спокойствие и т.н.

5. Поради опасността от ерозия, трябва да се използват технологични схеми и техника, осигуряващи минимално нарушаване на земната повърхност при извоз на дървесина.

6. След прекратяване на стопанските дейности се извършва рехабилитация на нарушените терени (напр. извозни горски пътища);

7. Препоръчва се провеждане на обучение на персонала, участващ в горскостопанските мероприятия, което трябва да го запознае с ограниченията, предизвикани от наличието на ВКС и мерките за неговото опазване.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 4.2

В мониторинга на ВКС 4.2. се включват параметри като здравословно състояние на гората, наличие и интензивност на ерозионните процеси, промени в структурата и състава на насажденията, количество и структура на мъртвата дървесина. Като допълнение се организира мониторинг на параметри, характеризиращи водорегулационните функции на гората, като динамика на лесистостта, ерозионните процеси, степен на повреди по крайречната растителност и др.

За определяне на отклонения в функционалността на тези гори може да се използва мониторинга на водите, извършван от компетентните органи – РИОСВ, басейновите дирекции или водностопанските фирми.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 4.2

В мониторинга на ВКС 4.2. се включват параметри като здравословно състояние на гората, наличие и интензивност на ерозионните процеси, промени в структурата и състава на насажденията, количество и структура на мъртвата дървесина. Като допълнение се организира мониторинг на параметри, характеризиращи водорегулационните функции на гората, като динамика на лесистостта, ерозионните процеси, степен на повреди по крайречната растителност и др.

Горските стопани трябва да използват мониторинга на водите, извършван от компетентните органи – РИОСВ, басейновите дирекции или водностопанските фирми.

ВКС 4.3 ГОРИ С РЕШАВАЩО ПРОТИВОЕРОЗИОННО ЗНАЧЕНИЕ

В България за ГВКС се приемат всички ЗГГФ, представляващи:

1. Горски територии с наклон над 30° (или по-малък, при разположение под обработваеми земи, поляни, голини, редини, които са с наклон над 10° и дължина по-голяма от 200 м) с площ над 1 ха и пълнота над 0,6;

2. Гори създадени по технически проекти за борба с ерозията, корекционни, брегозащитни и колматажни горски пояси.

3. Гори предпазващи населени места или комуникации, разположени на пътя на паднали до момента лавини по данни от Планинската спасителна служба, гори в снегосборна област с наклон над 20°, както и такива разположени под обезлесена снегосборна област с дължина над 200 м. и наклон над 20°;

За територията на ТП ДГС Цонево са определени ГВКС, покриващи изискванията на т.1 и т.2 от определението, съгласно практическото ръководство за определяне на ГВКС.

I. Горски територии с наклон над 30° (или по-малък, при разположение под обработваеми земи, поляни, голини, редини, които са с наклон над 10° и дължина по-голяма от 200 м) с площ над 1 ха и пълнота над 0,6;

Гори с наклон над 30°, отдели: 16 „а” -17,0 ха; 23 „е” -4,0 ха; 34 „к” -8,8 ха; 35 „д” -18,9 ха; 36 „а” -7,3 ха; 36 „б” -16,1 ха; 36 „г” -13,0 ха; 37 „б” -3,6 ха; 37 „г” -5,3 ха; 44 „м” -9,6 ха; 45 „а” -1,5 ха; 45 „д” -6,9 ха; 46 „и” -1,8 ха; 50 „е” -4,0 ха; 50 „з” -1,6 ха; 57 „б” -1,4 ха; 64 „а1” -10,4 ха; 84 „а” -8,2 ха; 84 „в” -5,5 ха; 86 „а” -24,8 ха; 96 „и” -10,1 ха; 102 „д” -2,8 ха; 124 „и” -7,2 ха; 124 „к” -0,6 ха; 124 „л” -14,3 ха; 129 „а” -2,0 ха; 135 „о” -5,9 ха; 135 „с” -5,1 ха; 135 „ф” -1,5 ха; 136 „ф” -2,5 ха; 145 „б” -3,9 ха; 149 „к” -13,2 ха; 150 „б” -11,4 ха; 150 „д” -1,9 ха; 151 „а” -1,1 ха; 151 „в” -7,2 ха; 151 „г” -12,3 ха; 151 „к” -13,1 ха; 160 „а” -4,9 ха; 161 „г” -7,6 ха; 161 „д” -14,0 ха; 178 „а” -6,5 ха; 179 „б” -9,7 ха; 179 „е” -3,6 ха; 179 „ж” -1,3 ха; 179 „з” -1,5 ха; 179 „п” -4,4 ха; 180 „ж” -16,7 ха; 180 „з” -3,9 ха; 181 „з” -3,0 ха; 182 „о” -9,9 ха; 183 „ж” -23,0 ха; 183 „з” -15,9 ха; 184 „в” -16,6 ха; 185 „щ” -17,4 ха; 185 „ю” -26,4 ха; 186 „а” -14,8 ха; 187 „б” -1,8 ха; 188 „е” -2,3 ха; 190 „а” -1,9 ха; 190 „б” -25,4 ха; 191 „а” -1,9 ха; 193 „б” -23,6 ха; 193 „в” -16,3 ха; 194 „а” -20,2 ха; 195 „а” -9,1 ха; 195 „о” -24,0 ха; 195 „г” -22,6 ха; 196 „а” -18,5 ха; 196 „г” -13,6 ха; 196 „д” -17,2 ха; 196 „е” -0,8 ха; 209 „д” -2,3 ха; 209 „е” -1,3 ха; 209 „ж” -1,9 ха; 209 „н” -1,3 ха; 222 „а” -4,6 ха; 228 „е” -5,9 ха; 240 „е” -4,0 ха; 241 „д” -1,0 ха; 242 „а” -6,5 ха; 266 „а” -2,4 ха; 266 „л” -0,4 ха; 273 „а” -15,2 ха; 283 „к” -4,0 ха; 296 „а” -9,9 ха; 335 „ж” -0,3 ха; 336 „д” -2,3 ха; 343 „ж” -0,9 ха; 343 „з” -1,0 ха; 344 „в” -0,7 ха; 344 „л” -7,8 ха; 350 „с” -1,8 ха. Общата площ на отделите и подотделине с наклон над 30° на територията на ТП ДГС Цонево е 761,6 ха.

Голини с наклон над 10° и с площ над 1 ха. – отдели/подотдели, площите им:
37°1′- 1,8 ха.; 152°3′- 2,3 ха.; 336°2′- 1,5 ха. Обща площ на отделите е 5,6 ха.

II. Гори създадени по технически проекти за борба с ерозията, корекционни, брегозащитни и колматажни горски пояси.

За ТП ДГС Цонево са определени ГВКС, покриващи изискванията на т.2 от определението за ВКС 4.3, съгласно Националното ръководство за определяне на ГВКС, а именно Горски територии, обект на технически проект за борба с ерозията създадени върху ерозиранни земи - разработен на основание писма: № 05-08-63/27.06.1983 г. (в изпълнение на Заповед №376/29.07.1981г. на МС) и № 33-05-196/23.10.1984 г.

Обхваща следните подотдели: 37 г;е;к; 95 о;т; 128 г; 254 б; 314 е; с обща залесена площ 25,9 ха.

III. Гори създадени върху нелесопригодни площи.

Обхваща следните подотдели: 24 а;в;г; 25 з; 63 т; 128 б;е; 283 с; 343 п; с обща залесена площ 22,8 ха.

IV. Курортни гори.

Обхваща следните подотдели: 10 в-и;2;3; 11 в-г; 12 а-в;2; 14 а-ж;1;2; 15 в-д;2; 16 б-д;3-5; 31 а-м; 51 а-д;1-3; 52 а-е;1-3; 72 б;в;2; 73 а-ж;1-6; 74 а-о;1; 75 а-ж;1-3; 86 а-в;1; 87 а-л;1-3; 88 а-е;1; 89 а-ж;к;1;2;4; 96 а-и; 97 а-е; 99 а-к;1; 100 а-к;1; 108 а-ж; 109 а-ж;1; 110 а-и;л-п;1; 111 а-и;1;2; с обща площ отделите 1395,0 ха. от които: 1368,6 ха. залесена и 26,4 ха. незалесена.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 4.3

1. Стопанисването на гори, представляващи ВКС 4.3. трябва да е насочено към ограничаване опасността от развитие на ерозионни процеси.

2. Планирането и стопанските дейности в ГВКС се съобразяват с ВКС 4.3. Като общи препоръки за лесовъдска намеса могат да се посочат:

В горите с решаващо противоерозионно значение:

- ✓ Да се използват лесовъдски системи, осигуряващи постоянно покритие на горските територии с гора, като пълнотата на насажденията не се намалява под 0.5;
- ✓ Да се извеждат навреме отгледните мероприятия, особено в горските култури, за да се осигурят жизнеността и устойчивостта на насажденията;
- ✓ Когато пред насаждение от списъка на ГВКС 4.3 са поставени допълнително една или повече цели (напр. курортни гори), лесовъдските мероприятия трябва да постигнат баланс между тях, но като приоритет остава осигуряване на противоерозионната функция;
- ✓ Подпомага се създаването и поддържането на смесени насаждения с неравномерна пространствена структура;
- ✓ При много стръмни терени (31-45о) не се водят голи сечи и краткосрочно постепенни сечи;
- ✓ При каменливи и урвести терени (над 45о) да не се провеждат стопански мероприятия;
- ✓ При извеждането на сеч да се използват техника и технологии, с които в минимална степен се нарушава растителната и почвената покривка;
- ✓ При нужда се провеждат залесителни мероприятия, като с предимство се използва коренната горскодървесна растителност;

В горите с решаващо значение против формиране на срутища и сипеи:

- ✓ Не се допуска извеждането на сечи;
- ✓ Провеждат се мероприятия за подпомагане на допълнително настаняване на растителност;
- ✓ Предвиждат се мероприятия за заздравяване устойчивостта в основата на склона при водни течения (включва изграждането на технически съоръжения за формиране на профил на равновесие).

3. Да се определят и картират пътищата и временни складове, които имат нужда от рехабилитация. След провеждането на дърводобива задължително се извършват необходимите възстановителни мероприятия, съобразно нарушенията на терена.

4. Да се разработят планове или правила за рехабилитация на нарушени или други територии, заплашени от ерозия и/или, в които мониторингът показва повишени нива на ерозия.

5. Препоръчва се провеждане на обучение на персонала, участващ в горскостопанските мероприятия, което трябва да го запознае с ограниченията предизвикани от наличието на ВКС и мерките за неговото опазване.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 4.3

1. Препоръчително е да се осъществят контакти и консултации със специалисти от РИОСВ.
2. За горите с решаващо противоерозионно значение да се извършва два вида мониторинг – краткосрочен и дългосрочен:
 - ✓ краткосрочен – наличие на прояви на съвременна ерозия (засегната площ). Наблюдение – всяка година;
 - ✓ дългосрочен – правят се измервания на мощността на почвения профил и мъртвата горска постилка (МГП). Наблюдение – през 10 г.
3. За горите с решаващо значение против формиране на срутища и сипеи се отчита динамиката на следните параметри:
 - ✓ При формиран сипей се отчита обема на отложените материали;
 - ✓ Площна динамика на свлачището;
 - ✓ Площна (обемна) динамика на зоната на разрушаване;Наблюденията се извършват всяка година.

ВКС 4.4. ГОРИ, КОИТО ПРЕДСТАВЛЯВАТ БАРИЕРА ЗА РАЗПРОСТРАНЕНИЕТО НА ПОЖАРИ

За ГВКС се приемат всички широколистни гори разположени между иглолистни насаждения, между иглолистни насаждения и населени места, между иглолистни насаждения и земи с различно селскостопанско ползване, имащи ширина на насаждението минимум 100 м. и максимум 250 м. и състав включващ всички широколистни видове без бреза, акация и топови култивари.

По данни от последните 5 години, на територията на ТП ДГС Цонево горските пожари са ограничени до минимум, а възникналите такива са потушавани бързо почти без наличие на щети.

Иглолистните насаждения не са типични за района на стопанството, като наличните такива са изкуствено създадени култури, обособени в малки масиви.

За територията на ТП ДГС Цонево към момента не са категоризирани гори, отговарящи на изискванията на ВКС 4.4.

ВКС 4.5. ГОРИ С РЕШАВАЩО ЗНАЧЕНИЕ ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА СЕЛСКОСТОПАНСКИТЕ ДЕЙНОСТИ (ЗЕМЕДЕЛИЕ, РИБНИ ЗАПАСИ) И ЗА ЗАЩИТАТА НА ИНФРАСТРУКТУРНИТЕ ОБЕКТИ

Всички гори с критични функции, от които зависи земеделието, състоянието на рибните запаси и защитата на инженерни съоръжения са ГВКС, когато представляват:

1. Ивично разположени гори, в съседство с обработваеми земи, създадени или функциониращи като полезащитни горски пояси, когато широчината на горската ивица не е по-голяма от 100 м;
2. Крайречни гори доминирани от различни представители на род *Salix* по брега на река Дунав и нейните острови, заливани при високи води на реката, както и по бреговете на реките Марица, Тунджа, Места, Струма, Арда, Лом, Цибрица, Огоста, Скът, Искър, Янтра, Вит, Съзлийка, Стряма, Осъм, Русенски Лом, Камчия, Велека, Резовска (Българския бряг).
3. Гори създадени за защита на инженерни съоръжения.

За територията на ТП ДГС Цонево са идентифицирани гори, които отговарят на т.3, свързана със защита на инженерни съоръжения от определението, съгласно практическото ръководство за определяне ГВКС.

Таблица 8. Списък на отдели и подотдели, представляващи ВКС 4.5.

Гори отговарящи на определението за ВКС 4.5.	Отдели и подотдели	Площи на отделите
Точка 3. Защитна ивица край газопровод.	93 д; ф-ц; б1; е1; 5; 254 в; г; 1-4; 255 б; к; м; н; т; 3-6; 343 е; л; 4-6; 344 к; о; 345 а-в; к-н; 1; 2; 346 р; с; у; ф; ч-ю; б1; 1-3; 347 а- в; 353 в; г;	85,0 ха; от която: 70,1 ха. залесена и 14,9 ха. незалесена.
Точка 3. Защитна ивица край нефтопровод.	2 о; 6 в1; 8 г-ж; и; 2; 3; 102 а; 1; 103 б; в; 1; 2; 104 а; 1; 2; 106 а; 1; 107 а; з; 1; 112 а; д; 1; 113 а; 1; 114 а; з-к; 1; 115 а; б; 1; 116 а- г; 1; 2; 117 б; ф; 118 а; б; 1; 119 а; б; 1; 2; 120 а; 1; 127 а; к-м; 1; 128 а; л; м; о; п; 1; 3; 129 а; б; в; 207 а; 1; 208 а; б; 1; 2; 209 б; в; е; н; 1-3; 6; 234 д; ж; 4;5; 236 п; р; 238 д; 239 д;	183,1 ха; от която: 165,1 ха. залесена и 18,0 ха. незалесена.
Точка 3. Защитна ивица край ж.п. линия. Варна- Карнобат - Пловдив.	91 в1; г1; и1; 207 е; и; 209 з; ю; 231 ж; 3; 265 а; 266 а; и; к; л; 7;	23,8 ха; от която: 22,7 ха. залесена и 1,1 ха. незалесена.
Точка 3. Защитна ивица край ж.п. линия. Варна- Комунари - Аспарухово.	286 а; 288 б; 1; 289 а; 290 б; д; ж; и; р; ч; 1; 295 б; в; г; 1;	45,3 ха; от която: 44,6 ха. залесена и 0,7 ха. незалесена.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 4.5

В горите за защита на инженерни съоръжения се препоръчва отгледните сечи да се водят с умерена интензивност. Възобновителните мероприятия трябва да осигурят плавен преход между старото и новото поколение гора, при което да не се намаляват съществено защитните функции. Това изисква прилагане на сечи с дълъг възобновителен период.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 4.5

След провеждане на лесовъдски мероприятия е необходимо да се следи за изменения във състоянието и изпълнението на функции на гората като защитен фактор.

ВКС 5. ОСНОВНИ ПОТРЕБНОСТИ НА НАСЕЛЕНИЕТО. МЕСТА И РЕСУРСИ ОТ ФУНДАМЕНТАЛНО ЗНАЧЕНИЕ ЗА ЗАДОВОЛЯВАНЕ НА ОСНОВНИТЕ ПОТРЕБНОСТИ НА МЕСТНИТЕ ОБЩНОСТИ И КОРЕННОТО НАСЕЛЕНИЕ (ВКЛ. ПОМИНЪК, ЗДРАВЕ, ХРАНА, ВОДА), ИДЕНТИФИЦИРАНИ С ТЯХНОТО УЧАСТИЕ.

Тази ВКС се различава от биологичните и екологични стойности по участието на местните общности в ползването и управлението на гората. При определянето и трябва да се оцени потенциалната зависимост на местното население от ресурсите, които им дава гората.

Една гора може да има статут на гора с ВКС, ако местните общности получават от нея жизненоважни горива, храни, фураж, лекарства, или материали за строителството, без да имат леснодостъпни алтернативи за тяхното набавяне. В такива случаи високата консервационна стойност изрично се определя като една или повече от тези основни потребности. Ако хората от някоя общност получават приходите си единствено от дадена гора и нямат алтернативен източник на доходи, то тази гора има ВКС.

Съгласно практическото ръководство за определяне на ГВКС, в България следните ресурси могат да характеризират ВКС 5, според нивото на зависимост на местното население от тях, наличието на лесно достъпни заместители и взаимодействието с други ВКС:

- ✓ Дърва за огрев и битови нужди
- ✓ Паша и фураж – сено и листна маса
- ✓ Гъби
- ✓ Други недървесни продукти – лечебни растения, горски плодове, охлюви, продукти от лов и други (недървесни горски продукти, с които може да се търгува, включително уловени животни, смоли, плодове, и т.н.)
- ✓ Водоснабдяване (вода за пиене и за всекидневни нужди – виж ВКС 4.1)

ТП ДГС Цонево обхваща горските територии попадащи в Община Дългопол, като включва 20 690 ха. сертифицирани площи от държавните горски територии. В общината и съответно в териториалния обхват на стопанството попадат землищата на 16 населени места, а общият брой на жителите с постоянен адрес на обитание по данни от последното преброяване 2011 г. е 14 389 души.

На територията на Община Дългопол и ТП ДГС Цонево се отличава с висок дял на земеделските територии, като дялът на населените места и урбанизираните територии е по-нисък от средния дял за страната. Това показва сравнително ниска фрагментация на територията. В същото време, дялът на горските територии в стопанството е много висок, което е показателно за по-висока значимост на ресурса за общината и региона, водещо съответно до осигуряване на по-голяма заетост и приходите в местната икономика от страна на горския сектор.

Демографските процеси в Община Дългопол, респективно на територията на ТП ДГС Цонево са с трайни неблагоприятни тенденции. Съществува тенденция към постоянно намаляване на населението на общината още от 1985 година насам през всички преброявания, като се отчита спад както в броя на населението, така и по отношение на неговата средна гъстота - в резултат на емиграциите и отрицателния естествен прираст. Средната гъстота на населението в общината е значително под средната гъстота за страната. Общината може да се окачестви като "селска" или от така наречените селски райони.

На територията на ТП ДГС Цонево се намират 16 селища, от които 15 села и 1 град – административният център. Това са гр. Дългопол (4888 души) и селата Цонево (2383 души), Арковна (75 души), Аспарухово (634 души), Боряна (294 души), Величково (560 души), Камен дял (241 души), Комунари (107 души), Красимир (87 души), Лопушна (911 души), Медовец (1717 души), Партизани (1084 души), Поляците (856 души), Рояк (272 души), Сава (236 души) и Сладка вода (44 души).

В Община Дългопол малките населени места с.Арковна, Комунари, Красимир, Сладка вода, Боряна, Камен дял, Рояк и Сава (с население под 200 жители и от 200 до 499 жители), където живеят 9 % от населението на общината. В средните населени места с.Аспарухово, Величково, Лопушна и Поляците (с население между 700 и 990 жители), където живеят 21 % от населението на общината. Групата на селищата с над 1000 жители е представена от гр.Дългопол, с.Цонево, Медовец и Партизани, където живеят 70 % от населението на общината.

Делът на хората в трудоспособна възраст в Община Дългопол е по-нисък от средния за областта и страната. Трябва да се отбележи, че населението в под трудоспособна възраст е почти два пъти по-малко от това в над трудоспособна възраст.

Равнището на безработица в общината следва тенденцията към намаляване през последните години, но все още е високо и се задържа над средните стойности за страната и за областта. Безработицата е 19 % при средни стойности за страната от 10 %.

Трайното утвърждаване на високо равнище на безработицата в общината е в пряка връзка с увеличаващия се брой на домакинствата нуждаещи се от социално подпомагане.

Всички населени места на територията на общината, респективно на територията на ТП ДГС Цонево, са водо- и електроснабдени.

На територията на община Дългопол работи пречиствателна станция за биологично пречистване на отпадни води. Пречиствателният ефект е 100%. Поради липса на химически замърсители през последните 5 г., станцията работи само на стъпало "механично утаяване".

Селищата в общината са обезпечени с телефонни и транспортни връзки, които осигуряват добра комуникация и обслужване. В Община Дългопол имат покритие три GSM оператора – Теленор, А1 и Виваком. В Общината има кабелна телевизия и интернет, като потреблението им нараства през последните няколко години. Телефонните централи обслужват всички населени места, като всички домакинства имат достъп до комуникационната мрежа. Пощенски клонове има в гр. Дългопол, с.Цонево, с.Величково, с.Сава, с.Аспарухово, с.Боряна, с.Сладка вода, с.Арковна, с.Камен дял, с.Рояк, с.Комунари, с.Красимир, с.Лопушна, с.Медовец, с.Партизани и с.Поляците.

Територията на Община Дългопол се обслужва предимно с автомобилен транспорт, като само пет села имат връзка и с ж.п. транспорт.

През Община Дългопол минават следните по-големи автомобилни пътища.

Републикански път III-208 е третокласен път, част от републиканската пътна мрежа на България, преминаващ по територията на области Варна и Бургас.

Републикански път III-2083 е третокласен път, част от Републиканската пътна мрежа на България, преминаващ изцяло по територията на Варненска област. Пътят се отклонява наляво при 33,0 km на Републикански път III-208, на 2 km източно от гр.Дългопол и се насочва на юг. Пресича река Камчия и при разклона за с.Сава завива на изток по долината на реката, минава през с.Цонево.

Републикански път III-7301 е третокласен път, част от Републиканската пътна мрежа на България, преминаващ по територията на Шуменска и Варненска област. Пътят се отклонява наляво при 11,5 km на Републикански път II-73 северозападно от с.Ивански, минава през центъра на селото и се насочва на югоизток, като по цялото си протежение следва долината на река Голяма Камчия. Преминава последователно през с.Кълново, Янково и Желъд и навлиза във Варненска област. Тук преминава през с.Арковна, с.Партизани и източно от него се свързва с Републикански път III-208.

Съществува сравнително добре изградена IV-то класна пътна мрежа. Тя е равномерно разпределена върху цялата площ и обслужва селата разположени на територията на Община Дългопол. Състоянието на настилките на напречната муждуселищна пътна мрежа и улиците в самите населени места не е добро. Тя се нуждае на много места от основен ремонт (Преасфалтиране) или цялостна реконструкция.

През общината преминава три основни железопътни участъка от ж.п. мрежата на България.

- последният участък от 21,2 km от трасето на жп линията Синдел – Комунари;
- началният участък от 6,8 km от трасето на жп линията Комунари – Дъскотна – Карнобат;
- последният участък от 11,3 km от трасето на жп линията Шумен – Комунари.

На тези участъци има ж.п. гари в гр.Дългопол, с.Величково, с.Боряна, с. Комунари и с. Аспарухово.

По големите общински областни центрове, с които се осъществява важен за общината стопански и социален обмен спрямо с.Цонево са: Провадия – 25 km; Долни чифлик – 24 km; Варна – 70 km; Бургас – 100 km; Шумен – 80 km; София – 435 km.

Анализът на структурата на местната икономика показва, че се развива с бавни темпове. Високата безработица и спадът на промишления комплекс в общината, както и малкият обмен на чуждестранни инвеститори водят до западане на общината като цяло. По оценка по приходи и материални активи показва, че селското стопанство (зърнопроизводство, зеленчукопроизводство, животновъдство) и горското стопанство (дърводобив, цехове за преработка на дървен материал) е с най-голям дял в общинската икономика с около 45 % участие, като делът в този вид отрасъл продължава да се увеличава. Следват хранително-вкусовата промишленост с около 30 % дял с (производство на сладкарски изделия, хляб и кори за баници). На територията на общината се осъществява добив на инертни скални материали за строителство с около 20 % дял и три керамични

цеха за производство на тухли с около 5 % дял в постъпленията към местната икономика. От гореизложеното се вижда, че структурата на местната икономика може да бъде определена като аграрно-промишлена.

Като цяло промишлеността в общината е слабо развита. Средният и малкият бизнес имат малко участие в икономиката. Той не ангажира повече от 10 % от хората в трудоспособна възраст. На територията на Община Дългопол има един цех за производство на кори за баници на фирма в с.Цонево, един цех за производство на паркет на фирма в с.Цонево и два броя кариери за добив на инертни материали за строителство намиращи се в землищата съответно на с.Дебелец и с.Парнизани.

Съществуващата производствена база не съответства на съвременните европейски изисквания за съвременни технологии и висока производителност. Рентабилността на фирмите, произвеждащи в областта на промишлеността е ниска. Работниците в тях не са заети целогодишно. Съществуващите в момента предприятия са морално и физически остарели и не крият голям потенциал за внедряване на нови технологии и ангажиране на големи маси работна ръка.

През последните няколко години, търговската дейност в общината получи по-голямо развитие от местно значение. На нейната територия функционират 48 търговски обекта, предимно хранителни магазини и заведения.

Липсват обособени производствени райони или зони, както и специализирани фирми от национален или международен мащаб.

В общинския център гр.Дългопол има добра развита клонова мрежа от банки. На територията на града са разположени три офиса на съответно на „ДСК“ АД; „Експресбанк“ АД и „ЦКБ“ АД.

На територията на Община Дългопол са регистрирани над 45 бр. земеделски производители, които се занимават основно с отглеждането на животни (говеда, овце, свине, пчели, зайци) и култури (пшеница, ечемик, царевица, слънчоглед). На нископродуктивните земеделски земи виреят и се отглеждат предимно етерично-маслени култури (лавандула). Подходящите природни дадености позволяват създаване на трайни насаждения (ябълки, праскови, череша и др.) и зеленчукови култури, което води до увеличаване на местната ангажираност и частично създаване на нови работни места. През последните години значително нараства броя на животните, отглеждани на територията на Община Дългопол, но производството е засегнато от променливостта в изкупните цени на готовата продукция от месо, мляко и млечни продукти. Най-характерно за Община Дългопол е отглеждането при пасищни условия на източно-балканската порода свине и овце. Отглеждането на животни се извършва предимно в личните стопанства, обслужвани от два броя ветеринарномедицинска служба със седалище в гр. Дългопол и с.Цонево. Близко до с. Цонево се намира язовир „Цонево“ и язовир „Елешница“, подходящи за напояване на земеделски площи и за произвеждане на риба. Традиционно е отглеждането на птици, основно кокошки носачки за задоволяване на лични потребности. През последните няколко години нараства и броя на пчелните кошери, в резултат от добрия пазар на пчелен мед.

Механизацията в селското стопанство освобождава работна ръка и не ангажира нава. В райони се проидвеждат преди всичко суровини с ниска степен на преработка, което води до неска дохасност и слабо ангажирана работна сила. Икономиката на Община Дългопол е зависима преди всичко от местни суровини, местни капитали и човешки ресурси, което я поставя в крайно неизгодно положение в Европейските пазари.

На територията на ТП ДГС Цонево са регистрирани общо 16 фирми в горския сектор. Десет от тях се занимават с бичене на дървесина (от тях: един с направата на паркет) и четири с дърводобив.

Наред с големия дял на горския сектор в разпределението на трудовата заетост в региона, горските ресурси са от голямо значение за общината и местното население. Горите, заедно със земеделските земи, представляват основните ресурси в общината, от една страна, а от друга дървесината е от основно значение за осигуряване отоплението и битовите нужди на местното население на територията на общината.

Икономическото значение на горите на територията на ТП ДГС „Цонево“ е като източник на строителна дървесина и дървесина за индустриална преработка, както и като източник на дърва за огрев и други недървесни продукти. ТП ДГС Цонево добива годишно около 34 000 - 35 000 пл. куб.м. лежаща маса (строителна дървесина и дърва), като от тях за нуждите на промишления дърводобив и местното население, съответно се добиват следните количества дърва, посочени в таблица № 9 за последните три години, както следва:

Таблица 9. Добив за нуждите на промишление дърводобив и местното население.

Година	ГСП 2008		Планирано годишно ползване		Действително ползване на дърва		
					Дърва	Пром. дървод	Физ. лица
	общо, пл.м3	в т.ч. дърва пл.м3	общо, пл.м3	в т.ч. дърва пл.м3	общо, пл.м3	дърва пл.м3	дърва пл.м3
2015	34 831	23440	35457	29557	26183	20781	5402
2016	34 831	23440	37578	27665	26996	18687	8309
2017	34 831	23440	35505	25290	22193	15515	6678

Всички домакинства от местното население в общината, включително в гр.Дългопол, използват дърва за огрев за отопление и/или готвене. Основен източник за снабдяване на населението с дърва за отопление и битови нужди са държавните гори, тъй като те заемат около 90 % от всички горски територии в общината. Цената на дървата за населението предлагана от ТП ДГС Цонево е преференциална, по-ниска от пазарните цени на дървесината за промишлеността. В кметствата се изготвят списъци на домакинствата за социално подпомагане, както и списъци за нуждите от дърва за огрев и строителен материал на всички домакинства, които се съгласуват и предоставят за изпълнение на ТП ДГС Цонево. От страна на местното население няма оплаквания по отношение на предоставяните количества на дърва за огрев и цената на дървения материал.

Местното население не е ограничено и отделно от ползването на дърва за огрев, свободно ползва и различни видове недървесни горски продукти (НДГП) за собствени нужди или за допълнителни доходи. В горските територии в обхвата на ТП ДГС Цонево, събирането и изкупуването на НДГП не представлява основен поминък за местното население или за бизнеса. На територията на стопанството има регистрирани 2 броя билко-изкупвателни пункта по един на територията на гр.Дългопол и с.Цонево. Годишното промишлено ползване на билки в района на ТП ДГС Цонево през 2015 г. възлиза на 15 001 кг. По отношение събирането на билки и други недървесни продукти през 2016 г. и 2017 г. няма планирани добиви, дейността е сведена до събиране на такси и издаване на разрешителни за събиране на гъби (трюфели), билки и други. Има интерес от пчелари за разполагането на пчелини, като на територията на стопанството през 2017 г. има издадени разрешителни за 12 бр. пчелини, от тях 2 бр. за постоянен пчелин.

По годишния план за паша за 2017 г. са разрешени отдели за пашуване на площ от 2724,2 ха. Върху нея може да пашува едър и дребен добитък или комбинацията от тях.

Забранена е пашата в семепроизводствените насаждения, защитените горски територии, насаждения за възобновителна сеч, голите площи за залесяване и култури с височина до три метра.

Годишния план за паша се издава за забранените отдели от Община Дългопол и е съгласуван с кметовете по райони и на негово основание се издават разрешителни за паша на територията на ТП ДГС Цонево.

За последните три години са издадени разрешителни за паша на животни, както следва:

- 2015 г. – 250 бр. животни (овце – 110 бр.; свине – 101 бр.; ЕРД – 39 бр.)
- 2016 г. – 781 бр. животни (овце – 706 бр.; свине – 31 бр.; ЕРД – 44 бр.)
- 2017 г. – 472 бр. животни (овце – 377 бр.; свине – 47 бр.; ЕРД – 48 бр.)

Общо за стопанството – 1503 бр. животни (овце – 1193 бр.; свине – 179 бр.; ЕРД – 131 бр.)

Данните за ползванията на пашата показват слаб интерес от страна на населението в общината при достатъчно предлагане на терени за това съгласно ГСП на стопанството.

От гледна точка на ловните дейности, те се извършват съгласно одобрен Ловоустройствен план/проект. Поради слабото антропогенно въздействие върху природната среда, животинският свят на територията на общината е относително добре съхранен и разнообразен. Макар и с необилни и в недобро състояние популации, интерес за ловен туризъм представляват дивата свиня, благородният елен, сърната, лисицата, дивият заек, а от пернатия дивеч – фазан, яребица и пъдпъдък. В горите се срещат чакал, дива котка, катерица, златка, белка, язовец и други.

Орнитофауната е представена не само от многобройни местни видове, но и от множество прелетни птици, повечето от които са защитени видове. Значително е разнообразието от влечуги и земноводни, а рибното богатство на реките Луда Камчия и Елешница е предпоставка за развитие на риболовен туризъм.

В района на ТП ДГС Цонево има 11 бр. ловни дружинки, които обхващат земеделски и горски територии. При извършване на горскостопански дейности в излетните дни за лов, служителите на ТП ДГС Цонево предварително съгласуват и координират дейностите на дружинките.

Единадесетте дружинки членуват в две ловни сдружения: ЛРС „Камчия” - гр. Дългопол (ЛД - Дългопол, Сава, Аспарухово, Боряна, Партизани, Медовец, Поляците – 7 бр.) и ЛС „Провадия” - гр. Провадия. (ЛД - Цонево, Величково, Лопушна, Арковна – 4 бр.). Взаимотношенията с ръководството на сдруженията и дружинките е добро.

На територията на ТП ДГС Цонево има 6 бр. Държавни дивечовъдни участъка (ДДУ) с обща площ от 11831,1 ха. по ловностопански проект. Площа на ДДУ се стопанисва както следва:

ДДУ „Марино”; „Велча” и „Божуровец” с обща площ от 7769,2 ха. е отдаден на концесия за срок от 15 год. и се стопанисва от “Болкан трейджър“ ООД – гр.Дългопол. В нея в т.ч. влиза и площта от 358,4 ха. на БИРД „Кичера” (база за интензивно развитие на дивеча).

ДДУ „Смидовец” и „Гарвана” с обща площ от 2620,4 ха. които в ловностопанско отношение се стопанисват от ТП ДЛС Шерба.

ДДУ Медовец-Поляците с площ от 1441,5 ха. които се стопанисват от ТП ДГС Цонево.

На територията на Община Дългопол съществуват благоприятни условия за развитие на алтернативен туризъм (еко, селски, и др.). Общината трябва да залага все повече в развитието си на такъв вид туризъм. Той представлява една от възможностите за разрешаване на част от проблемите свързани с безработицата в общината.

За обхвата на ТП ДГС Цонево, няма други явно изразени условия за наличие на ВКС 5.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ И МОНИТОРИНГ НА РЕСУРСИТЕ СВЪРЗАНИ С ВКС 5

Като общи препоръки за управлението на горите в ТП ДГС Цонево с цел съхраняване на социалната им значимост може да се каже:

- ✓ Най-уязвима група по отношение гарантирането на дървата за огрев са жителите в селата. ТПДГС Цонево трябва да предвижда възможности за задоволяване на нуждите на домакинствата, които средно за страната са определени около 8 пр. куб.м. дърва за огрев на домакинство за отоплителен сезон;
- ✓ Да продължат да се ползват и да се развиват възможностите за допълнителни приходи от събиране на такси по съответните тарифи за ползване на недървесни горски продукти и извършване на туристически дейности в горските територии, като това се планира въз основа на програма за ползване базирана на инвентаризация на всички горски ресурси и норми за устойчивото им ползване и възпроизводство;
- ✓ Да не се извършват залесявания с не-типични и не-местни видове;
- ✓ Мероприятията да се планират и обхващат цялата територия на горскостопанските единици;
- ✓ Да се актуализира Горскостопанският план на стопанството, отчитайки действителното състояние на насажденията, както и да не се превишават по обем и интензивност ползванията определени в същия Горскостопански план.

ВКС 6. КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ. МЕСТА, РЕСУРСИ, МЕСТООБИТАНИЯ И ЛАНДШАФТИ ОТ ГЛОБАЛНО ИЛИ НАЦИОНАЛНО КУЛТУРНО, АРХЕОЛОГИЧНО ИЛИ ИСТОРИЧЕСКО ЗНАЧЕНИЕ, И/ИЛИ ОТ КРИТИЧНО (НЕЗАМЕНИМО) ЗНАЧЕНИЕ ЗА ТРАДИЦИОННАТА КУЛТУРА НА МЕСТНИТЕ ОБЩНОСТИ И КОРЕННОТО НАСЕЛЕНИЕ, ИДЕНТИФИЦИРАНИ С ТЯХНО УЧАСТИЕ, ВКЛ. КУЛТУРНО, ЕКОЛОГИЧНО, ИКОНОМИЧЕСКО ИЛИ РЕЛИГИОЗНО/ДУХОВНО ЗНАЧЕНИЕ.

Освен значението, което горите имат за поминъка и оцеляването на хората, те могат да се окажат критични и за културните ценности на общества и общности. Тази стойност е създадена, за да защити традиционната култура на населението, тогава когато гората е критична за запазване на неговата идентичност. По този начин се подпомага запазването на културната цялост на местните общности и обществото.

Една гора може да се обяви за ГВКС, ако притежава или осигурява стойности, без които местната общност би претърпяла драстична промяна в културата, или за които общността няма алтернатива. Съгласно нормативната уредба в страната около 40 000 обекта на културно-историческото наследство в България имат статут на паметник на културата (недвижимо културно наследство). Част от тях попадат в гори или са тясно свързани с горски територии. В същото време в горски територии съществуват и важни за културата и историческата памет на местните общности места, които не са описани от държавните органи. Поради спецификата на социално-икономическите условия в България, развитието на разнообразни форми на туризъм (екотуризъм, познавателен туризъм, пешеходен туризъм, фотолов и др.), пряко свързани с горските територии е от ключово значение за много от местните общности, вкл. за поощряване и запазване на местните традиции и култура. В този смисъл във ВКС 6 са включени и горски територии от значение за туризма, когато той подпомага и поощрява запазването на местните традиции, бит и култура.

Съгласно Ръководството за определяне, стопанисване и мониторинг на ГВКС в България, определението за горските територии, попадащи във ВКС 6, е следното:

1. Горски територии в 500 м ивица около религиозните обекти съгл. Приложение 7 от Ръководството;

2. Горски територии в 100 м ивица около манастири и други религиозни обекти извън Приложение 7 (църкви, параклиси, оброчища, аязма, текета и др.), древни светилища, окултни средища, археологически паметници и разкопки и др. места важни за съхраняване на духовността, традициите, историческата и културната памет, определени при консултациите с местните хора;

3. Горски територии в 100 м ивица около територии, традиционно свързани с провеждането в тях на събори, надпявания и други мероприятия, важни за съхраняване на културното наследство и националните традиции, определени при консултациите с местните хора;

4. Горски територии в границите на обекти на недвижимото културно наследство (паметниците на културата) или в техните охранителни зони;

5. Горски територии непосредствено разположени (в 30 м. ивица/ по 15 м от всяка страна на пътеката) по протежение на официално маркирани туристически маршрути и немаркирани, но често използвани туристически пътеки.

6. Горски територии в 50 м. ивица около туристически обекти, както и горски територии с изключителна естетическа и рекреационна стойност (вкл. единични дървета или малки групи дървета – напр. вековни или забележителни дървета), чешми, беседки, образователни маршрути, и др. важни за туризма и образованието места, определени при консултациите с местните хора и активни в района туристически групи, сдружения и компании.

Към момента на извършване на настоящото изследване, на територията на ТП ДГС Цонево няма установени горски територии, отговарящи на изискванията в определението по ВКС 6 към практическото ръководство за определяне на ГВКС.

При определянето на такава категория в бъдеще, трябва да се спазват следните изисквания при стопанисването им:

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 6

1. Стопанисването да се извършва съобразно режимите на обектите на недвижимото културно наследство (паметници на културата), определени в техните заповеди, когато има такива.

2. Препоръчително е в горите, да не се провеждат стопански мероприятия с изключения на сечи за отстраняване на опасни за безопасността на хората дървета.

3. Ако все пак се вземе решение за провеждане на лесовъдски мероприятия същите се съгласуват с представители на местните общности и експерти (културолози, историци, експерти по туризма и др.), за да се определят и запазят ключовите естетически характеристики на гората. Не се планират и провеждат мероприятия, водещи до промяна на ландшафта, облика на местностите и понижаване стойностите на гората като ВКС. Да не се извършват сечи (напр. голи сечи, краткосрочно-постепенни сечи, възобновителни сечи с голяма интензивност), които биха намалили естетическия облик на гората в близост до важните за културата, традициите и туризма места. Особено внимание трябва да се обърне на запазване и по възможност подобряване на естетическите и защитни функции на гората чрез запазване на мъртви стоящи и лежащи дървета, живи единични и групи дървета с интересни интериорни качества, дървета с хралупи, стари дървета и др..

4. През туристическите сезони и периодите на провеждане на традиционните събори, панаири или културни, исторически, религиозни мероприятия на местното население, в отделите на провеждането им да не се извършват дърводобивни, извозни и други горскостопански дейности, нарушаващи духа и спокойното протичане на мероприятията.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 6

1. Да се извършва проверка дали ГВКС запазва критична значимост съгласно определението за ВКС 6 през пет годишен период (консултации с представители на местните общности и експерти (културолози, историци, експерти по туризма и др.).

2. Ежегодно да се извършва контрол по спазването на режимите на обектите на недвижимото културно наследство (паметници на културата), определени в техните заповеди.

3. Ежегодно да се извършва контрол по дейностите, предвидени в горскостопанските планове и съобразени с препоръките и указанията за стопанисване на определените ВКС 6.

4. Препоръчително е мониторингът да включва и документална проверка и снимков материал.